

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Cnyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 709.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése október 1-én lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Nem vagyunk moziban.

Budapest, október 10.

A moziban jól festenek az olyan kedves jelenetek, mikor félelmes ágyuk vannak sorba felállítva s ha elsütik őket, szép fehér galambok repülnek ki az ágyuk torkából. A riadt gyerekek mindig örül az ilyen szelid fordulatnak. De a politikai moziban nem ülnek gyermekek s nem hisznek olyan fordulatban, hogy mikor az eröszak ágyui már fel vannak állítva, azokból eröszakos golyók helyett szelid békegalambok röpüljenek ki.

Akármilyen kedvesen hangozzék tehát, hogy a kormány tervezett eröszakából szelid béketárgyalások lettek: az ellenzék jól fogja tenni, ha némi óvatossággal néz a most kibontakozó események elé. Nem nagyon természetesen dolog az, hogy Khuen és Tisza fenyegetései után, mikor a többség már szinte részeg az eröszak borának a szagától: egyszerre azzal álljon elő az elnökség, hogy tárgyalni akar az ellenzéki pártokkal a

béke és a rend irányában. Sokkal sürűben és nyomatékosabban hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy ő semmiféle kompromisszumba sem hajlandó belemenni és sokkal jobban ellovagolták magukat Tiszáék az eröszak útján, semhogy most a képviselőház elnöke és alelnökei sikeres békealkudozásokba foghatnának. Nem, mintha Berzeviczy vagy Kabós rosszhiszeműen közelednének az ellenzéki pártok felé: ezzel nem is akarjuk őket meggyanusítani. Berzeviczy és Kabós bizonyára szintén szeretnék a békeséget, nemesak a dicsőségért, hogy ők teremtenék meg, hanem becsületes önfentartási ösztönből is, mert ők kétségtelenül csak úgy maradhatnak meg tisztségükben, ha eröszak szükségé nem merül fel. Mihelyt az eröszak jön, ők mennek. Az ő békeszándékuk tehát lehet öszinte és jóhiszemű. De a kormány és a többség nem felel meg nekik s az eröszak ágyui felállítva maradnak, elsütésre készen akkor is, ha az elnökök az utolsó percekben még saját felelőségükre, megbízás és hátvéd nélkül, meg is kísérik a békés leszerelést.

Mert nem szabad olyan gyermekek könnyedséggel binni és bűnni olyan kedvező fordulatban, melynek tárgyi valószínűsége hiányzik. Mit ajánlhatna ugyanis fel az elnökség az ellenzék leszerelése ellenében? Katonai koncessziókat vagy pláne a katonai javaslatok

visszavonását semmiesetre sem. Rosszul ismeri az Bécsset és a katonai vezetőséget, aki fölteszi róluk, hogy a tehetetlenné vált magyar kormány megmenetése érdekében hajlandók elállani követeléseiktől. Tíz esztendő óta emberekben és viszonyokban valóságos hekatombák jelzik, hogy odafenn inkább feláldozzák a magyar politikusokat és a magyar parlamenti rendet, semmint lemondjanak katonai követeléseikről. A mostani békegalambok tehát katonai koncessziókat nem ajánlhatnak fel cserébe a leszerelésért. Hát mit? Talán a választójog dolgában fogadják el Justhék radikális álláspontját? Föltéve, hogy ezt megtehetnék a békegalambok, nem érnének el vele semmit, mert a Kossuth-párt és a pártonkívüli függetlenségek nem a radikális választójogért mentek obstrukcióba. De az is ki van zárva, hogy a békegalambok ilyen ajánlattal jöhessenek a Justh-párt elé. Még a feltételt is kizárja Tiszáék hajthatatlan merevsége. S hogy a többség Tisza táborával fizetné meg Justhék hajlandóságát: azt mégis csak nehéz volna róla föltenni. Az elnökök tehát ezen a téren sem kínálhatnak fel illő ellenértéket a békesség fejében. Ha pedig nincs nekik hozni valójuk se katonai, se választójogi téren, akkor milyen alapon keresik a békét? Mert szeretnék? Mert különben ők nem maradhatnak meg az elnöki

Esterházyak Mária Antoinette korában

Írta: Dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

(Utánnyomás tilos.)

Az Esterházy-család a magyar magnás-családok egyik legdicsőbbike. Története benső összefüggésben van a magyar nemzet történetével. Mily változatos és megrázó az út az egyszerű nemességtől a hercegségig. Eredetét a „Salamon” nemzetségnél kell keresnünk és ősi fészke Csailóközben vala. Már 1186-ban „Mokud” előkelő fejedelmi missziót vett át. Az Esterházyakat a „jó szerenese” nagy szereplésre predesztinálta s a XV. század óta hatalmasan törnek előre a dicsőség útján. Bárói rangra 1613-ban emelték az első Esterházyt és 1622-ben már grófokkal találkozunk, végül következtek a hercegek. Telve nagy ambícióval és még nagyobb hivatással a család szolgáltatót a hazának főispánokat, személynökköket, tárnokmestereket, a fraknoi ágbeli Miklós és Pál nádorok, aztán jöttek főkanzellárok, nagykövetek, horvát bánok és tábornagyok. Egyikük Imre gróf, mint esztergomi érsek tíz millió forintot adott jótékony célokra, és midőn egy izben üres lett a pénztár, levette a nyakáról a nagy arany keresztet s azt elzalogosítván, így jutottatott könyöradományt a szegényeknek. Politikai szempontból két ellentétes pártba szakadtak az Esterházyak, egyik részük a Habsburgok dicsőségéért küzdött véres esatáiban, így lettek ma is dicsőített tábornagyokká; másik részük feláldozva óriás vagyont, függetlenséget, családi boldogságot, megvetve

minden eszásári kitüntetést — oda szegődött a szent haza függetlenségeért küzdő s nálunk szentté avatott „honárulok” mellé. A többi közt Antal gróf, mint kuruztábornok megmutatta az utódoknak, mire képes az ő magyar genie és az önzetlen Petöfi-féle honszerelen. Antal gróf sorra megvívta a eszásári hadakat, utjában egész Bécsig felperzszelt mindent s maga József eszásár alig tudott előle menekülni. Ez és sok más vére természetesen nem lett „valóságos belső titkos tanácsos”-sá, ellenkezőleg, mint száműzött 1722-ben a halhatatlan menekülők Mekkájában, a vendégszerető Rodostóban örökre elbueszított vérző hazájától. Esterházyak kurucz pártjának két tagja Antal és Bálint fiatal korukban azon Franciaországban kerestek menedéket, melynek népe a beestelen „maitresse-uralom” által kiszípolyozva, meggyűlölte magát a királyságot s előkészítette a nagy felszabadulás világforradalmát. A meg gondolatlanúságáról és könnyűvérűségéről ismert, de a magyarokat lelkesen pártoló Marie-Antoinette szívesen fogadta az előbb jelentkezett Antal grófot, kinek barátai Coigny, Dillon, Guine és Lauzun mellett Antal gróf is szereplő helyet foglalt el, egyben sok okot szolgáltatott az irigykedő udvaroncok rágalmazásaira. Antal grófot 1772-ben mutatta be az udvarnál Choiseul s az „elegáns compatriote” esakhamar megnyerte Marie-Antoinette kegyét. Az Esterházyak egész Európában nagy gazdagságukról és óriás költségeikről ismertek valának. Antal gróf sem fukarkodott aranyával, kalandorzsóval sok bajt okozott királynéjának. Különösen meg kell emlékeznünk botránys visz-

nyáról Montglas asszonnyal, kinek kedvöltésére rengeteg vagyont pazarolt el, miért Miklós József herceg a nagybátyja többször vonta felelősségre. De a vitéz huszárezredes nem törődött sem Mária Terézia, sem pedig nagybátyja figyelmeztetéseivel.

A szépséges Menglasnéval tovább folyt a víg napok, míg egy veszélyes rivális nem állta a boldogság útját. Ez asszonyra rávetette szemét Nassau hercege is, aki szinté nem kímélte a pénzt, s hogy ellenfelétől megmeneküljön, kihívta párbajra. A párbaj súlyos feltételek mellett megvívott, de szerencsére egyik fél sem maradt halva a porondon, ellenkezőleg, a két oroszán kibékült azzal, hogy „bölgybíróság”-ra bízzák, ki legyen a menyecske. A „szerelmi bíróság” elnöknője azon ítéletet hirdette ki, hogy a maitresse Nassau tulajdonába menjen át. Csakhogy a mi Esterházyok nem respectált ilyen ítéletet, tovább udvarolt a menyecske-nek, kivél egyszer egy híres festő műtermében megjelenvén, ott őket Nassau herceg meglepte. Ebből új párbaj keletkezett. Minthogy pedig a nagy botránny a férjecske figyelmét is felbresztette, ez az udvarnál kiszéközött „lettre de cachet” segítségével feleséget egy mogorva zárdába esukatta. Igaz, lovagjaival ott is találkozott az asszony, de látszólag elűnt a színpadról. De Mária Terézia is „a közmorál” szempontjából, tulajdonképpen pedig ellenszenvből beavatkozott az ügybe és Mercyhez intézett levelében azt írta, hogy „mivel Antal gróf megsértette fejedelmé párbajtilalmát és az isteni törvényt is, mivel a botránnyos viszony családjának százezer forintjába került, követeli, hogy

székben? Mert utánuk csak az özönvíz, akarom mondani az erőszak jöhet? Nos ez mind csak érzelmi momentum s nem kompromisszumra nógató ok. Az ellenzék pedig nem azért indította meg harczát, hogy abba hagyassa azért, mert Berzeviczyt és Kabóst harcuközben megkedvelte, vagy azért, mert megijed az erőszaktól.

Tárgyi valószínűsége hiányzik a béketárgyalások komolyságának. Az elnökök kétségtelenül nagyon szeretnének békét teremteni, de igazán komoly tárgyalások folytatására nincs felhatalmazásuk és nincs alapjuk. A kormány és a többség nem ellenezhette ezt a kísérletet, ha az elnökök kívánták, de az is bizonyos, hogy a meddő tárgyalások alatt is ott áll az erőszak ágyú mellett és el fogja sütni azokat, mielőtt a békegalambok szomorúan és eredménytelenül visszarepültek. Ne a békegalambokat figyelje tehát az ellenzék, hanem a békegalambok mögött a kormány és a többség mozdulatait. Mert akár jóhiszeműek a békegalambok, akár pedig törbe akarják csalni az ellenzékot, mint ahogyan egyszer már törbe akarták csalni Justhékot: az óvatosság nagyon helyénvaló. Ha nem akarjuk, hogy a kormány kinevesse az ellenzékot, mely az első békegalamb turbékolására kifecsegi, hogy milyen áron ment volna a békebe, akkor még csak szóba sem szabad állani senkivel, míg az illető a kormány kifejezett felhatalmazásával és konkrét kompromisszum ajánlással nem jön. A béke a kormányra kell, neki kell tehát a koncepciókat megjelölnie. De békegalambok röpködésével nem hagyjuk figyelmünköt elterelteni a kormány mozdulataitól. Nem vagyunk moziban. Látjuk az erőszak ágyút s nem hiszünk, hogy azok az ágyúk békegalambokkal volnának megtöltve.

Béke-akció.

— Berzeviczy közvetítő szerepe. —
Pesszimiztikus megítélés.

— Hírek a politikai küzdőtérrel. —

Budapest, október 10.

A viharfelhők egyelőre eltűntek a politika egeről, a munkapárti fiatalság harczi iarmája is elült és a béke olajágával a kezében megjelent a küzdő felek között Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke, hogy kísérletet tegyen a pártok között kiélesedett ellentétek eloszlatására.

Politikai körökben már rég emlegették, hogy a békéltetés közvetítését Berzeviczy fogja a kezébe venni, csak hogy ezt a békeakciót már megindulása előtt általában úgy fogták fel, mint az obstrukciónak küldött ultimátumot, amely után nem következhetik más, csak az erőszak.

Kompromisszum létrejöttére ennek az akciónak a során ezideig senki sem számított és annál meglepetésszerűbben hatott ma az a munkapárti forrásból származott híresztelés, hogy a megindult békeakció esetleg kompromisszum kötésével is végződhetik.

Az ellenzéki pártok azonban ezt a hír erős szkepszissel fogadták, mert nem látják Berzeviczy szerepében azt a pozitív megbízatást, mely érdemleges megállapodások fixívására jogosítaná fel a házelnököt. Ez a legfelsőbb felhatalmazás Berzeviczy missziójából hiányzik és így erős szépséghibája annak.

Épp ezért az ellenzéki pártok — noha teljes tisztelettel viseltetik Berzeviczy szándékai iránt — továbbra is megmaradnak állásaikban és nemcsak a békére készülnek el, de a további úborura is. Ide ezélez gróf Andrássy Gyulának egy mai estilapban megjelent briliáns okfejtésű vezércikke is, amelyben a legelősebben állást foglal mindenféle parlamenti erőszak ellen. Andrássy ebben a cikkében nyíltan kijelenti, hogy az erőszakosan statuált házszabályoknak nem

fog engedelmessékedni. A cikk a munkapárt körében élénk megütközést keltett, az ellenzéki képviselő azonban annál nagyobb örömmel fogadták.

Mai híreink egyébként következők:

Khuen Budapestben.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök hétfőn délelőtt titkárával, dr. Dárczy Istvánnal báró Hengelmüller László washingtoni osztrák-magyar nagykövetnek és feleségének meglátogatására Abbáziába ment s déjenerre vendégei voltak a nagykövetnek. Délután a miniszterelnök dr. Tomasics Miklós bánnal, Chavrak Lévin osztályfőnökkel és dr. Dárczy István titkárral hajókirándulást tett Cherso sziget felé. A miniszterelnök és titkára ma este gróf Wickenburg István kormányzónak és feleségének vendégei voltak ebédre s az esti nyolcz órakor induló gyorsvonattal Budapestre utaztak, ahova holnap reggel érkeznek meg.

Auffenberg budapesti útja.

Bécsből jelentik, hogy Auffenberg fővezér gyalogsági tábornok, közös hadügyminiszter ma egy napi tartózkodásra Budapestre utazott, hogy holnap bemutató látogatásait a magyar kormány tagjainál megtegye.

Berzeviczy békeakciója.

Azok a kompromisszumtervek és ajánlatok, amelyeket napok óta küldöznek az ellenzék címére a kormánypárti félhivatalosok, végre is Berzeviczy Albert képviselőházi elnök kezében futottak össze, aki ma megtette az előkészítő lépéseket arra, hogy a tanácskozásokat az ellenzék vezérével felvegye.

Hogy mily alapon és mily széles méretekben fognak folyani ezek a tanácskozások, arra még ma válaszolni lehetetlen. Épp úgy lehetetlen még ma megállapítani azt, hogy kompromisszum-e a célja a megindított akciónak, vagy pedig tisztán csak békeszerzés. Ezenkívül nem áll tisztán a meghatalmazás kérdése sem, mely esetleg arra jogosítaná fel az akciót vezető házelnököt, hogy az ellenzék vezérével meritorikus megállapodásokra léphessen. Ezek mind tisztázandó kérdések, amelyek azonban csak a holnap megindítandó tanácskozásokon fognak véglegesen eldőlni.

Mindazáltal nem egy figyelemre méltó tudósítás már ma pozitívumként közli azt,

Miklós herceg parancsa értelmében azonnal ad audiendum jelentkezzék Bécsben. A kunczvértü Antal gróf azonban megtagadta az engedelmességet, Bécsbe nem zárandokolt, egyben azonban elhagyta a francia udvart is, hogy helyet csináljon a nála sokkal érdekesebb Esterházy Bálint grófnak.

Bálint az I. József által számított ághoz tartozván, Franciaországban nevelkedett, amde rokonai mindig érdeklődtek iránta és Miklós herceg befolyása folytán az osztrák udvarnál is szívesen látották. Felfegyverkezve II. József császár ajánló-levelel a francziák királynéja szívesen fogadta és meghagyta Múy hadügyminiszternek, hogy mentse fel az ezred szolgálatából s hagyja meg az udvarnál. Bálint gróf külseje nem volt igen ajánlatos, de gavalléri modora, jellemtisztasága és őszintesége csakhamar meghódította a királyné kegyét. Artois gróf ajánlatára a király meghívta Fontainebleauban, mely ma már csak muzeumi jelleggel bír s e sorok írója öt világrészről összesereglett kollégáival együtt boldog napot töltött a híres „salle des seris”-ben, melyben a Pompadourok, du Barryk s más érdekes asszonyok annyi vig napot töltöttek el. Hogy pedig hősünk zavartalan életet folytathasson az udvarnál, teljes fényes ellátáson kívül évi 170,000 frank járadékot élvezett. Amde egy Esterházynek ez aprópénz vala s mivel óriás összegeket kártyán veszített el, valahányszor szükségét érezte, jóságos királynéja mindig kisegítette a bajból. Mária Terézia királyné azonban nem jó szemmel nézte lánya viselkedését kegyencével szemben és egyik levelében 1775-ben ekkép írt Mercyhez: „Követelem leányomtól,

hogy több figyelemre méltassa a királyt, kit szorosabban kell magához fűznie.” Aztán írja: „Je suis surprise qu'un jeune homme, et sans rang distingué, tel qu'est le comte d'Esterhazy ait le moyen de s'approcher de ma fille.” (Csodálom, hogy közeledhetik leányomhoz egy rang nélküli ember, milyen Esterházy). Amde Marie-Antoinette nem vette komolyan felsőges anyja intelmeit, ellenkezőleg csak ezentul kezdte igazán kegyekkel elhalmozni kedvenc huszárezredét. Múy marsal elhalván, a helyébe jött Saint-Germain megfosztotta az Esterházy-huszárokat eddigi fegyverzetüktől, adván nekik porosz lovasvadászfegyverzetet. Ezt a gyalázatot elpanaszolta Bálint gróf királynéjának, elmondván azt is, hogy eddigi állomáshelyéről, a legrosszabb helyre rendelte az ezredet. A királyné: „várjon csak, saját füleivel meghallja, mit mondok a hadügyminiszternek.” Ugy történt, Saint-Germain gróf megjelenvén a királyné előtt, Bálint gróf a mellékeremből ezeket hallotta: „parancsoltam önnek, hogy Esterházy ezredét Montmédyből oly városba helyezze át azonnal, melyet Esterházy maga választ.” A halálra íjedt miniszter másnap Metzbe, a legjobb állomáshelyre helyezte át a huszárezredet. Ezredesünk azonban csak ritkán kereste fel huszárait, miután az udvar Párisban és Versaillesban tartotta. Ez volt a francia nők uralmának fénykora, mely sietette a rettenetes földrengés bekövetkezését. Egyébiránt a női bájoknak és szépségnek már az ókori rómaiak és görögök is hódoltak, hiszen Görögország templomai megteltek nagy szépségek szobraival. Az udvaronczok rendkívül elkeseredtek azért, hogy a királyné Esterházyt

legszükebb körébe fogadta. A kegyenc ezentul átveszi a kényes megbízatásokat, hevatkozik a nemzetközi politikába, csinál minisztereket. Ezen helyzet elkeresítette a bécsi köröket is, azért kellett koronként ellagynia az udvart. De Marie-Antoinette ott is felkereste, hosszú és igen nyílt leveleket írt neki, nem titkolt el előtte semmit. De Esterházy sohasem élt vissza e kivételes bizalommal. Mégis Mária Terézia Mercyhez írt levelében mondja: „la correspondance avec ce freluquet d'Esterhazy est bien humiliante.” (Lányom levelezése a piperköz Esterházyval, mélyen lealázó.) Ennek dacára a királyné páholyában mindig megjelent Esterházy, mely szokatlan kitüntetés sok port vert fel. Sőt amidőn 1778-ban Marie-Antoinette lebetegedett, a „nagyjelentőségű” esemény híradásával Bécsbe Esterházyt akarta küldeni. De Mária Terézia egyenesen megültötte azt, hogy oly apró ember, akit száműzöttnek tekintett, meghozhassa a nagy esemény hírt. Midőn pedig egy ízben a királynét bárányműlő támadta meg, nem hölgyeket, de négy gavallért rendelt maga mellé, kiknek egyike Esterházy volt s midőn az első egész napot és egész éjszakát a „mulattatók” szobájában töltöttek, csak a király közbelépése folytán azentul éjjel tizenegy órakor hagyták el a beteg a gavallérok. Minthogy azonban minden vigásznak véget kell érni, Bálint gróf is család életre szánta magát, neje Hellweill Orsolya grófné lett, mielőtt azonban végleg elbueszott volna az udvartól, királynéja táborszernagygyá emelte és megkapta a „ordon bleu”-t.

hogy a megindítandó tárgyalások komoly eredménnyel és hatályos megállapodásokkal végződhetnek. Kormányparti oldalról általában úgy ítélik meg a felveendő tárgyalásokat, hogy azoknak legfőbb célja a képviselőház munkaképességének helyreállítása és pedig anélkül, hogy a házszabályok módosítására, vagy másminemű rendszabályokra volna szükség. A házszabályok revíziója későbbi időpontra toldódik ki és egyértelműleg az ellenzékkel volna megállapítandó. Erre alapul esetleg a választójog reformja szolgálhatna. Ennek alapfeltétele viszont a véderőjavaslatok elfogadása volna oly módosításokkal, amelyek a javaslatok elvi alapjain nem változtatnának.

Nagy számmal vannak azonban minden pártban pesszimisták is, akik egyáltalában nem bíznak a békeakció sikerében és komolyságában. Ezek úgy fogják fel a megindult akciót, mint a házelnökség utolsó kísérletét a parlamenti rend és béke helyreállítására, amely ha meghiusul, ugy csak az elnökválság és az erőszak következik. Az azonban kétségtelen, hogy még a pesszimisták is várakozással tekintenek Berzeviczy békeakciójára.

Berzeviczy holnap kezdi meg tanácskozárait a pártok vezérével. Holnap délelőtt fél-tizenegy órákor találkozni fog *Justh* Gyulával, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt elnökével, holnapután pedig *Kossuth* Ferenczcel, az országgyűlési függetlenségi és 48-as Kossuth-párt elnökével fog meghesztelést folytatni. A képviselőház elnöke azután úgy az országgyűlési néppárt elnökével, valamint a pártokivüli függetlenségi vezérével is érintkezésbe fog lépni.

A békeakció kulisszatitka.

A képviselőház elnöke által megindított béketárgyalásokról tudósítónknak alkalmá volt beszélgetést folytatnia egy magasállású politikussal, aki bár nem osztja a kormány erőszakos nézeteit és terveit, mégis azokba követhetetlen összekötetései révén be van avatva. A kiváló politikus a következő nagyjelentőségű kijelentéseket tette:

— A kormány kibontakozási módzatai és tervei körül teljes a káosz és abból a kintat senki sem látja. Ehez járul még az is, hogy a munkapárton minden ember mást akar. A vezetőemberek, akiknek számuk a pártban mintegy huszra tehető, egyáltalán nem értenek egyet a kibontakozási módzatai tekintetében, csak egyetlen óhajtauk közös, hogy a véderőreformot minél előbb keresztülvigyük. Ez a végcéljuk pozitív, az ehhez fűződő huszféle kibontakozási és kompromisszum-terv mind csak szappanbuborék.

— A magam részéről teljes határozottsággal állíthatom Önnek, hogy *Khuennek* kompromisszum kötésére felhatalmazása nincs. Csak arra van felhatalmazása, hogy a parlament tárgyalási rendjét helyreállítsa. Hogy mi ez a tárgyalási rend, azt bővebben részletezni felesleges. Az obstrukció megszüntetése és egyszerűsödésére való lehetetlenné tétele. Eddig terjed csak *Khuen* felhatalmazása, de kompromisszum kötésére, engedményekre akár a választójog, akár a véderőreform, vagy az ellenzéknek bármi uton való kielégítése tekintetében már nem. Az ellenzék személyi ambícióinak kielégítése — amelylyel a kormány főként a *Justh*-párt felé céloz — különben is csak *Khuen* fantáziájában él, a *Justh*-párt arra a jelenlegi keretek közt nem gondol.

— Mégis mi lehet most a miniszterelnök célja? O kijelentette, hogy nem alkuszik, terminushoz kötve nincsen, neki semmi sem sürgős, a király bizik benne. O tehát ez alapokon nem kezdeményezhet senkivel sem tárgyalásokat. Más ember azonban, aki

ennyifelé kötve nincsen, szabadon tárgyalhat. És így lett a miniszterelnök távolabbi céljainak akaratlan eszköze *Berzeviczy* Albert.

— A miniszterelnök megmondta *Berzeviczy* Albertnek a következőket:

— A mostani helyzettel nem tudunk megbirkózni. Légy oly szíves vállald el az ellenzék szigorubb kezelését, mert ha nem vállalsz, a munkapárton a harcziás áramlat folytonosan erősebb lesz és nem jó szemmel fogja nézni azt a látyságot, amelylyel te a házszabályokat kezeled, sem azt a barátságot, melylyel az ellenzék irányában viseltetel. Ha nem akarsz vállalni az ellenzék letörését, akkor mondj le, mert van más, aki vállalja. Ezt az expedienst meg kell kísérelnünk, különben az obstrukcióba irgalmatlanul belefulladunk.

— *Berzeviczy* erre békésen és őszintén megmondta *Khuennek*, hogy sem a házszabályok meg nem felelő alkalmazására, sem az ellenzék letörésére nem vállalkozik, mert egy békekísérlet sokkal több eredményre vezethet, mint az obstrukció erőszakos leverése.

— *Khuen* erre azt válaszolta, hogy az elnök, aki az összes pártok felett áll, kezdeményezhet bármilyen béketárgyalást, csinálhat bármilyen akciót, de az nem változtat a kormány elhatározásán és magatartásán. O a maga részéről szerencséselnének tartja, ha a béketárgyalásokat az elnök kezdi, mert ilyenképen ő, t. i. a miniszterelnök nem kerülhet ellentétbe előbbi kijelentésével.

— Így történt azután, hogy *Berzeviczy* saját inzeratívájából, minden meghatalmazás nélkül, de a kormány tudtával megindította a béketárgyalásokat és buzgón keresi a békés kibontakozás útjait. Nem a kompromisszumot, hanem tisztára a békét.

— Ez mind *Khuen* intenzívóli szerint történik, akinek azonban a megindult békeakcióval sokkal messzebbmenő és furfangosabb céljai vannak. *Khuen* majd *Berzeviczy* útján meg fogja tudni, hogy mit akar és mit kíván az ellenzék. De legyünk meggyőződve arról, hogy az ellenzék kívánságai a kormány részéről oly formában és oly módon fognak az ország elé állítani, hogy azok az ellenzékre nézve felettébb kompromittáló lesznek. Ez *Khuennek* a célja, aki ki akarja ugratni *Justh*-kat, hogy mi a lezeárelés ára, hogy azután rásiúthassa az ellenzékre azt a bélyeget, mely szerint az nem az ország, hanem a saját személyi érdekeiért folytatja az obstrukciós küzdelmet. Az egész mostani helyzet és zavar a kormány részéről mesterségesen szittatik azzal a célzattal, hogy az ellenzékot becsalhasa különféle nyilatkozatokba, amelyek az ország elé fognak kerülni oly színben, amint azokat *Khuen* saját izlése szerint festi.

— Itt tehát komoly békekísérletek nem történnek, mert itt senkinek sincs joga kompromisszumot kötni. Itt csak *Khuennek* az az ajánlata szerepel, hogy szavazzák meg sürgősen a véderőjavaslatokat és tárgyalják le még sürgősebben a házszabályok revízióját. Ezek *Khuen* feltételei. Hogy mit nyújthat ezzel szemben az ellenzéknek, azt mindenki jól tudja: Semmit! . . .

Az expozé.

Lukács László pénzügyminiszter az 1912. évi szóló állami költségvetést a képviselőház csütörtöki ülésének elején fogja a szokásos expozé kíséretében beterjesztetni.

Andrássy az erőszak ellen.

Gróf *Andrássy* Gyula „Erőszak? címűmel vezércikkot írt a „Magyar Hírlap“ ma estéli számában. A cikk — egyike a gróf *Andrássy* Gyula legszebb és legtartalmasabb cikkeinek — komoly, nemesen egyszerű tónussával úgy szólal meg, mint a nemzet lelkiismerete. *Andrássy* — hivatkozással a tervezett erőszakról szállongó hírekre — ragyogó elokvenciával és kérlelhetetlen logikával mutatja ki azt, hogy az adott helyzetben minden erőszakos lépés csak megnehezítené a kormány helyzetét, az erőszak nemcsak nem juttatná a többséget céljához, hanem az ellenzék elkeseredését foklaltva, a király személyét a pártharcokba belekeverve, még távolabbra lökné vissza tőle. Ilyen körülmények között gróf *Andrássy* Gyula nem ismer más megoldást, mint egy becsületes kompromisszumot.

Mindezek az *Andrássy* fejtegetéseiből olyan plasztikusan, minden ellentmondást lefejtve tünek ki, mint a lebizonyított igazságok s ezért kétségtelennek látszik, hogy a cikk mindazokban, akik még törődnek az ország jövőjével, mely benyomást fog kelteni. A cikk — némi rövidítéssel — ezeket tartalmazza:

Az erőszak újra fenyeget. A beavatottak azt mondják, hogy az ellenzék a többség le fogja törni, hogy kényszereszközökkel jobb házszabályokat fog alkotni. Remélem, hogy a hírek tévesek. Minden esetre idejekorán fel akarok ellenük szólalni.

Erthető, ha egy párt egyszer egy hibát elkövet, de másodsor ugyanabba a tévedésbe esni nem szabad.

Sokszor hallom, hogy a kormánypart a multból tanult, hogy azt, amit akkor rosszul csinált meg, ma helyesen fogja végezni.

Tény az, hogy a multban sok hiba történt a részletek körül, de ki tudhatja, hogy nem fognak-e hasonló baklövészek újra előfordulni?

Alig fog alsórangú, nagy tekintélyű, eszű és erejű ember arra a feladatra vállalkozni, hogy, mint azoknak hivatásos öre, a házszabályokat megsértse.

S különben máris elkövetett egy olyan súlyos hiba, amely az erőszakra nézve végzetes lesz. Olyan elnökséget állítottak össze, amely nem vállalkozik arra, hogy megszegje azt, amit megőnni első kötelessége, amelynek minden egyes tagjáról tudni lehetett, hogy ilyen szolgálatra nem lesz kapható és ünnepélyes ígéretét megszegni nem fogja. Igaz, hogy az elnökséget könnyű megbuktatni, de az az elnök, akit egyenesen egy erőszakos merénylet, vagy a házszabályok meghamisítása céljából fognak megválasztani, már kezdettől fogva a legnehézebb helyzetbe fog kerülni. Nem lesz tekintélye, nem lesz erkölcsi súlya, szavának nehezen és kedvetlenül fognak engedelmeskedni. Kezdetül fogva nem a kisebbség jogait is védő, pártatlan elnököt, nem az igazságos bíró, hanem annak ruhájába bújított párt-embert, hóbort fognak benne látni. Az objektív igazság látszata is le fog foszlani róla, zsanok jellegéről minden lepel le fog hullani.

De ha minden további hiba el is marad, akkor sem vezet sikerre az erőszak. A mult vállalkozást sem egyes hibák tették tönkre, hanem alapgondolata s ez újra meg fogja a sikert hiúsítani.

Az összes magyar nemzeti ellenzék ellen jogtalan formák között keresztülerőszakolt házszabály minden suly és tekintély nélkül való teleirt papiros. Az fog neki engedelmeskedni, akit karhatalommal rékényserítenek. Egy keresztülerőszakolt házszabály nem lesz végrehajtható.

Az erőszak és annak gyümölcse rendet sohasem fog teremteni. Tekintélye csak a jognak van. Az elnöki parancsnak csak akkor fognak engedelmeskedni, ha jogos alapon nyilvánul. A jogtalan parancs egyszerű banda, amelynek senkisésem tartozik engedelmeskedni, amely csak a gyávanak imponál.

Az erőszak csak azt érheti el, hogy a Háznak legnyugodtabb, a törvényt leginkább tisztelő tagjai leessenek a legrenitensebbek. Az erőszak csak kaoszhoz vezethet.

Az erőszak tehát bizonyos kudarcához fog vezetni. Még pedig akkor is, hogyha az utána elkerülhetetlenül vált választás másképp fog is kiütni, mint a november 18-dikát követő. A választás legfeljebb többséget adhat a kormánynak, de ezzel ma is rendelkezik. A többség eljárásának utólagos helyeslése nem fogja érvényessé tenni az eredetileg érvénytelen házszabályt. *En például, ha képviselő leszek, utána sem fognék neki engedelmessékedni, utána is csak a szabályosan létrejött mai házszabályok szerint fognék eljárni.*

Es egy, az utolsóhoz hasonló választás még azt az eredményt sem igen fogja előidézni, hogy az ellenzék belenyugodjék az erőszakos házszabály érvénytelenítése fejében egy hasonló tartalmu házszabály letárgyalásába. Mert az olyan választást az ellenzék új sérelmek fogja tekinteni, nem pedig érvényes bírói ítéletnek. Az ellenzék sérelme csak fokozódni fog általa, nem pedig apadni. Az obstrukciónak új ingerlője és ürügye lesz.

Külömben sem valószínű, hogy egy újabb választás, különösen erőszak elkövetése után megejtett választás ugyanazzal a sikerrel járna, mint a multkor. Akkor egymás ellen harzó ellenzék találta magát szemben a kormánnyal, ma ellenben szövetségelt ellenzékkel fog szemben állani. Akkor a kormány a maga eszközeivel az ellenzéki állással járó előnyt egyesíthette, azt, hogy ő kritikálható, az ő egyes tényeit pedig alig lehetett megbírálni, mert nem volt még kormányzati multja; ma ellenben nincs könnyebb feladat, mint a kormányt szítani.

De ha csak kudarcához vezetne az újabb erőszakos kísérlet, keveset törődném vele, hiszen nem vagyok kormánypárti. De ez az új kísérlet nagy károkat fog az országnak okozni. Ezért tiltakozom ellene. Ezért kérem a többséget, fontolja meg jól, mielőtt magát reá elhatározza.

Először és legfőképpen súlyos sérelmet okozna az erőszak a királyi tekintélyre nézve, amelyet a rossz tanácsosok az utolsó években már úgy is annyi megpróbáltatásnak tettek ki. A „magyar” parlamentarizmus nem bírja a királyt megvédeni. Mióta a mai nagy küzdelembe a többség nem azzal ment bele, hogy helyesnek, egyedül üdvösek tartja a véderő azon szolgálati viszonyait, amelyeket fenn akar tartani és amik körül a harc folyik, hanem azzal, hogy ő is jobb szeretné azokat megváltoztatni és csak azért nem teszi, mert azzal a király akaratába ütköznék és konfliktust idézne elő, azóta a többség nem teljesíti legfontosabb és legszebb alkotmányos kötelességét, azt, hogy a felelőtlen, szent és sérthetetlen királyt a maga testével fedezze és a többség által elkövetett erőszakot nyíltan vagy titokban mindenféle öfenségének fogják betudni, amit nem szabad a kormánynak megengedni.

S egy újabb merénylet emléke tönkretenné az elnöki tekintélyt is. A rendes parlamenti tárgyalásoknak pedig egyik sine qua nonja az elnökre helyezett minden oldalú bizalom. Második olyan eset, mint november 18, e tekintetben végzetes lehet.

S az erőszakkal járó összeesapás megint oly foku gyűlölködést, elkeseredést fog előidézni a pártok között, amely hosszú időre meg fogja a közéletet metelyezni.

Ha hitem és igyekezetem ellenére mégis sikerülne a parlamenti csíny, az erőszak lépne a jog helyébe. Nálunk, ahol sokszor csak a jog volt palládiumunk, ne tegyük a nyerséret jogforrássá.

Szükségesnek tartom, hogy az ellenzék és a többség között a gyűlölködés megszűnjön és megint a türelem, normális hangulat keletkezzék. De mindezt biztosan tönkre teszi az erőszak. *Mindezt csak kompromisszum útján lehet elérni.*

Nagyon kívánatos, hogy mielőtt a végzetes harc megindul, a kormány úgy, mint az ellenzék is a békés központok útját meg-

kísérelné. Nagy felelősség van mindkettőjük vállán.

Tanácskozások a folyosón.

Nagy általános érdeklődést keltett ma a Házban gróf *Andrássy Gyula* megjelenése. Minden lépését élénken érdeklődve kísérték figyelemmel. Gróf *Andrássy Gyula* beszélt a *Justh Gyulával*, *Désy Zoltánnal* és az ellenzéki pártok számos vezető egyéniségével.

Azután *Kossuth Ferenc* tanácskozott *Justh Gyulával*, *Berzeviczy Albert* ma a *Justh*-párt néhány tagjával tanácskozott. A jobboldali folyosón gróf *Andrássy Gyula* nagy kormánypárti csoportban vitatkozott *Plósz Sándorral* a házszabályok kérdésében ama tanulmányokkal kapcsolatban, amit *Plósz Sándor* a Magyar Figyelő közölt.

Gróf *Tisza István* ezalatt félrevonult báró *Vojnits Istvánnal* és vele tanácskozott. Báró *Vojnits* azután *Kabós Ferenc*et kereste fel.

Kabós Ferenc képviselőházi alelnök mai tárgyalásai azért is jelentékeny figyelmet keltettek, mert *Lukács László* pénzügyminiszter a mai ülés folyamán az elnökség szobájában felkereste *Kabós Ferenc*et és majdnem egy órányi időt tanácskozott vele. A tanácskozást részint az expozéval, részint az elnökség által megindított békeakcióval hozták kapcsolatba.

Tisza beszámolója.

Gróf *Tisza István*, aki tudvalevően október 19-én Aradon beszámolóbeszédet mond, a munkapárt számos tagja fogja elkísérni. Eddig a következők jelentették a csatlakozásukat: báró *Gerliczy Ferenc*, *Beöthy László*, báró *Vojnits Sándor*, *Telegi József*, *Bornemissa Lajos*, *Tagányi Sándor*, *Márkus László*, *Szabó János*, *Werner Gyula*, *Darvai Fülöp*, *Herczeg Ferenc*, *Pál Alfréd*, *Visy László*, *Hegedűs Kálmán*, *Hámory László*, *Wittmann János*, *Rednik Gábor*, *Mártonffy Márton*, *Nemes Zsigmond*, *Almássy László*, báró *Radvánszky Antal*, *Jaross Vilmos*, *Niameßny Mihály* és *Montbach Imre*. A képviselők október 19-én, csütörtökön reggel 7 óra 05 perczkor indulnak el a keleti pályaudvarról és délben 12 óra 24 perczkor érkeznek meg Aradra. Megérkezésük után a Középponti szállóban ebéd lesz. Délután három órakor mondja el *Tisza* a nyári szinkörben beszámolóját. Este a Fehér Kereszt-szállóban bankett lesz a vendégek tiszteletére.

A pártkörökből.

A negyvennyolcas függetlenségi *Kossuth-párt* körhelyiségében ma este nagyon élénk élet uralkodott. A párt tagjai közül körülbelül negyvenen voltak fenn, azonkívül igen sok kültag is megjelent. *Kossuth Ferenc* és *Désy Zoltán* körül képződtek nagyobb csoportok és behatóan tárgyalták a napi politikai eseményeket. Minden eshetőséggel szót vetettek, úgy, hogy a pártot semmiképp sem érheti meglepetés, bármint fordulat történjék a jövőben. A pártban igen lelkes a hangulat és mindnyájan szilárdan bizakodnak abban, hogy a véderőjavaslatok ellen folytatott küzdelem a nemzeti álláspont győzelmével fog végződni.

A függetlenségi és 48-as *Justh-párt* tagjai az este folyamán igen nagy számmal voltak fenn a klubban, ahol élénk eszmecsere folyt a politikai helyzetiről. Az elnökség tagjai közül *Justh Gyula* és *Holló Lajos* jártak fenn és a párt tagjaival a napi politikai eseményekről és a szárnyra kelt különböző kombinációkról beszélgettek. — Gróf *Bathányi Tivadar* valószínűleg a holnapi nap folyamán visszaérkezik Budapestre. — Fenn járt a pártkörben a szabadkai küldöttség, hogy a jövő hónapban ott rendezendő népgyűlést megbeszéljék. A küldöttséget *Justh Gyula* fogadta és részletes megállapodás történt a gyűlés programjára vonatkozólag. A gyűlést valószínűleg november hó 12-én fogják megtartani és arra a függetlenségi és 48-as párt tagjai közül többen utaznak le.

Az országgyűlési néppárt folyó évi október 17-én este hat órakor érkezetet tart gróf *Zichy Aladár* elnöklete alatt, amelyen a politikai helyzetet illetőleg állást foglalnak.

A nemzeti munkapárt körhelyiségében ma este a párttagok nagy számmal jelentek meg s a

kabinet tagjai közül jelen voltak: *Lukács László*, *Harai Samu*, *Székely Ferenc* és gróf *Serényi Béla* miniszterek; ott voltak továbbá *Berzeviczy Albert*, a képviselőház elnöke, *Tisza István* országgyűlési képviselő és mások. A jelenvoltak élénken megbeszéltek a parlamenti helyzetet és kommentálták a lapok híreit, amelyeket *Berzeviczy* házelnök akeziójával kapcsolatban közölnek. Az általános érdeklődés ama fesztelen eszmecsere felé irányul, amelyet *Berzeviczy Albert*, a képviselőház elnöke, a legközelebbi napokban a pártok vezérével folytatni fog. A jelenvolt miniszterek is részt vettek a társalgásban s fél kilenc óra után a párt tagjai a miniszterekkel együtt a *Hugária-szállóba* vonultak a rendes heti pártvacsorára. Ezen a vacsorán *Berzeviczy Albert*, a képviselőház elnöke is részt vett.

A véderőreform ellen.

Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke szombaton reggel *Nagyszalontára* utazik, ahol vasárnap nagy népgyűlést tartanak a katonai javaslatok ellen és az általános, egyenlő és titkos választójog mellett. *Justh Gyulát* Kun Béla orsz. képviselő kíséri le szombaton reggel Szalontára, ahová délután érkeznek meg. Szalontán nagy ünneppéggel fogadják a függetlenségi és 48-as párt elnökét. A fogadást előkészítő bizottság élén *Balogh Mihály*, a nagyszalontai kerület volt országgyűlési képviselője áll. Szombaton a délutáni vonattal Nagyszalontára utaznak a párt tagjai közül: *Eitner Zsigmond*, *Barcsay Andor*, *Mádi Kovács János* és *Vertán Etele*. A népgyűlést vasárnap délelőtt tartják és rendkívül impozánsnak ígérkezik. Az egész környékről az öszes függetlenségi szervezetek bejelentették küldöttség által való megjelenésüket. Ezen alkalmat egyuttal felhasználják, hogy a bihar vármegevei függetlenségi pártot újjászervezzék és az agitáció módzatait megbeszéljék. Vasárnap délután a nagyszalontai függetlenségi és 48-as népkör házfelavató ünnepélye lesz, amelyen *Justh Gyula* szintén résztvesz. — A szociáldemokrata párt és a Választójog Országos Szövetsége holnap állapítja meg kiküldendő szónokát. Ugy a szociáldemokrata párt, mint a Választójog Országos Szövetségének azon környékbeli tagjai között rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik a gyűlés iránt és mindkét részről igen sokan fognak részt venni *Justh Gyula* fogadásánál.

Vasárnap, október 15-én a *kezelő* kerület egyik legnagyobb községében, *Fajszon*, *Pozsgay Miklós*, a kerület *Kossuth-párti* képviselője beszámolót mond. A népgyűlés a katonai javaslatok ellen is állást fog foglalni. A gyűlésre *Pozsgay* kívül a negyvennyolcas függetlenségi *Kossuth-párt* több tagja leutazik.

A huskérés.

A képviselőházban ma délelőtt a kereskedelmi miniszter szobájában értekezlet volt, amelyen *Lukács László* pénzügyminiszter, mint kereskedelmi miniszter, gróf *Serényi Béla* földmívelésügyi miniszter és a huskérés dolgában tanácskozó szakreferensek vettek részt. Azonkívül bevonott a tanácskozásba *Pulszky Garibaldi* is, a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatója. A magyar és az osztrák szakelődök a kormányaiktól kapott instrukciók alapján a huskérésben a tárgyalásokat ismét megkezdik. A tárgyalásokon való részvételre a magyar kormány szakelődöi: *Ottlik Iván* államtitkár, *Lers Vilmos*, *Róth Loránt* és *Kelety Dénes* miniszteri tanácsosok ma délután Bécsbe utaztak. Holnap lesz a szokásos vám- és kereskedelmi értekezlet, melynek végeztével folytatni fogják a huskérésre vonatkozó tárgyalásokat.

A szerb kereskedelmi minisztérium a következő hivatalos kommunikét teszi közzé: A Szerbia és Ausztria-Magyarország közötti kereskedelmi szerződésben megállapított marhakivitel kontingens kimarult. Ennek következtében a monarkiaon való kivitel céljára szolgáló vágás a belgrádi vágóhídon a szerződéses határozmányoknak megfelelően e hó 3-án megszűnt. A két kormány között tárgyalások folynak a kontingensen felüli kivitel rendezése dolgában és miután a tárgyalások még folyamatban vannak, a megállapodás létrejöttéig az Ausztria-Magyarországba való kivitel céljára szolgáló marhavágás beszüntetendő. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a kontingentált marhakivitel idején 3000 ökörrel többet jelentettek be kivitelre, a kereskedelmi minisztérium kivételesen ennek a 3000 ökörnek levágását és Ausztria-Magyarországba való

kivételét is meg fogja engedni. Azok az exportörök, akik ezen engedéllyel élni kívánnak, kérvénnyel forduljanak a kereskedelmi minisztériumhoz, amelyen a vágóhídi igazgatósággal egyetértőleg a beérkezett jelentéseknek megfelelően fogja megállapítani a kivétel sorrendjét.

A Novo Vreme szerint Belgrádban szerb-magyar részvénytársaság fog alakulni szerb marháknak exportjára. Az alaptőke 500.000 dinár lesz és a részvények többsége szerb kezekben lesz.

A bosnyák vasutak ügye.

A prágai „Narodni Listi” feltétlenül hitelt érdemlő forrásból azt a hírt közli, hogy legutóbb Bécsben a monarchia két államának pénzügyi és honvédelmi miniszterei a hadsereg vezetésével tárgyalásokat folytattak Dalmácia és Bosznia vasuti összeköttetéseknek a monarchia többi államaival való intenzívebbé tétele céljából. A hadvezetés kijelentette, hogy a Balkánon esetleg beállható komplikációk és egy esetleg bekövetkező mozgósítás a következő vasuti vonalak kiépítését teszi szükségessé:

1. Második összeköttetés Bosznia és a monarchia közt. 2. Összeköttetés Bosznia és Dalmácia közt (Szerajevó—Spalató). 3. Vasuti vonal Dalmácia és Krajna közt (Krain—Laibach).

A magyar kormány hajlandónak mutatkozott a vasútépítésekre szükséges összeget már a jövő évi költségvetésbe felvenni és megígérte, hogy lehetőleg hamar elfogadtatja a budgetet a képviselőházzal.

A verseczi átirat.

Dékes vármegye állandó választmánya ma foglalkozott a verseczi átiratokkal s elhatározta, hogy határozati javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, amelyben az obstrukciót elítéli.

Sáros megye törvényhatósági bizottsága Semsey Boldizsár főispán elnöklésével ma tartotta őszi rendes közgyűlését. A közgyűlés Versecz átiratát tárgyalván, 99 szavazattal 20 ellenében elfogadta az állandó választmány javaslatát, mely szerint a parlamenti obstrukciót elítéli és az obstrukció megszüntetése végett a képviselőházzal föllíratot intéz. Ugyancsak Versecz város megkeresésére kiemondotta, hogy az általános, egyenlő és titkos választójog kérdésében állást nem foglal, hanem ennek a kérdésnek a megoldását a törvényhozás bölcsességére bizza.

Budapest, október 10.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, szerdán, ülést tart, amelynek napirendjére a máról elhalasztott név szerinti való szavazásokat, a véderőjavaslat folytatóságos tárgyalását és az interpellációkat tűzték ki.

Kossuth Ferencz üdvözlése. Vasárnap az országban többfelé volt népgyűlés, amelyeken a katonai javaslatokkal szemben állást foglaltak. A gyűlésekről Kossuth Ferenczet, a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt vezérét a következő táviratokban üdvözlétek:

Székhelyüdvözlés. Valentik Ferencz függetlenségi képviselőnk beszámolója alkalmából lelkesült hallálal vettünk tudomást nagyméltóságodnak és a vezetés alatt álló testvérpártunk a véderőjavaslatok ellen való küzdelméről. Erőt és diadalt kívánunk nagyméltóságod példát mutató kitartó harcához. Gáspár Balázs elnök.

Budapest. A közbányai függetlenségi és negyvennyolcas kör a mai napon tartott rendkívüli közgyűlése alkalmából, amelyen a katonai javaslatok törvényre emelése ellen tiltakozott és az általános, egyenlő, titkos választójog mellett állást foglalt, meleg szeretettel üdvözlé nagyméltóságodat és a vezetés alatt álló pártot és nemes küzdelmére Isten áldását kéri. Méro Béla elnök.

Érmihályfalva. Fráter Lőránd szeretett képviselőnk beszámolója alkalmából üdvözljük a küzdő ellenzék, annak dicső vezéréit, áldást és sikert kívánva működésükre. Érmihályfalva polgárai.

Tarpa. A tarpai kurucok őszintén üdvözlék nagyméltóságodat a katonai követelések ellen folytatott küzdelméről.

Jakabffy államtitkár hivatalában. Jakabffy Imre belső titkos tanácsos, belügyi államtitkár ma visszaérkezett szabadságáról és átvette hivatalának vezetését.

A képviselőház bizottságaiból. Az összehívott bizottság a hó 24-ik napján déli fél 12 órakor, a képviselőház II. számú termében ülést tart. Tárgy: Papp Elek képviselő ügye.

A belényesi törvényszék. Gróf Tisza István vezetésével és a bihar megyei országos képviselők részvételével ma délelőtti belényesi küldöttség tisztelt a képviselőházban Székely Ferencz igazságügyminiszternél. A küldöttség törvényszéket kért Belényes számára. Az igazságügyminiszter tárgyi szempontokból nem ellenezte a kérés teljesítését és úgy nyilatkozott, hogy amennyiben nagyobb akadályai a törvényszék felállításának nem lennének, az a jövő évben megtörténik.

Egy ellenzéki beszéd.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, október 10.

A képviselőházban ma minden figyelem az elnökség által megindított békekezió felé fordult és minden képviselő érthető kíváncsisággal leste az erre vonatkozó híreket. Az ülés-teremben folyó tanácskozás senkit sem érdekelt, ellenben annál élénkebb volt a folyosó, ahol csak ugy nyüzsgött az élet. Maga az elnökség is — az események központjában állván — minden szünetet felhasznál arra, hogy békekeziója érdekében beszélgetéseket folytasson és így nem egyszer megtörtént, hogy a névszerinti szavazások előtt adott ötperces szünetek tizenöt percze is kitöltődtek.

Igy szinte észrevétlenül siklott át a Ház a névszerinti szavazásokon, hogy délben egy órakor a véderőreform tárgyalását folytassa. A vita egyetlen szónoka a Kossuth-párti Reök Iván volt, aki a szállongó érdekes hírek dacára le tudta kötni magának a hallgatóság figyelmét. Reök Iván főként a véderőjavaslatok anyagi terheivel foglalkozott és kimutatta, hogy azok elvállalásához a nemzet megfelelő rekompenzációk nélkül nem járulhat hozzá. Határozati javaslatot nyújtott be, amelyben a véderőjavaslatoknak nemzeti szellemben való átdolgozását követeli. Reök Ivánt beszéde végén az ellenzék zajosan megéljenzte.

A mai ülésről részletes tudósításunk a következő:

Technikai obstrukció.

Berzeviczy Albert elnök az ülést egynegyed-11 órakor megnyitja.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák. Eitner Zsigmond kifogásolja, hogy a jegyzőkönyvnek a tegnapi első szavazásról szóló része nem felel meg a valóságnak, ugyszintén a második szavazásról a napló a tényeknek meg nem felelő feljegyzéseket tartalmaz. Kéri ezeknek kiigazítását.

Elnök kijelenti, hogy az ügyet meg fogja vizsgálni s a szükséges kiigazításokat a vizsgálat eredményében képest megteheti. Bemutatja az öbcei kerületben megválasztott *Dungherszky* Bogdán megbízó levelét s bejelentette, hogy az összehívott bizottság a beteg Papp Elek inkompatibilitási ügyének tárgyalására határnapot tűzött ki. A bemutatott kérvények közül négyre az ellenzék névszerinti szavazást kért s azt holnapra halasztotta.

Ezután két névszerinti szavazást intézett el a Ház s egy órakor áttért a véderőjavaslat tárgyalására.

Reök Iván beszéde.

Reök Iván: Mindenekelőtt személyes megtámadtatás című reflektált Mikosevics Kaautnak egy hetek előtt történt felszólalására, aki azt mondta, hogy szülő pártjával ellentétbe jutott, a mikor a zentai népgyűlésen résztvett Pozsgayval. Elismeri, hogy Mikosevicsnek fáj az a népgyűlési határozat, de szólék: a népgyűlésen pártjuk megbízásából, hazafias kötelességből vettek részt. Beszédében Mikosevicsot nem aposztrofálta személynében. Ezután áttért beszédének tulajdonképeni részére. Elismeréssel emlékezett meg az ellenzéki szónokok beszédéről, akik rámutattak arra a sok hibára, a melyek a javaslatban vannak. A nemzetet fel kell világosítani e javaslat nagy hibáiról és hiányairól. Főleg szükséges ez a kormány által ország-szerint mesterségesen létesített közbangulattal szemben. Azok a bizalmi votumok külföldben nem a főkérdésről szólnak, hanem a technikai obstrukcióról. Elismeri, hogy főleg az intelligencia hibái okokból, részben kishitűségből nem helyesli a technikai obstrukciót. De ha a kormány politikájáról, vagy a katonai javaslatokról volna szó,

még a legnagyobb mesterkedések után sem lehetne a törvényhatóságokban a bizalmi votumokat kicseréskolni. Utal a Csongrád vármegye közgyűlésén történetekre, ahol a munkapárt szónoka sokkal kedvezőbb szinben mutatta be a véderőjavaslat költségeinek emelkedését, mint az a valóságban van. A véderőjavaslat 300 millió költségemelését jár. Ezzel szemben százezerekre megy azon iskolaköltségek száma, akiknek részére nincs iskola. Nemzeti szempontból szomorú és kétségbeejtő, hogy nem lehet belevinni a hadseregbe a magyar nyelvet. Százezrek kénytelenek kivándorolni, mert nem tudnak megélni. Szomorú, hogy a hadsereg magyar részében háromezer tiszt állás van nem magyarok kezében. Nincs megfelelő iparunk s ezért a közös hadsereg szükségleteit nem szerzik be nálunk, a kvóta arányában. Állami pénzen kellene tehát ilyen gyárakat létesíteni. Nagy lelkesedéssel szól gróf Andrássy Gyula legutóbbi beszédéről, főleg ama részéről, amelyben a szív és az ész csatáját festette meg gyönyörűen és megindítóan. Andrássy is arra a meggyőződésre jutott, hogy a nemzeti aspiráció, bele kell vinni a hadseregbe. Fel kell ruházni a hadsereget nemzeti tartalommal, mert csak ugy felelhet meg a nemzet s a dinasztia érdekeinek és a nagyhatalmi állásnak. Ez fokozza a hadsereget akezióképességet s Magyarországra fontos, hogy a hadsereg kulturális törekvéseinek segítőtje legyen. Foglalkozik a javaslat sérelmével. Kifogásolja, hogy az ujonczmegajánlásnál az 1910. évi népszámlálás adatait akarja a javaslat felhasználni. A törvényjavaslat súlyos pénzügyi terheket ró a nemzetre. A koalíciós-kormány működésével szembeállítva e kormány működését, ezt szomorúnak találja. Felemelték a dohányárakat, jön a szesz- és petroleum-monopólium. Ehhez járulnak az új katonai terhek. A törvényjavaslatot ezért sem fogadják el, hanem határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utasítsa a Ház a kormányt, hogy oly javaslatot terjesszen be, mely a hadseregben a nemzeti szellem érvényesülését biztosítja. (Éljenzés balról.) Elnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülést két órakor berekeszti.

Drágasági vita a Reichsrathban.

— Miniszteri nyilatkozatok. —

Budapest, október 10.

A bécsi Reichsrath ma kezdte meg a drágasággal foglalkozó vitáját. Három már benyújtott indítványon kívül huszonhét sürgős indítvány akarja meghozni a problema megoldását. Báró *Gautsch* miniszterelnök már az első napot felhasználta arra, hogy fölszólalásában élet próbálja venni a kormány ellen elhangzó vádaknak. Kezdte azon „százszor megezáfolt tételen, hogy mint a drágaság egyik főokozóját, a munkássztrájkokat igyekezett odaállítani s kárhóztatta az alacsonyabb osztályoknak azt a „magasabb igényét”, hogy ők is lust óhajtanak enni és rendszeren tele akarják rakni a gyomrukat. Folytatta azzal, — ami ilyen kezdet után logikus volt, hogy megvédte a kartelleket s vitatta azoknak a létjogosultságát. Természetes, hogy ez a reakciós beszéd a szocialisták között élénk és teljesen jogosult rezenczust keltett. Bennünket főképpen a beszédnek az a passzusa érdekel, mely szerint a magyar kormányval kötendő megállapodásban az osztrák kormány sem a dalmát vasutakat, sem Ausztria más fontos érdekeit nem fogja föláldozni, ami előre veti a magyar kormány teljes meghátrálásának az árnyékát. *Hohenburger* lovag, igazságügyminiszter a minapi merényletből a szocialista-terror ellen mennydörgött, ez az igazságtalan általánosítás természetesen megint igen élénk ellentmondásokat provokált a szocialisták részéről.

Tudósításunk a következő:

Az osztrák képviselőház ma folytatta a vitát a drágaság miatt benyújtott indítványokról. Eddig még csak három indítvány benyújtója szólt, föl és még huszonhét sürgős indítvány van hátra.

Báró *Gautsch* miniszterelnök is részt vett a mai vitában. Szólásra emelkedve, mielőtt elment volna, dr. Adler kirohását Olaszország ellen a tripoliszi ügyvel kapcsolatban, annál inkább tiltakozik a miniszterelnök ezek ellen, mert velünk szövetséges hatalomról van szó. Ami Adler képviselőnek a bírák elleni támadásait

illeti, akiknek jelenleg kötelességükből folyólag súlyos feladatot kell teljesíteniük, úgy az igazságügyminiszterre bizza, hogy a vita folyamán e támadásokra visszatérjen.

A drágaság okai.

A drágasági kérdéssel kapcsolatban, kijelenti a miniszterelnök, hogy a tényleges állapotra némi tekintettel kell lennünk. Ismételnünk kívánjuk, hogy a drágaság jelensége, sajnos, kétségteljesen majdnem az egész világra kiterjed. E támadásoknak világ-gazdasági okai ismeretesek. Bizonyos országok, amelyek eddig a legfontosabb élelmiszereket nagy mennyiségben produkálták, lassanként industrializálódtak, produkecióik lassanként csekélyebb lett és a fölösleg is, amelyet Európába hoztak, immár hiányzik. A második világgazdasági ok az, hogy a szakszervezetektől kiindulva, minden ipari kedvező konjunktúrát béremelések kiereszközölésére használnak ki. Az illető körök azután lassanként kedvezőbb életvezetésre adják magukat, amelyet nekik mint egy darab kulturát szívesen kívánunk. A kedvező konjunktúra ellanybulásával azonban a magasabb igények, miután nagy tömegek hozzájutottak, megmaradnak, holott a nagy lábon való élés most már nincs arányban azzal, amit a termelő keres. (Élénk ellentmondások a szociáldemokratáknál. Közbeszólások.) Általában korunk vonása, hogy ma a különböző rétegekben lassanként oly életvezetési honosult meg, amely nem áll arányban a rövid idő előttrivel. (Élénk közbeszólások. Nyugtalanúság.) A miniszterelnök azután rámutat arra, hogy az összes cikkek drágábbak lettek és hogy egész sora van a szükséges cikkeknek, amelyeknek ára talán még inkább emelkedett, mint az élelmiszereké. (Élénk helyeslés és közbeszólások.)

Tárgyalások a magyar kormányval.

Előterben áll nálunk a huskérés. A miniszterelnök bejelenti, hogy a marhaszámlálás eredményei legközelebb közzétételnek és konstataja, hogy a marhaállomány az utóbbi évtizedben 37,4%-kal ment vissza (Halljuk! Halljuk!), amivel szemben a sertések számának emelkedése ugyanezen időben 37,42% volt. A legnagyobb emelkedés az aprójószág-nál látható.

A miniszterelnök azt hiszi, hogy az állattermelés Magyarországon is lényegesen csökkent és konstataja, hogy az állatárak a bécsi piacon esékkenést mutatnak, amely ugyan elég gyöngö. A kormány számára az a legfontosabb kérdés: mit kell tennie, hogy a hushianyynal, amennyire a mi viszonyainkból áll elő, szembeszálljon és pedig hatásosan szálljon szembe.

Erre vonatkozólag júliusban volt szerencsém azon álláspontot képviselni, amelyet elfoglaltam.

Egy hang: Jogi helyzet!

Báró Gautsch miniszterelnök: Az egyik ur joggal kiáltotta felém e szót: Jogi helyzet! Igen, uraim, a jogi helyzet. Ma is ezen az állásponton állok és más urakra, más jogászokra bízom, hogy más felfogást valljanak. A kormány tehát e felfogásom értelmében, amelyről bizonyára nem fogják föltételezni, hogy az utóbbi két hónapban valamiképp megváltozott volna... (Nevetés a szociáldemokratáknál.) Hiszen az urak is megtartják véleményüket. Miért követelik tőlem, hogy alkalmazkodjam ahhoz, amit ők diktálnak. (Közbeszólások a szociáldemokratáknál.) A kormány tehát e felfogás értelmében, melyet a házban kifejtettem, a kir. magyar kormányval való tárgyalások útjára lépett. E tárgyalások már egy korábbi időpontban folytak, akkor megszakították, utabban ismét megkezdették őket és most folyamatban vannak. (Mozgás.) Közölhetem a házzal, hogy e tárgyalások, amelyek a múlt szombaton Budapesten egyelőre véget értek — ideiglenesen véget értek, nem pedig megszakították — a jövő esztendőben, a holnap tartandó vám- és kereskedelmi konferenciához csatlakozva, folytatottatni fognak. Miután a magyar kir. miniszterelnök ural megállapodtam, hogy a tárgyalások folyamán a tárgyalásokról semmiféle közlést nem teszek, nem közölhetek a t. házzal sem ma... (Felkiáltások a szociáldemokraták részéről: Titkos megállapodás!) Oh nem! Titkos megállapodásról szó sem lesz. Miután tehát a fentjelzett kötelezettséget vállaltam, e pillanatban még nem közölhetek a t. házzal részleteket a tárgyalásokról.

Bianchini: Csak a dalmát vasutakat ne tessék föláldozni, kegyelmes uram!

Gautsch miniszterelnök: E közbeszólásra kijelenthetem, hogy az osztrák érdekek kötelességszerű szem előtt tartása mellett sem a dalmát vasutakat, sem bármely világi érdekünket nem fogom föláldozni. (Élénk tetszés és taps.)

Ha e tárgyalások eredményre fognak vezetni, akkor a t. Ház, ítéletet mondhat majd arról, vajjon az osztrák kormány teljesítette-e kötelességét vagy nem. A t. Ház ezen ítélete előtt meg fogok hajolni.

A kartel-ügy.

A mi a kartel-ügyet illeti, a miniszterelnök azt a felfogást vallja, hogy ennek a gazdasági formának jogosultsága van. A kínóvásokkal és bajokkal, amelyek egyes kartelekkel össze vannak kötve, szembeszállni, kötelessége és körültekintő és megfelelő a gazdasági politikának. Senki sincs jobban érdekelve a kartelben, mint a munkások maguk. (Élénk közbeszólások.) A kereskedelmi miniszteriumban már kidolgoztak előadói javaslatot. Mindenesetre azonban meg kell hallgatni az érdekelteket egy ilyen fontos ügyben, amelyre nézve minden országban a legnagyobb óvatossággal járnak el. (Hosszantartó, élénk helyeslés.) Az a szemrehányás, mintha a kormány félne a kartelektől, alaptalan. (Közbeszólások.) De oly törvényjavaslatot, amely a felháborodás viharát szabadítaná fel a bel- és külföldön, a kormány nem terjeszthet elő.

A husrágaság orvossága.

A Kormány igyekszik természetesen csak egyelőre, míg más eszköz nem áll rendelkezésre, kointingensen felüli húst Ausztriába hozni, amire különben nem is kell több szót vesztegetni.

A miniszterelnök rámutat az állattermelésű társaságok sertéshizláló telepei felállításának szükségességére, a vásári és végdíjak leszállításának, valamint a marha, hus és takarmány 50 százalékos tarifaleszállításának szükségességére. Miután a maihoz hasonló drágasági viszonyok között azok azok szenvednek a legtöbbet, akik fix fizetésekből szenvednek a legtöbbet, akik fix fizetésekből melyben az összes állami alkalmazottakat, tehát az állam szolgálatában álló munkásokat is az állam pénzügyi teherbíró képességének megfelelő magasabb működési pótlékban részesíti. A miniszterelnök azonban teljes határozottsággal kijelenti, hogy ha a Ház a fedezetre megfelelő eszközöket nem szavaz meg, úgy a kormány nem lesz képes tervezett intézkedéseit január 1-én életbeléptetni. (Közbeszólások.)

A lakáskérdés.

A lakáskérdésre áttérve, rámutat a miniszterelnök az átépítkezések adókedvezményezésére vonatkozó javaslatra és kétségtelenül mondja, hogy igen szűk rétegei a lakosságnak jobban szenvednek a lakásdrágaságtól, mint az élelmiszerdragaságtól. (Helyeslés. Közbeszólások.) Meg lehetnek győződve, hogy amit e téren az állam tehet, azt a kormány mindenkor támogatni fogja. (Közbeszólások.) Talán a Ház a kormány működésének méltányos megítélése után nem fogja elismerését megtagadni, hogy egyáltalában nem volt oly tétlen, mint azt négyülösen oly sokszor hangoztatják.

A miniszterelnök a legsajnálatosabbnak jelenti ki, hogy a komoly és a kormány által fájdalmasan érzett helyzet, melyben vagyunk, pártpolitikai érdekek szempontjából használtatik ki. (Élénk helyeslés.) E manőverek nagyon átlátszók. (Élénk közbeszólások.) és a miniszterelnök nagyon sajnálva, ha közéletünk számos nehézségéhez még egy új járulna szálal, hoy éppen egy ilyen kérdést a pártok viszályába vonnak bele. (Helyeslés.) A drágasággal — úgymond végül a miniszterelnök — csak a kormány és a parlament, a tartományok és a községek, az egyesületek és az egyesek tényleges együttműködése útján lehet szembeszállni. (Élénk helyeslés.) Ha a szétkülönbözés, az ellenségeskedés és az egymás elleni izgatás útja helyett az együthataladás ezen útjára lépünk, akkor uraim, ebből a lakosság biztos hasznot fog húzni. (Élénk helyeslés, taps és közbeszólások.)

A vita.

Daszinsky a miniszterelnökkel polemizál. Értelmetlennek tartja, hogy a miniszterelnök a drágaság okait, hogyan láthatja a nép túlnagy kiadásáiban és hogy állíthatta azt, hogy a bérkövetelések időztek elő a drágaságot. A munkások sztrájkmozgalmai következményei, nem pedig okai a drágaságnak.

Dr. Smeral kijelenti, hogy nem merényletekkel, hanem az általános szavazati jog alapján egybegyűlt parlamenttel akarják a szociáldemokraták céljaikat elérni. A drágaság nagy részét a rossz törvények, a rossz közigazgatás és a kormányok helytelen politikája idézte elő, amelyek a nagytőkés agráriusok, a magyarok és saját tehetetlenségük rabjai.

Az igazságügyminiszter beszéde.

Lovag Hehenburger igazságügyminiszter beszédének elején a minapi merényletről szólva, kijelenti, hogy ebben az esetben oly incozidens lát, amely természetesen nem fogja megrendíteni hivatali kötelességeinek lelkiismeretes teljesítésében és az eddigi ut további követésében nem fogja eltéríteni. (Helyeslés.) Sajnos, ez nem az első eset, hogy állást kell foglalnia a jogszolgáltatás és a bírói függetlenség ellen irányuló durva támadás ellen. Hogy ezuttal a támadás szociáldemokrata részről jön, nem ejti csodálkozásba, mert a szeptember 17-ikén történt események összefüggésben áll-

lanak egy önmagában véve bizonyára jogosult jelenséggel, amelyet azonban a szociáldemokraták oly eszközökkel kezdettek és készítették elő és oly körülmények kísérik azt, amelyek kihágások és rendellenességek veszélyét hordják magukban. (Helyeslés.) Szerencsére azonban vannak Ausztriában bírák, akik elég bátrak függetlenségüket minden oldalról jövő támadással szemben is megvédeni. Dajkamesének mondja a miniszter azokat az állításokat, hogy a kihágások miatt vád alá helyezettek ellen hozott ítéletekre nézve a bírák felülről jövő utasításokat fogadtak el és a leg-határozottabban visszautasítja az egész bírói kar-nak ily gyanúsításokkal való megsértését.

Báró Widman földművelésügyi miniszter kifejti: A husrágaság csak egy része az általános drágaság problémájának, melynek nincsen lokális jellege. Behatóan foglalkozik e problémával és kifejti, hogy amidő a hazai termékek készletének pótlását a külföldről való behozattalal kívánják, csakis ideiglenes intézkedésekről lehet szó, mint-hogy kereskedelmi politikai rendszerünket 1917-ig a kiegyezés, az általános vámtarifa és a kereskedelmi szerződések állapítják meg. A kormány figyelmé elsősorban odairányul, hogy a Szerbiából való vágott marha behozatal növeltesék és e tekintetben igyekezni kell a magyar kormányval ki-elgítő megoldási módot találni.

Mataja osztályfőnök, a kereskedelmi miniszterium vezetője kifejti: Sokan az iparban észlelhető kartel és szervezési törekvésekben látják az áremelő okokat; de nem szabad megfeledkezni arról, hogy a kartelek éppen a válságok és depressziók idején elengedhetetlen eszközök arra, hogy a túltelmelet és az árak túlságos emelkedését a versenyben meg-gátolják.

A cseh népiskola.

A tárgyalást erre megszakítják.

Az ülés végén báró Gautsch miniszterelnök a bécsi cseh népiskola ügyére vonatkozó interpellációra válaszol. Hangsúlyozza, hogy a polgármester a hatóság fölé és alárendeltségi viszonyára vonatkozó törvény ellen vétett. Amennyire Bécs városának német jellegét (Élénk helyeslés.) különösen az iskolák tekintetében szíven hordja és azt az erre vonatkozó rendelkezések teljes mértékben kifejezésre juttatják, úgy másrészt a törvények keretén belül nem szabad meggátolni a Bécsben lakó idegen nemzetiségűek szellemi és kulturális fejlődésének lehetőségét. (Helyeslés.) Epp ezért a kormánynak továbbra is feladata lesz az államhatósági döntések-nél gondoskodni arról, hogy a Bécsben lakó cseh polgárok saját áldozatkészségükkel megadhasák gyermekeiknek a nyelvi tekintetben megfelelő elemi iskoláztatást, amint azt a fennálló törvény megengedi és a jogot megvédi. (Helyeslés.)

További kérdések után az ülést berekesztik. A legközelebbi ülés holnap.

KÜLFÖLD.

Változás a dalmát helytartóságban. A cs. kir. távirati iroda értesülése szerint a király báró Nardelli Miklós dalmácia helytartót, aki egészségi okok miatt nyugalmahelyeztetését kérte, ez alkalomból hűséges odaadással teljesített kitényű szolgálataiért legfelsőbb elismerésével tüntette ki. A zárai helytartóság vezetésével gróf Attoms Máriaus helytartósági alelnököt bízták meg.

A perzsa polgárháború. A medzslisz elhatározta, hogy Sna és Saiteneh, a volt sah fivérének birtokát elkobozzák. Shuster kineztáros öt rendőrt küldött ki, hogy a birtokot elvegyék. Ezek azonban két orosz konzuli tiszt vezetésével álló 12 orosz kőzakra találtak, akik azzal fenyegettek, hogy löni fognak a csendőrökre. A csendőrök erre visszavonultak. Az ügyet az orosz követnek terjesztették elő. Ha a követ holnap reggel tíz óráig nem fog dönteni, akkor Shuster kineztáros megteszi végleges intézkedéseit.

A mexikói harezok. Mexikóban, Szapata 11. századvezér híveinek és szövetségi csapatoknak gyakoribb összeütközéseiből látni lehet, hogy a béke még nincs biztosítva. A szövetségi csapatok 300 főnyi különítménye, akik Axochiapam városát védelmezték, tegnapelőtt Szapata 1500 hívét egész éjjel tartó harez után visszaverték. Mindkét részről számos halott és sebesült volt.

A japán flotta szaporítása. A pöttervári távirati iroda jelenti Tokióból: A hadügyminiszterium a legközelebbi ülésükben négyszáz millió jen rendkívüli hitelt fog kérni a parlamenttől, amelyet hét éven át a flottaállomány nagyobbítására fog fordítani. A sajtó élénken kommentálja ezt a jelentést.

Törökország siettetni a békét.

— Fenyegető helyzet a Balkánon. — A törökországi olaszok helyzete. — Szent háború az olaszok ellen. — A török kormányválság. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 10.

Jelentettük, hogy a bécsi török diplomáciai ügyvivő Fuad bey tegnap este megjelent a közös külügyminisztériumban, hogy kormányának egy kommunikéjéről jelentést legyen. Jól informált bécsi diplomáciai körök értesülése szerint a tegnap este átnyújtott török jelentés a török kormány engedékenységét jelzi és jelenti. Az, hogy Törökország elhalasztotta az ott élő olasz alattvalók kiutasítását, azt bizonyítja, hogy a nagyhatalmak és különösen a monarchia külügyi képviselőinek közbelépése eredményes volt. Természetes, hogy az összes török-olasz ellentéteket még nem oldották át és az összes olasz diplomaták és államférfiak nyilatkozatában még mindig ismétlődik az a kijelentés, hogy béketárgyalásokról beszélni sem lehet mindaddig, amíg az olasz expedíciós hadtest Tripoliszba nem érkezett s az ottani kikötőket meg nem szállta.

A török kormány engedékeny lépése, amelyvel egyidejűleg járt az olasz kormány az az intézkedése, hogy hajóraját az Adriai tengerről visszahívta, mindenképen megnyugtató szimptomák. A tárgyalások, amelyek még meg sem indultak, hosszú időt fognak igénybe venni, de ha a ma előállt békés helyzet továbbra is megmarad, úgy a háborús bonyodalom békés megoldása bizonyosra vehető.

Ezzel a békehírekkel szemben a Balkán mozgolódásáról érkeznek veszélyt jelentő táviratok. Montenegró és Bulgária fenik a fogukat az amugy is agyonszorongatott Törökországra és titokban egyre folytatják a háborús előkészületeket. A török kormány már tanácskozásokat is folytat arról, hogy milyen haderőt állítson fel Montenegró és Bulgária ellen. A török-montenegrói határon már összeütközések is történtek. Ez a háborús balkáni hangulat azonban előreláthatóan azonnal el fog múlni abban a pillanatban, amikor az olasz-török helyzet a béke medrébe kerül és Törökország délen koncentrált hadserege felszabadul.

Táviratainkat a mai eseményekről itt adjuk:

Tripolisz megszállása után.

Páris, október 10.

A „New York Herald” jelenti Tripoliszból, hogy tegnap az új tripoliszi kormányzó üdvözlésére megjelentek az osztrák-magyar, angol, az Egyesült-Államok, a holland, német, görög és spanyol konzulok. A német, osztrák-magyar és görög konzulok kifejezést adtak szerencsekívánataiknak az új kormányzó előtt, majd megjelent Hassan basa szait arabjal és az arab törzsfők nevében kijelentette, hogy alávetik magukat az olasz uralomnak, ha valóságukat tiszteletben tartják. A kormányzó erről ünnepélyes szavakban biztosította őket, valamint rendelkezést bocsátott ki a zsidók és görögök megvédelmezése iránt.

London, október 10.

Minif a Reuter-ügynökségnek jelentik, Hassan basát, volt tripoliszi polgármestert, az olaszok tripoliszi alkormányzóvá nevezték ki.

Róma, október 10.

A Stefani-ügynökség jelenti: Az operációs hadtest első részlete: gyalogság, tüzérség és egy százaz műszaki csapat, amelyek e hó 5-ike utáni éjszaka Nápolyból elindultak, ma Tobrukban partra

szálltak. A csapat e pontot védelmi állapotba fogja helyezni és ott védőerőket helyez el. — A „Messenger” rámutat annak a ténynek jelentőségére, hogy az olasz csapatok elfoglalták Tobruk kikötőt, Tripolitana legfontosabb kikötőjét.

Milanó, október 10.

A „Corriera della Sera” e hó 7-én Tripoliszban kelt jelentést közöl, mely szerint a katonai helyzet aggodalomra nem ad okot. Igen sok katonai szökevény jön a városba, kik azt beszélik, hogy a török csapatokban kellő vezérlés hiányában nagy a fegyelmetlenség. Mindazáltal a török lovas felderítő-csapatok közelednek az olasz előőrsökhöz, ahol tehát nagy óberség szükséges. A Szultanejerődöt, melyet este a török elhagytak, felrobbantották.

Róma, október 10.

A török helyőrség legnagyobb része mintegy 10 kilométernyire állomásozik Tripolisztól az ország belsejében. A helyőrség élelmi-szerhiány miatt kapitulációt ajánlott fel az olaszoknak.

Konstantinápoly, október 10.

A hadügyminiszter jelentése szerint e hó 7-én Dernában egy olasz hadihajó csapatokat akart partra szállítani, amit azonban a török helyőrség megakadályozott. A hadihajó erre bombázta a várost, melynek kaszárnyáját, sok házat és több középületét elpusztította, majd eltávozott. A törökök részéről négyen elestek, többen megsebesültek.

Tripoliszban terjed a kolera.

London, október 10.

A „Daily Express” Tripoliszba küldött tudósítója jelenti, hogy az olasz csapatok között feltétlenül járványosan fog fellépni a kolera, mert egyre többen betegednek meg.

Istentisztelet Tripolisz bevételének öröme.

Milanó, október 10.

Az itteni katolikus szervezetek október 13-án a Santa Maria Miraculi templomban ünnepélyes istentiszteleten vesznek részt, Tripolisz bevételének öröme.

Harcok a tengeren.

Róma, október 10.

A „Vita” és „Messagero” fentartással közli azt az éjjel itt forgalomba került hírt, amely szerint olasz hadihajók és a Vörös-tenger felé tartó török torpedónaszádok között tengeri harc volt. Ezt a hírt eddig semmiféle hivatalos közlés nem erősítette meg.

Konstantinápoly, október 10.

Egy török lap jelentése szerint, a török tüzérség két olasz cirkálóhajót Bengazi előtt lövegeivel súlyosan megrompált.

A békeközvetítés.

Róma, október 10.

Itteni diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a nagyhatalmak a porta kérésére egyhanguan azt fogják felelni, hogy a mostani körülmények között a megánsíthatatlanba való belétozódás az egyetlen mód a meggyezésre, de a portának szelosen kell magát erre elszánnia s nem szabad a török bíródalomban élő olaszok ellen megtorló intézkedéseket tennie, mert könnyen megeshetnék akkor, hogy Olaszország nem lesz kapható a békére. Helyen értelemben tájékoztatta a nagyvezért már tegnap báró Marschall és örgróf Pallavicini osztrák-magyar nagykövet.

Konstantinápoly, október 10.

A béke kilátásai ma sokkal kedvezőbbek. Az itteni diplomácia körében majdnem biztosra veszik, hogy Németország közvetítő javaslatait a portán el fogják fogadni. Azt mondják ezekben a körökben, hogy Törökország erősebb közeledik a hármasszövetséghez.

Páris, október 10.

Miután Törökország abban a jegyzékben, melyben a hatalmakat közbelépésre kérte fel, az esetleges békekötés feltételeit nem körvonalozta, Franciaország a többi nagyhatalommal

egyetértőleg elhatározta, hogy a portát fel fogja szólítani feltételeinek precizizálására. E célból ma nagyhatalmak közt tárgyalások indultak meg.

A török kormányválság.

Konstantinápoly, október 10.

Resid basa volt bécsi nagykövet, aki ma délelőtt ide érkezett, este tárgyalást folytatott a nagyvezérrel. Jól informált helyről híre jár, hogy Resid basa sobasem fogadta el a külügyi tárczát, hanem a nagyvezér ajánlatára azt válaszolta, hogy előbb ismerni kívánja minisztériumainak merét. Közben tették közzé Resid basának külügyminiszterre történő kinevezéséről a kéziratot. Resid basa ma a nagyvezérrel folytatott beszélgetés után visszatért a külügyi tárczát, Hikmet bey bécsi török nagykövetségi tanácsos, aki szabadságra ideérkezett, ma szerint nem is tér többé vissza állomáshelyére.

Konstantinápoly, október 10.

Ma jelent meg az az iradé, amely Assim bey szófiai nagykövetet külügyminiszterre nevezi ki. Portakörökből származó hírek szerint nincs kizárva, hogy Resid pasa visszatér Bécsbe. Annyi bizonyos, hogy helyére mást még nem neveztek ki.

Szent háború.

Konstantinápoly, október 10.

A lapok jelentése szerint Jahia imam pretendens a szultánnak 100,000 embert és Szaid Idrisz pretendens 40,000 embert ajánlott föl az Olaszország elleni szent háborúra. Számos jemeni és medinai is késznek nyilatkozott, hogy résztvegyen a szent háborúban. A tripoliszi polgármester táviratozza, hogy Tripolitana és Benghazi egész lakossága kész az olaszok ellen a szent háborút viselni. A „Yeni Gazette” értesülése szerint a Tripolisz alsó részében lakó Senusszi-törzs sejkje az olaszok elleni szent háborút proklamálta és megindult embereivel Benghazi felé.

A törökországi olaszok.

Konstantinápoly, október 10.

Az olaszok összes, a kormányval kötött vételi és bérleti szerződéseit, valamint engedélyeit megsemmisítették. Az olaszok összes ingatlan birtokait elkobozták. Ezek az ingatlanok csak magában a fővárosban több millió font értéket képviselnek.

Az olasz miniszterelnök beszédének hatása.

Turin, október 10.

Giolitti miniszterelnök beszéde nyomán előreláthatólag több városban meg fog alakulni a liberális-radikálisok s szocialisták blokkja. A legnagyobb ilyen irányú szervezet Turinban fog megalakulni, hol pedig eddig a mérsékeltlen vittek vezető szerepet.

A Balkán.

Konstantinápoly, október 10.

Itt a leghatározottabban állítják, hogy Montenegro összes tartalékos haderejét mozgósítja. Egy olasz hadihajó nagy löszer- és élelmiszer-készlettel a fedélzetén, tegnap Antiváriba érkezett.

Konstantinápoly, október 10.

Örgróf Pallavicini esütörtökön meglátogatta Mahmud Sefket pasa hadügyminisztert és teljes három óra hosszat tanácskozott vele. Hiteles értesülés szerint ezen a konferencián arról volt szó, hogy milyen haderőt állíthatna talpra Törökország Montenegró ellen, hogyha erről az oldalról támadás érne, vagy más Balkán-állam ellen kellene hadat viselnie. Ugyanabban a tárgyban tegnap minisztertanács volt, amely utasította a hadügyminisztert, hogy teljes erővel folytassa a hadikészülődéseket, mert Bulgária részéről fenyeget a támadás és a bolgár hadsereg mozgósítása gyanús.

Üszküb, október 10.

Az itteni válibasa értesülése szerint Bulgária a török határon katonai előkészületeket tesz.

Belgrád, október 10.

A török-montenegrói határon több nap óta igen gyakoriak az összeütközések. A nov-

bazári szandzsákban a török katonák hét szerbet megölték. A szerb lakosság nem mer házából kimozdulni.

Belgrád, október 10.

Az albánok mozgolódásai egyre komolyabb mérvet öltenek. Ipekben több száz embert meggyilkoltak. Az erősen mozgolódó malisszorok ellen a török kormány katonai csapatokat küldött. A debari albánok békés magatartást tanúsítanak, a mennyiben tegnap tartott gyűlésükön elhatározták, hogy a portát lojalitásukról biztosítják.

Konstantinápoly, október 10.

Bulgária a portához jegyzéket intézett, amelyben a török-bolgár határ legsürgősebb rendezését követeli. Bulgária nem akarja magára vállalni a felelősséget a határon napról-napra felmerülő incidensekért, melyek a mostani viszonyok közt végzetessé válhatnak.

A portugál köztársaság győzelme

— Menekülnek a royalisták. —

Budapest, október 10.

Ugy látszik, hogy a köztársasági csapatok győzelme teljes és döntő volt, a megvert royalisták a legutolsó hírek szerint az északi határon át visszavonultak Spanyolországba. Most a határvonaltól egy kilométernyire tartózkodnak, itt lesik az alkalmat, mikor törhetnek be ismét Portugáliába? A kormány csapatai azonban résen vannak s a balsikerű próbálkozás ezzel eldöntöttnek látszik.

Ma ezek a távirataink érkeztek:

Bécs, október 10.

A bécsi portugál követség tegnap Lisszabonból a következő tartalmú hivatalos értesítést kapta: *Az egész országban teljes a nyugalom. A monarchista fölkelésre irányuló minden kísérlet immár megghiusultnak tekinthető. A legutóbbi események miatt az egész országban összevéve körülbelül ötszáz embert tartóztatnak le. A vizsgálat pontosan meg fogja állapítani, hogy kik követték el a lázadás bűnét és a bűnösöket a legrövidebb időn belül a rendes büntetőbíró elé állítják. Az a banda, amely a braganzai kerületbe akart betörni, visszahúzódtott a határhoz. Kiküldötték a szükséges haderőt, hogy leigázzák és ha lehetséges, a Spanyolországba való visszavonulás útját elvágják. A kormány a köztársasági csapatok parancsnokának azt a szigorú utasítást adta, hogy a határ közelében ne bocsátkozzék ütközetbe ezzel a bandával, mert ez esetben lehetséges volna, hogy a banda újra visszavonul a spanyol határ mögé.*

Lisszabon, októbere 10.

A megvert royalisták visszamentek a spanyol határra s Portugáliától egy kilométernyire állottak meg, hogy bármikor újra visszamehessenek portugál területre. A kormánycsapatok kudarcot vallottak azzal az ígékezetiükkel, hogy a monarchista csapatokat körülzárják. A royalisták minden katonára lönek, míhelyt eléjük kerül. A kormánycsapatok helyzete azért is kedvezőtlen, mert a kormány minden összeütközést kerül a spanyol határ közelében, nehogy a spanyol kormánynak elégedetlenségét szolgáltasson.

London, október 10.

Ferencz József braganzai herceg újra spanyol területre érkezett.

London, október 10.

Lisszabonból jelentik, hogy a köztársasági hadsereg lovassága jelentős győzelmet aratott a monarchistákon, kik a spanyol határ felé menekülnek. Egy republikánus csapat, mely két tisztjét elvesztette, azt állítja, hogy a monarchisták jól fel vannak fegyverkezve. A kormány elhatározta a tartalékosok behívását.

London, október 10.

A Daily Mail jelenti Oportóból: Couchere kapitány e hónap 5-én tört be Portugáliába. Ezen a napon és az előtte való éjszakán a monarchista

vezér automobilon fegyvereket hordott a határmenti községekbe s azokat a lakosság közt szétosztotta. Néhány automobilját, amely nem tudott észrevétlenül maradni, a határőrök konfiskálták. A royalista csapatnak nem voltak ágyui, csupán néhány Maxim-fegyverrel rendelkeztek. Ezekkel foglalták el október 5-én Vinhoss községet, ahonnan október 6-án reggel a köztársasági csapatok visszaverték őket. A köztársaságiak három oldalról kerítették be a royalistákat és csupán a Spanyolország felé való visszavonulás útját hagyták nekik nyitva. Vasárnap egész nap tartott a lövöldözés. A royalisták csapata, amely több mint kétezer harcost számlál, különféle helyeken lefolyt csatározásokban 150 halottat és sebesültet vesztett. A határmenti községek lakossága, bár a royalisták iránti barátságos érzelmét nem titkolta, vonakodott fegyvert fogni, míg a köztársaságiak táborában igen sok lelkes és jól felfegyverzett önkéntes harcolt.

Bécs, október 10.

A képviselőház mai ülésén a szociáldemokrata képviselők interpellációt jegyeztek be a miniszterelnökhöz aziránt, hogy vajjon van-e tudomása arról, hogy a portugál monarchisták táborában az osztrák-magyar hadsereg egy tisztje is harcol. Azt kérdeik az interpellálók a miniszterelnöktől, hogy nem gondolja-e ezáltal kissé komplikálni az európai helyzetet, miután a portugál köztársaságot csaknem minden hatalom elismerte. Elég súlyos, hogy Miguel braganzai herceg Ausztriában lakik, még komplikálja a bonyodalmat az, hogy Ferencz Xáve pármái herceg, aki a royalisták táborában küzd, a leendő trónörökös menyasszonyának fivére. Végül kérdeik, hogy mit hajlandó tenni a miniszterelnök esetleges európai komplikációk elkerülésére.

Ujítások

telefon terén.

Dlvasom, hogy egy tehetséges fiatalember készüléket talált fel, amely magától elvégzi a telefonkapcsolást, ha pedig az illető előfizető mással beszél, fonográf jelenti ezt. Mint a telefon ösztinte barátja, igazán örvendének, ha a telefon és vidéke ezzel az újabb szerkezettel gazdagodnék, mert van remény, hogy ez az újabb masina se szuperál és mi így megsaporodunk egy eszközzel, amelyet lelkünk egész hevével, szívünk melegével szidhatunk és amelynek makaeskodása újabb és ismeretlen izgalmakkal fog eltölteni. És ha már benne vagyunk, tűzzünk ki néhány pezetát a következő, a telefont tökéletesítő szerkezetek feltalálására:

A „mással beszél“-fonográf mintájára feltalándó az „általános válasz“-fonográf. Egy ujjnyomásra a fonográf a következőket felelje:

— Ne üvöltson a kagylóba, mert nem vagyok én süket.

— Dehogy kérte, dehogy kérte azt a számot... Vegye ki a szájából a mellényét és dadogjon értelmesebben.

— Hát fuljon meg, ha nem tetszik és jelentsem fel... Szép kis uriember... Zsákhordó...

Válasz asszonyok számára:

— Operáltassa meg a fülét, drágaság...

Föltalándó egy fenyítő-készülék, amely akkor működik, ha a kisasszonytól diskurálás, vagy táplálkozás közben kérnek számot. A készülék lehet orrba-boxoló, vagy hajhúzó, fődolog, hogy az előfizető gyorsan részesüljön példás büntetésben.

Száz pezeta jutalom az inkasszálo-készülék feltalálójának. Ez lehet egy falból kiugró kéz, amely elveszi az előfizető készpénzét, ökrét, szamarát, mert a rongyos huszonöt korona nem fizetség olyan gyönyörűségért, mint a telefon.

Végül feltalándó egy „czafológép“, amelyvel az igazgatóság részint a telefonmizériákat, részint a kisasszonyok ujttemperamentumos kifakadásait tagadná le.

Családmentő apagyilkos.

— Husz korona házbér miatt. —

Budapest, október 10.

Ma este szörnyű bűn: apagyilkosság történt Óbudán. Egy tizenhétéves fiú fegyvert emelt alvó apja ellen és öt lövéssel halálra sebezte. És ami az eset elbírálásánál már az első pillanatban változtatott perspektívát tár a sopánkodó elé, az első lövés eldördültéig nem a fiú volt az elvetemült, hanem az apa, a család atka, akitől apagyilkosság útján akarta megszabadítani hozzátartozóit a szerencsétlen fiú.

Óbuda csendes részének Selmeczi-utcájában, a 15. számú földszintes házban élt a Juglák családja. Tipikus, rozoga kis lakásban, melynek üvegajtója az utcából nyíló gyümölcsös-zöldéses boltba vezet. Ebből a boltból tartotta fenn évek óta magát és nyolcz gyermekét Jugl Lajosné, ez a sorstól megtépett, beteges öreg asszony. A férje, a nyolcz gyermek apja, semmirekélő, züllött fráter, sohasem dolgozott. Folyton ivott, elszedte a felesége keresményét és izgágáskodásaival a család réme lett.

A nyolcz gyermek közül a legnagyobbik, a leány, egy józan életű munkás felesége lett. A nagyobb fiú, Jugl József, a Tudorakkumulátor gyár szolgálója volt. A többi hat gyermeket rendszeresen iskoláztatta Juglné, aki az idők folyamán belebetegedett az ura komiszkodásaiba.

Nyugalom csak akkor költözött be a rendes kis család hajlékába, amikor Juglné megunt a férj naplopását és kitette a házból. A csöndes élet azonban csak hat hónapig tartott, mert Jugl addig járt a felesége nyakára s addig hivatkozott az apaságára, míg az asszony visszafogadta azzal a feltétellel, hogy többet nem iszik, hanem dolgozni fog.

Jugl Lajos folytatta előbbi korszakát, henye életét. Hatosokat kunyorált az asszonytól és korcsnázott, amiért a veszekedések napirenden voltak. A tizenhét éves József, aki a maga keresetével is hozzájárult a család fentartásához, kérte-intette az apját, hogy ne kínozza az anyját és éljen rendes életet. Az öreg elutasította a fiát s még ő lépett fel ellene fenyegetőleg.

Az iszákos ember egyre fosztogatta a kis zöldéséges bolt jövedelmét, úgy, hogy a család szükségét szenvedett és Juglné nem tudta augusztus elsején beszolgáltatni a házbért a háziurnak. Ez ismerte Juglné viszonyait, tudta, hogy rendes asszony s nem rajta mult a késlekedés. Elfogadta tehát Juglné ígését, hogy havonta fogja törlesztetni a házbért.

A szegény asszony összekuporgatta a hatosokat, a Koronákat, míg végre 20 korona lett belőle. A 20 Koronát törlesztésre szánta és elzárta a szekrényébe. A pénzről valahogyan tudomást szerzett tegnap Jugl Lajos és mialatt az asszony a boltjában foglalatostkodott, feltörte a szekrényt, kilopta belőle a 20 koronát és megszökött. Juglné kétségbeesetten vette észre a pénz hiányát és elpanaszolta a dolgot fiának aki módfelett elkeseredett apja gaztettén.

Ma délután holtrészegen hazabaktatott az öreg Jugl, besompolygott a lakásba, rávetette magát a díványra és elaludt.

Este fél nyolczkor jött haza az akkumulátorgyárból Jugl József. Éppen akkor, amidőn édesanyja sirva panaszolta el Rittmann József borbély feleségének, hogy milyen nagy gondjai vannak, az ura elitta a házbérrészletet s most ott horkol a díványon, nem törődik a családja bajával.

Amint Jugl József beteg anyja panaszkodásait hallotta, a vér fejébe szállott. Betámolygott a lakásba, előkapta a revolverét és ötször az alud apjára lött. Három a fejébe, egy a mellébe és egy golyó a vállába furdott és Jugl Lajos az apa meg sem mozcizant, aludva ment át a másvilágba.

Az ötszörös dörrenésre berontott Juglné és a gyermekek. Jugl József eszeveszetten futott el az udvaron át s utközben előbta a revolverét. Szaladt, egyenesen a III. kerületi kapitányságra, ahol ezekkel a szavakkal köszöntött be:

— Megöltem az apámat!

Örizzetbe vették, bevitték a központba, ahonnan

rendőr-bizottság vonult ki a helyszínre. Si ott a gyászos házban nem volt senki sem, aki a megölt apa tetemére borulva zokogott volna.

Sirtak. Hét gyermek és a megtört anya. A szájalomra méltó fiut, a gyilkost siratták. . .

TÁVIRATOK.

A marokkói kérdés.

Tanger, október 10.

Agadirból jövő jelentések szerint ott a németek és francziák között lázas verseny folyik a tekintetben, hogy minél több lányajogositványt szerezzenek maguknak. A benszülöttek örülnék a dolgok ilyenén alakulásának, mert így legalább értékesíthetik eddig teljesen kiaknázatlan bányáikat.

Páris, október 10.

A marokkói tárgyalások szerencsésen tul vannak az utolsó vitás ponton is és a megegyezés teljes. Sokkal kevésbé jól áll a területbeli kárpótlás ügye.

Madrid, október 10.

Melillai hivatalos jelentés szerint a spanyolok vesztesége az e hónap 7-iki harcban 36 halott és 109 sebesült volt.

Páris, október 10.

A Havas-ügynökség jelenti: Tekintettel arra, hogy a német-francia tárgyalások befejezése legközelebb megtörténik, a kormány a kamara legközelebbi ülését e hó 24-éről október 31-ikére vagy november 7-ére halasztotta. A miniszterek ma délután tanácskozást tartottak, amelyen a Németországnak Marokkóban adandó koncessziók kerültek szóba. A tárgyalások lefolyásáról misem szivárgott ki. Azt a hírt, hogy Marokkót illetőleg a megegyezés létrejött, estig nem erősítették meg.

Uj bécsi szerb követ.

Belgrád, október 10.

Szerb lapok jelentése szerint dr. Vuics római szerb követet fogják Simics bécsi szerb követ utódjául kinevezni.

Uj kormány Kanadában.

Montreal, október 10.

Sir P. Borden dr. alakította meg az új kabinetet, amelyben Monk, az alsóházi konzervatív kanadai francziák eddigi vezére, aki Laurier flottatörvénye ellen a leghevesebb küzdelmet fejtette ki, vette át a közügyügyi tárczát.

A kínai lázadás.

Hongkong, október 10.

Az orosz birtokterületen telepezett Lombagvárú műhelyben a kínai forradalmároknak *Uti csau fu* város ellen előkészített támadás tervezetét is megtalálták. A szécsuáni és hupani zavargások megkezdése óta mintegy 300 ember szökött meg a katonaságtól. A hatóságok intézkedéseket tesznek, hogy lehetetlenné tegyék a katonaság befolyásolását a forradalmárok által.

Tengerjogi konferenciák.

Páris, október 10.

A Comité Maritime International által egybehívott tizedik nemzetközi tengerjogi konferencián, amelyet tegnap Courba kereskedelmi miniszter nyitott meg, a többek között a hajótulajdonosoknak alkalmazották életéért és testi épségeért való szavatosságára, ugyszintén a nemzetközi egyöntetű szállítási tarifajogra vonatkozó tervezeteket tárgyal. A konferencián ugyszintén az összes európai államok, azonkívül Japán és az Egyesült-Államok is képviselve vannak.

Felmentett forradalmárok.

Páris, október 10.

Az esküdtbíróság a Guerre Sociale szerkesztőit és velük együtt vádolt több forradalmárt felmentette. A vádlottakat azzal vádolták, hogy *Metivier* és *Eled* volt társaikat, akik mindketten kémkedést és provokációt üztek a párisi politikai rendőrség megbízásából, fogva tartották. *Almeroida* vádolt kimutatta, hogy *Metivier* bűnrészes volt

egy bombának a párisi község tanács egyik tagja házában való elhelyezésénél és hogy a rendőrségtől havi fizetést kapott.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

hely	okt. 10.	okt. 9.	okt. 7.
Newyork.			
Buza helyben	99 1/4	98 3/4	—
decemberre	107 3/8	102 1/4	—
Chicago.			
Buza decemberre	98 3/4	97 3/4	—
Tengeri decemberre	64 1/4	64 1/8	—

Newyork, október 10. Gyapot Newyorkban, helyben 9.75 (9.75). Gyapot októberre 9.49 (9.41). Gyapot decemberre 9.67 (9.60). Gyapot New-Orleansban helyben 3 3/4 (9 1/4). Petroleum Stand white Newyorkban 7.35 (7.35). Petroleum Stand white Philadelfiában 7.35 (7.35). Petroleum Refined in Cases 8.85 (8.85). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 9.10 (9.37). Zsir Rohé és Brothers 9.70 (9.70).

Chicago, október 10. Zsir októberre 8.80 Zsir decemberre 8.75 (8.90). Szalonna short clear 8.43 (8.43). Sertéshus decemberre 14.10 (14.37).

UJDONSÁGOK.

Állatok és emberek egészsége.

Az állatgyógyászatnak van egy ultima ratiója is, mely a légkényelmesebb. Ha valamely állatra vonatkozólag megállapítjuk a gyógyíthatatlan betegséget, akkor egyszerűen lebunkózzuk őket, vagy más módon s eszközökkel szállítjuk erről a világról a más világra, ha ugyan állatokkal kapcsolatban lehet egyáltalában más világról beszélni.

Embernek életét sokkal többre taksálja az orvosi tudomány. Mert embert még akkor sem szabad megölni, ha életbentartásához minden remény elveszett már, s ha akármennyit szenved is a gyógyíthatatlan beteg. Ha valakin kitört már a vízi szony, vagy, amint nevezik: veszettség, akkor is meg kell várni, amíg a szervezetével végez az iszonyu betegség.

Mindenesetre humánus felfogás ez a tudomány és annak gyakorlói részéről, mert kifejezi, hogy mennyivel többre becsüli az emberéletet az állati életnél, jóllehet sok betegnek megváltás volna a halál.

Sajnos azonban: csak az emberélet nyomtöbbit a mérlegen és csakis a tudomány mérlegén. Az ember egészsége, az egészen más valami. Az ember egészségének legfőbb őrizete az állam, vagy a város, vagy a község, szóval: a hatóság kötelessége volna. De hogyan teljesítik a közhatalóságok ezt a kötelességet? S különösen milyen perspektívák tárulnak eléink, ha összehasonlítjuk az állatok egészségének legfőbb gondozásával.

Hirt adunk róla, hogy egyetlen vármegyében (Temesben) nem kevesebb, mint tizenkét járási és községi orvosi állás van üresedésben. Az orvosi honoráriumok oly kicsinyek, az orvosi praxis oly kevés fruktifikálódik, hogy nem boldog senki kitenni magát az iuségnak és nélkülözésnek. Különösen nincs kedve erre orvosnak, aki erejének, szellemi képességének legjavát áldozta a diplomaszerezésre. Nincs orvos és nincs az ember egészségének gondozója.

S ha egyetlen megyében ennyi orvosi állás betöltetlen, elképzelhető, hogy távolabb eső helyeken, ahol még esekélyebb a kultúra, milyen mértékben van bitangjára hagyva az emberek egészsége.

Ezzel szemben az állategészségügy mindenhol jobb állapotban van. Olyan járás nincs, ahol legalább két-három állatorvos nem volna. Ahol a magángyakorlat nem eléggé gyümölcsöző, ott az állam segít, mivel hogy az állategészségügy államosítva van s az emberegészségügy nincs államosítva. Ez pedig annak a jele, hogy az állam nagyobb fontosságot tulajdonít az állategészség gondozásának.

Az egészen civilizálatlan s teljesen tudatlan pórnép színvonalát foglalja el ezzel az

állam. Vannak faluk, amelyekben a család csak akkor hívja az orvost, amikor már küld is a gyóntató papért. De amikor a tehene, vagy sertése beteg, rohan az állatorvoshoz és minden követ megmozdit, hogy az állatot megmentse.

Nem hinnék, hogy az államnak ambíciója volna oly alacsony színvonalon állni, mint amilyenek ezek a pórnépek állnak. Annál szomorubb és annál jellemzőbb, hogy mégis ezen a nívón áll. (t.)

NAPIREND. Naptár: szerda, október 11.

Róm. kath.: Placidia sz. — Prot.: Ibolyka. — Görög-ország: szeptember 23. Baruch pr. — Zsidó: Tisri 19. — A nap két reggel 6 óra 12 perczkor, nyugszik este 5 óra 20 perczkor. — A hold két este 6 óra 56 perczkor, nyugszik délelőtt 10 óra 12 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Aquineumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Páldtani Múzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Közlekedési Múzeum 9—12-ig és 2—6-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Néprajzi kiállítás az Iparcsarnokban 3—7-ig. — Tanszermuzeum 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12 és 4—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Műcsarnok harmas hagyaték kiállítása. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon rendezés miatt zárva. — Italo Brass és Lándori Vilmos kiállítása a Művészházban (Krisztófer 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig. — A Varga Csúzy kiállítás bemutatása a Könyves Kálmán szalonjában délelőtt 10 óráig.

A m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatósága november 1-től február hó végéig hetenként heddén és pénteken este 6 óráig 8 óráig is nyitva tartja a Múzeum. Nyitvalevő közgazdasági szakkönyvtárát (V., Akadémia-utca 3. sz.), hogy alkalmas nyújtson mindazoknak az olvasóknak a könyvtár használatára, akik elfoglaltak. Következében a könyvtárt a nappal órákban, hétköznapokon 9—2 óráig, vasár- és ünnepnapokon 9—12 óráig — nem vehetik igénybe.

— A Károly Ferencz József főherczeg esküvője. Római jelentés szerint a pápa megbízta monsignora *Bisleti* majordomust, hogy eskesse össze *Károly Ferencz József* főherczeget *Zita* párizsi herczegnővel. Msgr. *Bisleti* e hét végén utazik Bécsbe.

— Az arany érdemkereszt. A király Willitzer Ferencz I. osztályu főföldmérőnek nyugalomba helyezése alkalmából a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— Egyiptom herczege a király előtt. Bécsből jelentik: A király ma délelőtt Achmed Fuad egyiptomi herczegét félórúig tartó kihallgatáson fogadta.

— A Panama-csatorna megnyitása. Taft elnök kijelentette Wellinghamban egy beszédben, hogy reméli, hogy az első hajó a Panama-csatornán 1913 július 1-én mehet majd át.

— Udvari tanácsosság. A király Spazzapan Henrik kataszteri igazgatónak, nyugalomba helyezésére alkalmából az udvari tanácsosi címet és jellegét adományozta.

— Debreczeni diákok a külföldön. A debreczeni öreg kollegium minden évben bocsát ki rajokat a jelesebb diákjai közül a külföld főiskoláiba. Évről-évre változik ezeknek az ösztöndíjas diákoknak a száma. Az idei őszön négy végzett theologus diák ment ki, még pedig *Erdős Károly* Cambridgebe, *Orosz Tamás* Genfbe, *Tereczky József* Berlinbe, *Hajdu Gyula* pedig Wittenbergába mentek ki, ahol már századok óta otthonosak a debreczeni diákok.

— A jubiláló herczegprímás. Október 27-én lesz husz éve annak, hogy a *Simor János* bíboros herczegprímás halálával megüresedett esztergomi érseki méltóságra *Vaszary* Kolos akkori pannonhalmi főapátot neveztek ki. A nyolczvanéves egyházfejedelem a jubileumát budavári palotájában a legnagyobb csendben és visszavonultságban fogja megünnepelni.

— Beomlott színház. Revalból jelentik: Az épülő Esth színház egyik fala beomlott és 15 személyt maga alá temetett. Eddig egy halottat és öt sebesültet ástak ki a romok alól.

— **Egy diák szenzációs találmánya.** Lukács Elemérnek, a markó-utcai reáliskola VIII. osztályu tanulójának nevét mind a mai napig kevesen ismerték, de ha igaz az, amit ennek az ifjunak találmányáról beszélnek, akkor Lukács Elemér nemcsak a világ elismerését váltja ki, hanem legalább is kétszáz ezer kétségbeesett budapesti telefonozó foglalja nevét imába. Hogy mi a telefon? Ezt budapesti köznyelven szerfeleképpen lehetne definiálni. Megegyező vélemények szerint a telefon az a valami, amely a mai társadalom túvbeszélgető kísérletek áldozatait az önálló operatőrök szövetkezetébe tömöríti. A telefon kárpád, amely lassan sorvasztja el az ideget, az izmot, eltompítja az agyat, hogy végül az áldozat gutaütéssel bár, de végperceiben is a telefonoskissasszony című intézményre átkot mondva utolsót leheljen. Kapcsolatot kapni, jó számot kiesikarzni, a központot megszólaltatni nehéz dolog és számos keserű nyilatkozat hangzott el azóta, amióta egy megkergült mechanikus a kapcsolásra való felhívást nem csöngetéssel, hanem villamos körtékkel végezteti. A régi jó időben belezörgöttünk a telefonka és a csengőberregéstől feljött a legujabb divat körül vitázó telefonoskissasszony, de most? Vagy kigyul a lámpa, vagy nem. Ha nem gyulad ki; akkor ez azt jelenti, hogy a telefon rossz és a beszélni akaró ur bosszankodhatik. Ha kigyulad, akkor a telefonközpontban (lásd a hétmillió panasz!) a lámpát tovább hagyják égni és a beszélni akaró ur ismét bosszankodik. Különbség tehát nincsen a két tünet között. A telefonintézmény még mindig primitív és a telefonos-hölgyek által súlyosbíva még primitívebb. A sok bajon kívánt segíteni egy nagytehetségű fiatal mechanikus, Lukács Elemér, a markó-utcai főreáliskola nyolczadéves tanulója, aki egy új telefonkapcsoló eljárást talált fel. Találmányának lényege az, hogy a kapcsolásnak csaknem minden munkáját villamosság végzi el a kezelőszemélyzet helyett s így nagy időmegtakarítás mellett a személyzet is sokkal többet végezhet. A Lukács-féle telefonkapcsolónál abban a pillanatban, amint az előfőző leemeli a kagylót, már be van kapcsolva a központ hallgató-hálózatába és egy klaviatúrán eszközölt egyszerű ujjnyomással már meg is kapta a főlhívott számot. A szétkapcsolás is teljesen önműködően történik a beszélgetés befejezése után. Ha a főlhívott szám esetleg el van foglalva, egy fonográf-szerkezet mondja be a szavakat: mással beszél. Fonográf és nem női hang. Ez is valami. A zseniális találmány, melyet nagyjövője alkotója szabadalmaztatt, már foglalkoztatja a magyar posta- és táviró intézmény vezérigazgatóságát s erős a remény, hogy egy nagy technikai vívmány az alig tizenhét éves magyar ifju nevéhez fog fűződni, aki megérdemli, hogy a lehető legteljesebb ünneplésben legyen része.

— **Genua és a vallásoktatás.** Rövid néhány mondatban igazán nehéz rávilágítani arra a határozatra, amelyet ma hozott Genua városának tanácsa. Az elemi iskolák tantervéből eltörölte a vallásoktatást. Mikor ugyanez az eset Franciaországban történt, szinte természetesen, a francia nemzet multjával összeegyeztethetőnek, harmonikusnak találtuk és ennek talán éppen ezért nem is volt akkora jelentősége, mint annak a kis eseménynek, hogy Olaszország egy városa felrugva minden tradíciót, kidobja iskoláiból a vallást. Ez az a disszonánzia, amely minden szabályszerű, consonans muzikánál ezekben, erősebben, magasztosabban hangzik. A genuai iskolásgyerekek most annak örülnek, hogy egy tantárgygyal kevesebb van és nem is érzik, hogy ebben az örömlükben az új kor egy erős, hatalmas lélekzvetétele jutott el hozzájuk az öreg imádkozó, papos városba.

— **Kiderült egy régi bűn.** Magyaroknálán kiderült egy régi bűn. Öt évvel ezelőtt egy éjszaka meggyilkolták Bogoszalyev Mihályt és öcsését. Az akkori vizsgálat nem vezetett a gyilkos nyomára. Most a zenta-felsőhegyi esendőörös letartóztatta a meggyilkolt férjét, Bogoszalyev Mihály magyaroknálán módos gazdát és ennek rokonát, Vlasztyev Vendelt, akiket a kettős gyilkossággal anusítanak.

— **József főherceg látogatói.** György és Konrád bajor főhercegek Budapesten át Kistapolcsányba utaztak József főherceg és Augustus főhercegnő látogatására.

— **Új dalmát püspök.** Fiumei jelentés szerint szebencioi püspökké Don Jaka Pappafava, Braza-szigeti plébánost neveztek ki. Az új püspök előkelő család sarja és most hatvan éves.

— **Az ónodi emléktábla legendája.** Borsod vármegye történelmi nevezetességű községében, Ónodon, a híres ónodi országgyűlés helyén díszes emléktábla örökíti meg a történelmi eseményt. Ez a tábla azonban nem valami közönséges emléktábla, amilyen Magyarországon ezerszámra látható, ennek a táblának története, multja, metamorfózisa, szóval, mint jó emléktáblához illik, legendája van, amelyet azonban nem az ónodi faluban regélnek az öreg asszonyok, hanem a miskolci kaszinóban, kártyaparti közben, a jó megyei urak. A legenda, amely csak maig volt az, mert ma egy eleven beismertő ezafolat jött, hogy bizonyítsa a legenda valóságát, ott kezdődött, amikor a borsodi urak a koalíció idején megütközvén azon, hogy Ónodon még nincs emléktábla, a következő emléktáblát állították fel a megye költségén:

Ennek a helynek a közelében, a körömi mezőn 1707 május 31-től június 22-ig tartottak eleink II. Rákóczi Ferenc vezérlete alatt az ónodi országgyűlést.

A királyi által halálra sanyargatott nemzet ezen a gyűlésen kimondotta elszakadását méltatlan uralkodójától, hogy hitének, tüzhelyének, szabadságának és becsületének védelmében semmi ne gátolja.

A koalíciós kormány megszüntével, mikor jött az új kormány és Borsodmegyébe is bepalántálta a maga emberét, nagyon megszeppentek Borsodmegye új fejei. Mi lesz ezzel a szigorú emléktáblával? Szerencsére segítségükre jöttek az ónodi parasztyerek, akik parittyáikkal játszadován kiinn a mezőn, addig hajigálták a köveket az emléktáblához, amíg azon egy pár betű kitéredezett. A táblát ki kellett javítani. A megye vezetői tehát titokban szépen, szerényen, csöndben csináltattak egy másik táblát, hasonlót az elsőhöz. Ebből az újabb emléktáblából éppen csak néhány szó maradt ki. Néhány egyszerű, szerény kis szó, merő véletlenségből. Kimaradtak belőle nevezetesen a „királyi által” szavak és az uralkodó elől a „méltatlan” jelzés. A régi táblát elvitték, az újat felállították és csak a megyei költségvetésben van meg ennek a dicső, loyális eseménynek a nyoma a következő két szóban: „emléktáblajavítás költsége.” Ma este Borsodvármegye alispánja, Tarnay Gyula nyilatkozatot adott ebben a kedves megmosolygásra érdemes ügyben és kijelenti, hogy tény az, hogy új táblát csináltatott a megrongált helyébe és az új tábla szövegéből néhány olyan kifejezést mellőzött, amely már annak idején is megütközést és visszatetszést keltett. Tette azt mint a borsod-miskolci közművelődési egyesület elnöke, mint amely egyesület az emléket emelte és az ünnepet rendezte annak idején. *Hogy a tábla megrongálásába ő vagy a hatóságok folytak be, mintegy rendezvén a kártételt, az csupán a sorok között méltatlan feltevése és leplezett gyanúsítása a lap közleményének.* Különben is, amint értesült a tábla megrongálásáról, azonnal vizsgálatot rendelt el az ismeretlen tettes kinyomozására. Eddig tart az ónodi emléktábla legendája, amely már nem is legenda, mert szentségtörő ebek elmondták róla minden elmondhatót, elvették a báját, a humorát, amely olyan jól jellemezte ezeket a mi magyar vármegyéinket és nem hagytak az egészről egyebet, mint egy alispáni ezafolatot.

— **Egy megyei hivatalnok titokzatos eltűnése.** Lugoson szolgált Krassó-Szörény vármegyét László Sándor 53 éves vármegyei árvaszéki kiadó. Pontos hivatalnok volt mindig, de tíz nap óta nyoma veszett. Tíz nap előtt azzal indult el hazulról, hogy a hivatalba megy. A családja már körözlette is, de eredménytelenül.

— **Halálos vasúti szerencsétlenség.** Rio de Janeiroból jelentik: Az itteni központi pályaudvaron a San Paulóból jövő expressvonal összeütközött egy tehervonattal. Az összeütközés következtében nyolczan meghaltak, negyvenen súlyosan megsérültek.

— **Osztrák vasutasok sztrájk előtt.** Bécsből jelentik nekünk: A vasutasok szövetségének képviselői tudatták a kormányt, hogy követeléseik teljesítését a legközelebbi napokra várják, mert ha ez nem történik meg, esetleg már október 13-án proklamálják a passzív rezisztenciát. A német nemzeti szövetség vezetősége holnap fog referálni a miniszterelnöknek a vasutasok hangulatáról és holnap kéri a miniszterelnök állásfoglalásának nyilvánosságára hozatalát.

— **A kolera.** Tegnap már elbocsátották a Gellért-kórházból azt a néhány beteget, akik szerencsésen kiheverték a gyilkos bajt. Nincs több beteg a kolera-pavillonban, amelynek ma sem akadt ajlakója. Újpesten a járványkórházban még tízenbeteget és bacilluszgázdát ápolnak. Ma ott sem történt megbetegedés és a kolerasok mind javulóban vannak, rövidesen otthagyják a kórházat. Vidéken ma két gyanús megbetegedés történt. Veszedelem már a Duna vonalán sem fenyeget, a járvány terjedését meggátolták az erélyes intézkedések. Törökbeesés, ahol csak a minap szünet meg a kolera pusztítása a határban. *Dungersky* földbirtokos tanuján, *ma hirtelen meghalt Beeskei* Barna napszámos. Betegségének jeleiből ezt következtetik, hogy *Beeskei* a kolera ülte meg. A hatóság szigorú intézkedéseket rendelt el, nehogy a fertőzés tovább terjedjen. — Fiuméből táviratoznak: A zágrábi kormány hivatalos jelentése szerint Drágán megszűnt a kolera. A barakkokat ezért elzárták és a személyzetet elbocsátották. — Berlinből jelentik: A Reichsanzeiger jelentése szerint a Szalonikiben dühöngő kolerajárványra való tekintettel az onnan német kikötőbe érkező hajók utasait és szállítmányait rendkívüli egészségügyi felügyelet alá helyezendők. — Szalonikiből jelentik: A macedóniai Strugaban 226 halálos kimenetelű koleraeset fordult elő a közelmúltban. Obridában pedig nyolczvan volt a koleraeset elhaltak száma. A veszedelem már szünőfélben van.

— **Meggyilkolta a szüleit.** A tiszavarsányi révnél rémes vérengzést követett el egy megvadult cigány legény. A tiszaföldvári vásárról jövet *Kolompár* Gyurka cigánylegény összeveszett a szüleiével. Az állatias ember revolvért rántott elő és rálőtt a szüleire. Az öreg cigány azonnal meghalt, a cigányasszony haldoklik.

— **Házasság.** Dr. Schreyer Endre, a Magyar Kereskedelmi Hitelbank r. t. ügyvezető-igazgatója eljegyezte *Wellisch* Erzsébetet, *Wellisch* Alfréd műépítész leányát.

Fényes esküvő volt ma délután a Deák-téri evang. templomban, ahol *Klobuszi Blaskovits István* vezette oltárhoz *Turnovsky Alexandrát*. Mint tanuk dr. *Haberern* Pál egyetemi n. tanár és dr. *Turnovsky* Frigyes császári tanácsos szerepeltek. A násznép sorában ott voltak a *Blaskovits* és *Turnovsky* családokon kívül a báró *Pongrácz*, gróf *Forgách*, báró *Ringelsheim*, báró *Cattani* családok és számos más előkelőség. Az esketési szertartást *Scholtz* evang. püspök végezte, azután hosszabb beszédet intézett a fiatal párhoz. A szertartás után a fiatal pár külföldre ment nászutra.

Báró *Bratta-Drágonó* Norbert poltári földbirtokos és gyárnagyiparos e hó 3-án vezette oltárhoz a rimaszombati róm. kath. plébánia-templomban *Iovassy Szakáll* Sárkát. A polgári esketést dr. *Kovács* László, Rimaszombat r. tan. városának főpolgármestere, az egyházi pedig *Semeny* Endre prépost plébános teljes segédlettel végezte. Tanuk voltak *Iovassy Szakáll* Andor és *Fehéregyházy Sárvary* Oszkár.

Vecsey László, a Ganz-féle villamossági r. t. főüzemvezetője e hó 7-én vezette oltárhoz a vízvárosi plébánia-templomban *Kresslbauer* Etelkát, id. *Kresslbauer* Béla leányát. Násznagyok *Lindmayer* György és *Tóth* László igazgató-tömérnök voltak.

Néhai *Naményi* Károly honvédszázados nagybirtokos vezette oltárhoz a ferencvárosi plébánia-templomban benedekfalvai *Kisely* Honkát, benedekfalvai *Kisely* Geizát, borsodmegyei földbirtokos, képviselőházi gazdasági tanácsos és kolthai és fajkürthi *Károly* Anna leányát.

Rosner Armin, a pesti íz. hitközség számvevője és a Felelősti Szeretet Egylet titkára, e napokban kötött házasságot *Goldstein* Sándorral, szül. *Löw-Beer* Emiliával Nagytapolcsányról.

Kneffel Sándor házasságot kötött *Emerichy* Margitával Tordán.

— **Hindu anarchisták merénylete.** Kalkuttából jelentik: Vasárnap éjjel jól előkészített merényletet intéztek Szaidpur közelében a Darjeelingből jövő gyorsvonat ellen, amelyben számos európai, köztük több rendőr volt, akik az ünnepek után Kalkuttába tértek vissza. A merénylők a síneket nyolcz láb távolságra felszedték és eltávolították. Szerencsére előbb egy tehervonat haladt arra, mely kisiklott és összes kocsijai tönkrementek. A mozdonyvezető komoly sérüléseket szenvedett. A rendőrség anarchistákat vádol, akik már harmincz esetben követtek el hasonló merényleteket a kelet-bengáliai vasutak ellen.

Baró Huszárt megfosztották rangjától.

Életremenő küzdelem folyt Gilio Egon huszárfőhadnagy és báró Huszár Zsigmond hadnagy között. A Nyíregyházán szolgáló Huszár egy budapesti dözsülés közben azt a súlyos nyilatkozatot tette a Rödgersburgban állomásozó Gilióról, hogy „asszonyokkal tartatja el magát.” A meggyanusított főhadnagy ezredparancsnokának utasítására bírói eljárást kért régalmazója ellen. Miután Nyíregyháza a kassai hadtesthez tartozik, a kassai hadbíróóság indította meg az eljárást ebben a kényes ügyben és Synew százados-hadbíró biztáka meg a vizsgálattal. Az eljárás folyamán a legesekélyebb inkorrekció dolog sem merült fel Gilio főhadnagy ellen és a beavatottak már előre sejtették, hogy a vizsgálat báró Huszárra nézve fog kollektíven végződni. Közben báró Huszárt súlyos idegbajjára való tekintettel katonai megfigyelő intézetbe internálták. Miután azonban orvosilag konstatálták, hogy Huszár a sértő nyilatkozat megtevésekor teljesen épelméjű volt, a kassai hadbíróóság súlyos ítéletet hozott. Synew hadbíró referációjára alapján a hadbíróóság báró Huszárt tiszti rangjától való megfosztásra és kétéves várfogságra ítélte. A bírói indoklás szerint az ítélet azért olyan súlyos, mert Huszár a vádjait bebizonyítani nem tudta. Már pedig az a katonatiszt, aki bajtársát ilyen alaptalan régalommal illeti, az nem méltó a tiszti kardhoz viselésére.

Előadás a békéről. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének meghívására Mrs. Fannie Fern-Andrews, az American Peace, Lique titkára, a berni nemzetközi békeiroda tagja, ma délután öt órakor a Nemzeti Múzeum dísztermében előadást tartott nagy díszes közönség előtt. Gróf Apponyi Albert angol nyelven üdvözölte a vendéget és felkérte előadásának megtartására. Mrs. Fannie Fern-Andrews előadásában főképp az American School Peace Lique, az amerikai tanító-ság békeligájának működéséről szólt. Ez a liga 1908-ban alakult és ma már több mint 10,000 tagja van, az amerikai egyetemi tanárok és a tanítóság kitűnőségeit egyesíti magában. A liga célja az, hogy az iskolai nevelés és a tanügyi közvélemény irányításával a nemzetközi megértés és jog érdekeit előmozdítsa, és ezen cél elérésére főképp a tanító-ság körében igyekszik eszméit terjesztetni, a földrajz és történelem tanítási módszereit iparkodik megváltoztatni és létrehoz egy nemzetközi tanácsot, amelybe minden ország egy-egy tagot küld. A tanácsnak azután feladata lesz a nemzetközi csoportokat szervezni és azok működését egyesíteni. Magyarországból a tanácsban Rosenberg Augustia és gróf Apponyi Albert vesznek részt. A liga Massachusettsi fiókja igen érdekes tantervet dolgozott ki, amely a gyermekek szívébe a polgári kötelességűdás, az emberszeretet és a nemzetek közötti békekesség érzelmeit iparkodik bevéteni. A tantervnek nyolcz évre beosztott nyolcz grádusa van. Az American School Peace Lique három irányban működik: a tanítókkal megismeretni igyekszik a békefogalmat, bizottságot alakít, mely a régi történelemtanítás hibáit akarja orvosolni s végül a tanító-ság érdeklődését a nemzetközi béke és együttműködés iránt felkelti, hogy ily tanításuk által a nemzetek jövő generációjára befeljezze a megkezdett nagy munkát. Hiszi az előadó, hogy sikerülni fog erős tudományos munkálkodással a nemzetek közötti békét megteremteni, a háborút lehetetlenné tenni s a nevelés színvonalát azon fokra emelni, mely az emberi nem legnemesebb fejlődésével van harmoniában.

Az érdekes előadást, amelyet Zipernovszky Károlyné tolmácsolt magyarul, a nagyszámu közönség zajos tapsal honorálta. Végül Apponyi Albertné grófnő angol szavakkal megköszönte az előadást.

A titokzatos fülbevaló. A fiúmei rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy ott letartóztatták Kelemen József harmincegy éves Máv. hivatalosját, aki egy fiúmei ékszerésznél egy pár 40,000 koronát érő brilliáns fülbevalót akart eladni. Kelemen különböző meséket mond arra nézve, hogy hol szerezte a fülbevalót. Kéri a fiúmei rendőrség a budapesti főkapitányságot, hogy a fülbevaló ügyében indítsa meg a nyomozást. A rendőrség kéri a károsultat, hogy jelentkezék a főkapitányságon, II. emelet 116. szám alatt.

Halászköz sztrájkja. Ynuidenből jelentik: A halásztársaság gépész-személyzete sztrájkba lépett. Negyven utrakész halászgözös elindulását megakadályozták. A sztrájkolók megfelelő bérérmelést követelnek, és addig, míg e követelésük nem teljesül, nem teljesítenek szolgálatot a hajókon, sőt a gözösök elindulását meg akarják akadályozni.

Merénylet a lemerbergi püspök ellen. Lebergből jelentik nekünk: Stanislauban egy Kominsky Pál nevű lelkész behatolt a püspöki rezidenciába s ott késsel a püspökre támadt. Le akarta szúrni a püspököt, de szándéka nem sikerült, mert a püspök segítségért kiáltott. Mikor az elősiető szolgák Kominskyra vetették magukat, ez hirtelen mozdulattal a saját mellébe dőtte a kést és sikerült a szívet veszedelmesen megsebeznie. A merénylet okairól többféle verzió kering. Egyik szerint a merénylő pap elmebajos ember. A másik verzió azt véli tudni, hogy a merénylet boszu műve, mert a püspök Kominskyt nemrég egy dusan jövedelmező paróchiáról szegényebb plébániára helyezte, az új plébánián pedig ugyszólván nyomorognia kellett a lelkésznek. A harmadik verzió szerint Kominsky notorius alkoholista, aki tettét szélsőségében követte el.

Yes porcellán-puder az arcbőrt szépití, fehéríti, 3 és 5 korona.

A képviselő kabáttolvaja. Ma este hét óra körül egy ismeretlen fiatalember csöngetett be Okolicsányi László országgyűlési képviselő Koronaherczeg-utca 3. szám alatti lakásában. A szobalány ajtót nyitott neki, mire a fiatalember egy levelet nyújtott át azzal, hogy választ vár rá. A szobalány átvette a levelet és bevitte a képviselőhöz. Okolicsányi László átvette a levelet, felnyitotta a borítékot, de abból legnagyobb meglepetésére csak egy üres papírlap hullott ki. A képviselő rosszat sejtve kisetelt az előszobába, de akorra már az ismeretlen fiatalember eltűnt, de vele együtt tűnt el a képviselő értékes finom kabátja is. Belenyugodott abba, ha bosszankodva is, hogy kabáttolvaj járt nála, de nem akart feljelentést tenni. Egy óra múlva azonban bieziklis küldönczfiu érkezett. A boy levelet nyújtott át Okolicsányinak, a levél mellett volt egy zálogcédulet is. A levél így hangzott:

„Nagyságos Képviselő ur!
Bocsánatot kérek, hogy elvittem a felöltőjét, de nagy nyomorom késztetett erre, azért vetemedtem rá. De nehegy súlyosabban károsodjék, itt küldöm vissza a zálogcéduletjét. Váltsa ki és viselje tovább egészséggel.
Dr. Brody.”

A képviselő megvizsgálta a zálogcédulet s ekkor látta, hogy az tegnapi keletű. Az tehát nem szólhatott az ő kabátjáról, hanem egy tegnap lopott kabátról. Belátta, hogy notorius kabáttolvajjal van dolga, akit nincs oka kimélni. Elment tehát a rendőrségre és megtette a feljelentését. A rendőrség a boy, a szobalány és a zálogházas bmondása alapján megindította a nyomozást, de abban nem is kételkedik, hogy a kabáttolvaj a dr. Brody nevet álnév gyanúnt használta.

„Vénus”-hajó kapitánya. A „Venus” nevű dán vitorlás hajó nagy farakományyal igyekezett Lorieux francia kikötőbe, azonban a békés kereskedelmi hajón véres incidens történt. A „Venus” hajó kapitánya hirtelen megőrült és eltorlaszolta magát a kabinjában, amelyből puskával és revolverrel lött a közeledőkre. A második hajótiszt be akart hatolni a kabinba, de amikor kinyitotta az ajtót, a kapitány hat lövéssel fogadta, a melyek közül kettő a jobb karján és jobb lábán talált. A súlyosan sebesült tiszt a hajót mindamellett szerencsésen a lorienti kikötőbe vezette, ahol végre a kikötői rendőrség a dühögő kapitányt lofogta és tébolydába szállította.

Letartóztatott váltóhamisító. A rendőrség ma váltóhamisítás miatt letartóztatta Reiner Lipót harmincegy éves magánhivatalnokot, Reiner két és fél évvel ezelőtt 2500 koronáról szóló kölesönkérvényt nyújtott be a budapesti hitelbankhoz, mint szövetkezethez a Nagykorona-utca 21. szám alá. A mellékelt váltón szerepeltek: Reiner László terménykereskedő, Halász Róbert gépészmérnök és Kroo Jakab betonépítési vállalkozó. Reiner az intézetnél mint okleveles építész szerepelt. Miután az intézet kitűnő információt kapott a három aláíróról, folyósították a kölesönt. A második lejárat alkalmával azonban a váltót nem rendezték, mire az intézet perelt. Ekkor kiderült, hogy Reiner Izsák nem található, a másik kettő pedig nem is létezik. Erre a szövetkezet Reiner Lipótat okiratbemisítésért feljelentette, a rendőrség nyomozta és ma egy Klauzál-téri kávémérésben a detektívek felfigyeltek és letartóztatták.

Olaszországi árvizek. Olaszország tripoliszi sikereit otthon az elemi capások rémhírei váltják fel. Milánói jelentés szerint a Vellin vidékéről újabb hióbbírek keltek szárnyra az ott megismert lödött árvízkatasztrófáról. A Tarento folyó áradása teljesen elpusztította a tévő és villamos vezetőköt, Korbegno és Colbio községek teljesen izolálva vannak. A kár nem marad megotte az aug. 22-iki árvíz alkalmával elszervekedettek, amikor pedig a kár 10 millió lírára rugott. A Fazio folyó is rettenetes pusztításokat vitt véghez, úgy, hogy mind az utak és hidak, melyeket a legutóbbi árvíz alkalmával a katonai műszaki csapatok helyreállítottak, újra elpusztultak. Sondrio lakói egy egész éjszakán át életveszélyben forogtak, amennyiben a Malero folyó előntéssel fenyegette a város s alig pár centiméternyi emelkedésen mulott, hogy az ár a gátat át nem törte.

Félelmében megőrült. Aradról táviratozzák: Visy Bólán, a Máv. aradi üzletvezetőségének egyik fiatal tisztviselőjén ma kitört a téboly és hozzátartozói a kolozsvári elmegyógyintézetbe szállították. Visy, aki különben is neuraszténiás ember volt, hetekkel ezelőtt, mikor a szokottnál több munkája akadt, idegenesen ezt a kijelentést tette hivatalnoktársai előtt:

„Már nem bírom ki tovább ezt a rengeteg munkát.”

Erredj a királyhoz és kérjél magadnak kényemesebb hivatalt, mondotta egyik kollégája.

Visy erre a bántó tréfálkozásra még idegesebb lett és durva sértő kifejezésekkel illette a király személyét, Hivatalfőnökének, Valkányi Rezsőnek tudomására jutott a dolog, mire bünyvdi feljelentést tett az ügyészségen Visy ellen, egyben hivatalból megindította ellene a fegyelmi eljárást. Ettől a percztől kezdve nem volt egyetlen nyugodt pillanata Visynak. Az ideges ember annyira félt megfontolatlanságának súlyos következményeitől, hogy a folytonos gond és félelem az örületbe kergette.

Nagy tűz Győrött. Győről táviratozzák: Ma délután öt órakor kigyuladt és teljesen leégett a Vásártér-szeren álló Meller-féle olajgyár. A tűz a repczemalomban keletkezett, ahol egyedien munkás, névszerint Pintér Márton dolgozott. A munkás a tűz okát maga sem tudja megállapítani, csak robbanást hallott, mely őt a falhoz vágta és karján és arczán megégette. A robbanás következtében keletkezett tűz rohamosan terjedt és rövid öt percz alatt lángba borította a repczemalom tetjét, ahonnan a láng átharapódzott a gyár többi épületére, melyek szintén hatalmas lánggal kezdtek égni. A tűzoltóság, mely pedig a szomszédságban van, elkésve érkezett a helyszínre, mert akkor már az egész gyártelep égett a raktárépületekkel együtt, melyekben mintegy harmincezer korona értékű kész olaj állott hordókban. Mikor a város gyári tűzoltóságai és a katonák megérkeztek, teljes erővel láttak neki az oltásnak, mely csak a szomszédos épületek lokalizására szorítkozott. Másfélórai munka után sikerült is, amennyiben a szomszédban levő törvényszéki palota veszélyen kívül maradt és a fa- és fémipari szakiskolának is csak a kazánhoz közel fekvő egyik terme szenvedett jelentékeny kárt. A gyártelep azonban teljesen leégett.

Merénylő szerelmes. Győről jelentik: Ma reggel Győr legforgalmasabb helyén, a Rákóczi Ferenc-utczában Wachtler Izidor nyomdászszegő revolverrel háromszor rálőtt volt kedvesére, Lusztig Janka 18 éves fodrászsnőre. A nő korhelykedése miatt hagyta el a nyomdászszegődet, aki most bánatában vetemedett merényletre. A golyók közül az egyik talált csak és keresztülurfurta a leány kezét. A merénylőt a járőrelok fogták el.

Nemzetközi tanácskozás. Bernből jelentik: Ausztria-Magyarország, Németország, Franciaország, Olaszország, Norvégia, Oroszország, Németalföld és Svájc mintegy negyven delegátusának jelenlétében dr. Forrer szövetségi tanácsos, a svájci posta- és vasutügyi kormányzat vezetője, ma nyitotta meg a vasuti műszaki nemzetközi bizottság tanácskozását. A bizottság elnöke Winkler, a svájci vasutügyi kormányzat igazgatóját választották meg.

Dinamitrobbanás Newyorkban. A newyorki Centrál-parkban, Newyork város legelőkelőbb negyedében csatornaépítkezések folytak. A sziklaretegeket dinamittal robbantják szét, amely robbantást most szörnyű katasztrófa támadt. Newyorki jelentés szerint a dinamit tegnap időnek előtte explodált, négy munkást darabokra tépett s a környéken sok nyaralónak falait megrepesztette. Egyetlen egy ablak sem maradt épen a villanegyedben.

— **A megfigyelő halottja.** Wolf Adolf cukor-gyáritisztviselő paralízisbe esett s a felsége a Lövőház-utca 20. számú megfigyelő-intézetbe szállította. Súlyosabb baja ekkor Wolf Adolfnak még nem volt, csöndes tébolyban szenvedett s abnormális viselkedése mindössze abban nyilvánult, hogy tükrör elő állt s óraszám díszült magamagával. Néhány napja volt már Wolf a megfigyelőben, a mikor az asszony, miután nem hallott hírt róla, meglátogatta a beteget. Csakhogy az orvosok nem bocsátották be. Több ízben megismételte a kísérletet, anélkül, hogy vizionálhatta volna a férjét. Két nap múltán nyílt levelező-lapot kapott Wolf Adolfné. A régi János-kórház gondnoksága küldte s arról értesítette az asszonyt, hogy a férje meghalt. Wolfné elment a kórház halottasházába s megnézte férje holttestét. Szőrnvüködvé látta ekkor, hogy a halott keze és homloka csupa sebhely. A megfigyelőbe a sérüléseket azal magyarázzák, hogy Wolf dühöngeni kezdett s mire az ápolók ártatlanná tehettek, nagy hadonászásában öszverve magát az ágyának ezilárd részeiben. A halált azonban nem ezek a sérülései okozták. Wolf Adolf hirtelen halála úgy állott be, mint a hűdéses elmebajosok általában beállani szokott: szív- és tüdőhűdés ölte meg egy heves rohamában.

— **Egy tiltott könyv.** A földi hatalmasoktól tilalom alá vetett könyvek száma megint szaporodott eggyel. *Harden* Miksa, az ismert német publicista nemrég könyvet írt „*Fejek*” címen. A könyvben uralkodókról, államférfiakról és politikusokról írt *Harden*; többek között szó van benne *Ferenc Józsefről* is. A könyvnek ez a része, úgy látszik, szemet szurt a *prágai ügyészségnek*, mert tegnap a prágai könyvkereskedésekben *Harden* könyvét *elkoboztatta*.

— **Elítélt orosz anarchisták.** A nagy anarchista-pörben most hirdette ki ítéletét a jekaterinoszlavi bíróság. Tövenhat vádlott közül kilenczet halálra, husznegyvet pedig kényszermunkára ítélték. Tizenegy vádlottat felmentett a bíróság.

— **Balesetek.** Stanislaus Henrik vasuti munkés ma délelőtti közben két kocsi ütközése közé került. Az ütközés a szerencsétlen embert a mellén zúzták össze. Stanislaus nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — A Peterdi-utca 39. számú ház építésénél az első emeleten Ottava Ferenc ablakot festett. Munka közben elvesztette az egyensúlyt és lezuhant az utca közepére. A kihívott mentők az életveszélyesen sebesült embert bevitték a Rókus-kórházba. — A Mária Terézia-tér 17. számú ház építkezésénél Tarkó István huszonnégy éves napszámosra rázuhant egy kőoszlop. Tarkót életveszélyes sérüléssel a Rókus-kórházba vitték.

— **Öngyilkos könyvelő.** Makoról jelentik: Munk Sándor, egy maki nagykereskedő cég fő-könyvelője ma felakasztotta magát. Tettének oka az, hogy tegnap hosszú szenvedés után elhunyt egy ember, akinek hátrgerincsorvadása volt s Munk, aki szintén hátrgerincsorvadásban szenvedett, a haláleset hatása alatt határozta el magát az öngyilkosságra.

— **Koporsó és bölcső együtt.** A napokban Tiszapolgáron érdekes eset történt. Egy családban a koporsó és bölcső egymás mellé került. *Rembeczki* Imrénével történt meg ez a megható eset. Meghalt a fiúgyermek. A gyógyszerkezeléssel szomorúan kísérte a temetőbe a kis koporsót. Nem juthatott ki a temetőig a bánatos anya, mert utközben öszszeségett és egy egészséges fiúgyermeknek adott életet.

— **Halálozás.** Bécsből jelentik, hogy Hartman Ernő a Burgszínház kiváló tagja múlt éjjel hirtelen meghalt. Hartman este 11 órakor érkezett lakására és vacsora után lefeküdt. Éjjel után rosszul lett s orvost hívatott, de mire az orvos megérkezett, szívzslítés következében meghalt. *Hartman* 1811. január 8-án Hamburgban született és 1864. óta volt a Burgszínház tagja.

Pápay Sándor nyugalmazott altábornagy, akinek csak néhány nappal ezelőtt halt meg a felesége, tegnap 77 éves korában Grácban elhunyt. *Pápay*, aki számok-tüntetést kapott, résztvett az 1839-ik és 1866-ik évi hadjáratokban és 1895-ben vonult nyugalmába. Szolgálatának utolsó éveit a honvédségnél töltötte el.

Szerb Viktor volt petrományi jegyző Oraviezán, hol fia segédjegyző életének 54. évében meghalt.

Dr. *Herzél* Fülöp özvegye 76 éves korában meghalt. A megboldogult metrórában, aki valamikor férje oldalán előkelő szerepet vitt Szeged város jótékony mozgalmaiban, dr. *Herzél* Manó egyetemi tanár édesanyját gyászolja.

Wlasics Árpád léskassói segédjegyző hosszas szenvedés után júli 7-én meghalt.

— **Életuntak.** Mataus Antal huszonhárom esztendő mechanikus a Vadász-utca 20. számú házában lévő vendéglőben fejbelötte magát. Azonnal meghalt. Tettének okát nem tudják. — Tegnap este a Vámbáz-téri esavargózás állomás mellett Nemes Julia huszonkét éves cseléd a Dunába ugrott. A hajósok azonban kimentették. Az életuntat a fertőtlenítő intézetbe vitték, ahol fertőtlenítették.

x **Royal-Orfeum.** Budapest, Erzsébet-körút 21. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Bob** hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronsherezegete 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Czim- és reklámtáblákat,** nemesi címereket készít *Harsányi László.* Budapest, VII. Hungária-körút 155. Telefon 170-12.

x **Fontos újítást** honosít meg az Ujlaki Béla budapesti irógép-cég (VII. Erzsébet-körút 28. Telefon: 122-60.), mely abból áll, hogy azon fémeközök ezreinek, akik eddig nehezen, nagyobb vagy csak aránylag nagyobb összegű befektetéssel juthattak irógéphez, rendkívül kényelmes, még eddig nem létezett 20 koronás havi részletfizetéssel teszi lehetővé elsősorú, látható írásu, szentáczios sikerű Ujlaki-irógépének beszerzését. Ezzel hízogot pótol a hírvének örveadó cég, mert így lehetővé válik, hogy a kereskedők, iparosok és mások, akik eddig idegenkedtek az irógéptől ezután szívesen fogják az Ujlaki-irógépnek helyet adni irodájukban, mert ezt könnyű szerrel, megerőltetés nélkül tehetik.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Tulságos előrelátás.)

A Nemzeti Színház rendezői szobájában volt egy ütt-kopott kanapé, mely még a néhai *Csepreghy* Lajos titkár idejéből foglal helyet a leltárban. A „*Marjorie* néni”-ben szükség volt egy ilyen régi módi butoradarabra. Fogták a diszletozók és átépítették a szinpadra.

Feltűnt a kanapé hült helye *Odrynak*. Tuda-közödött és a nyert felvilágosítás után eltűnődve mondta:

— *Furcsa!* Rendesen csak *utólagosan* üböjják ki a kanapét. De mi még csak készülődünk a „*Sze-relem* gyermeké”-re. . . Miért ez a nagy siet-ég?

(*Le ridicule — ne tue pas.*)

A francziák azt tartják, hogy a neveltségesség öf. Ez a szellemes állítás, szerencsére, hazudik. *Pártos* Dezső esete is bizonyítja. Nem sült el a pisztolya, a Magyar Színház publikuma nevetett, a tulérzékeny művész elbujdosott. De volt annyi sütni valója, hogy már huszonnégy óra mulva visszatérjen az aggódo családijához és a színházhoz. Igazán bolondság lett volna e kicsiség miatt elpusztítani magát.

De pisztolyos szerepet ne vállaljon többé. Ezt magam is tanácslom neki. Mert az „Élet szava”-beli „esütörtök” nem volt az első esete. Színháka-démiás korában is megtörtént vele, hogy a „*Takarodó*” vizsga-előadásán, amikor mint őrmester a családján ejtett foltot vérrrel akarta lemosni, nem sült el a pisztolya. Akkor is elfelejtette felbuzni a ravaszt.

Különben vigasztalódjék a szép jövőjű fiatal színész. Meglett művészbereket is kineveettek már a szinpadon, anélkül, hogy megártott volna nekik.

Itt van. — hogy messzebb ne menick. — *Kreszányi* Naezi. Egykor, a „*Két pisztoly*” előadásán az ő pisztolya is esütörtököt mondott. Kibevették. Az ambiciózus fiatal színész nagyon elbusulta magát, kétségbeesésébe némondott a színészpályáról és beállt — direktornak, Tossék elhinni, nem ártott meg neki.

Néhai *Szigeti* Imre, a Nemzeti Színház egykori érdemes tagja, vidéki színész korában, valahol a „*Bánk bánt*” játszóta. Nagy sikere volt addig a jelenésig, amikor *Gertrúdia* királynét megöli, de abban a pillanatban, amikor áldozatára emeli kezét, harsogó nevetés remegteti meg a színházat.

Pedig semmi hibát, vagy nyelvbőlást nem követett el. Mi történt hát? Utólagosan tudta meg, hogy egy fekete macska tévedt a szinpadra s a

nagy lármától megijedve, felborzolt szörű, görbitett háttal, villogó szemmel és fenyegető morgással nézte a királygyilkos jelenetet. A hatás tönkrement, de *Szigeti* Imre mindazonáltal jóízűen vacsorált meg játék után.

Kell még egy illusztrisabb példaadó? *Irring* az angolok nagy művésze Oxfordban játszotta *Shakespeare* „*János király*”-át. Fülöp királyt pedig *Goschan*, szintén jeles színész, személyesítette. A második felvonásban, Angas erőd kapuja előtt a két király cifra vértetezte egymásba gabajodott, úgy hogy lehetetlen volt őket szétválasztani. Már ez is nagy derűtséget keltett. De a folytatás még mulatságosabb volt.

A vár felvonó hidját lebocsátották, hogy a künn állókat bebocsássák. Igen ám, csak hogy a hid rövidnek bizonyult: nem ért át a sánczárólé tulsó partjáig.

Mit csinál ilyenkor a leleményes rendező? Előre tolatja a fenékfüggönyt. A várfal két lábnyival előre libbent, a hid partot érintett és a hódoló polgárok átsétálhattak. Megujult a nevetés.

Még ezzel sem értek véget a szinpadi balesetek. A legöregebb polgár nagy alázattal közeledett *János királyhoz*. Feltérde ereszkedett előtte s bárszony párnán átnyujtotta neki a vár kulcsát. Gyönyörű, megkapó jelenet. Csak az volt a baj, hogy az öreg polgár annyira rövidlátó volt, hogy elhibázta a distancziát és amikor a függöny összesapódott, ő térdén állva, bársonypárnával a kezében, kívül maradt a lámpák előtt.

Irring tombolt dühében. Senki se beszélt a művészi játékaról, ellenben egész Oxford nevetett a kómikus szituációkon. Azért mégis örök időkre a legnagyobb színjátszók közé van beírva az *Irring* név . . .

(*Finom megkülönböztetés.*)

Az épülő Népeperának egyik nagyreményű tagja *Pajor* Ödön baritonista, akit *Márkus* Dezső Kolozsvártól hódította el.

A fiatal művész a fővárosban több régi kollégájával találkozott, akik szintén *Janovics* derék gárdájától jutottak a fővárosba.

Az egyik még „*tehetséges kezdő*” volt a *Királyhágón* tul, de a Nemzetinél már hatalmasan bontogatja szárnyait.

— Örülök, pajtás. — szólította meg *Pajor* — hogy már te se vagy amolyan *lapozgató* színész.

— *Lapozgató?* — kérdi a másik — miféle fajzat az? — Hát tudod . . . megfigyeltem, hogy a franczia szalondarabokban mindig vannak hármannégyen, akik előre mennek a sugólyukhoz és ott diszkurálnak. A többi pedig a háttérben egy asztal körül marad és az „*Illustration*”-ban — lapozgat.

(*Északi darabok.*)

A Vigszínháznak nem lehet szemére vetni az egyoldalúságot. Vegyest kultiválja a magyar mellett a franczia, német, angol irodalmat is. Most pedig, hogy minden tekintetben megfeleljen nemzetköziségének, az Észak felé fordul műsorának gazdagításáért.

Mindenekelőtt a norvég *Ibsen* „*Nora*”-ját hozza színre a *Szász* Zsombor új fordításában. A három főszerepet a *Góth*-pár és *Fenyvesi* Emil fogja játszani.

G. *Kertész*: Ella táncza magában is szentáczios lesz. De a rendezéssel is valamit újat akarnak produkálni. Így — a többek közt — a karácsonyfa jelenését egészen stilszerűen, a norvég szokáshoz híven készülnék beállítani, minthogy pedig a szerző erre részve semmiféle instrukciót nem ad, egyszerűen egy színházi embert menesztettek Krisztániába, hogy ott kellően instrualja magát.

És ha már a Vigszínház a norvégeket szóhoz juttatja, a svédeket se mellőzheti. Kerektek hát egy olyan darabot, mely Stockholmban százötvenszernél többször ment sorozatos előadásban.

A svékus darab szerencsés szerzője *Sandberg* Algot. Nálunk teljesen ismeretlen név, de a Lippótkörúti muzsahajlékban biztosra veszik, hogy rövid idő mulva nagy tisztelettel fogjuk említeni.

— És mi az új darab címe? — Kérdezősködött valaki.

„Selyem harisnyák“ — felelte Komor titkár.

— Furesa! jegyezte meg amaz, — ha nem tudnám, hogy svéd, a czíme után itélve, azt kellene hinnem, hogy a párisi Athénéből hozták.

(Amikor a rendező — szerző.)

A Nemzetiben nagy szeretettel készülnek „Attila“-ra, a Márkus László darabjára. Nemcsak a szerző rokonszenves egyénisége teszi érthetővé a gondos rendezést, hanem az a körülmény is, hogy Márkus László egy másik színház — rendezője. Meg akarják mutatni: „Vagyok olyan legény, mint te, vágok olyan rendet, mint te!“

Ez egy minden tekintetben dícséretes törekvés. Az „Attila“ szerzője hálás is ezért, sőt a nagy elismerés ezt a panaszos kifakadást csalta ki belőle:

— A színház mindent megtett! Ha mégis megbukom, csak magam vagyok az oka.

Idegessége napról-napra fokozódik. E hétig feléje se nézett a próbáknak, csak a színház körül kerengett és a kijövőket kérdezgette:

— Nos... mi ujság?

Hányszor mosolyogta le — mint rendező — a „drukkoló“ szerzőket. Most ő is benne van... csakugy, mint a legzöldebb darabiró. Ő is így sóhajt fel nagy titokban — a csinytevő suszterinas mintájára: — Bárcsak megverték volna már!

Persze a Baross-ban leplezgeti az igazatosságát. Nagy nyugalmat, hidegvért, sőt közönyt színel és a világ legártatlanabb arczával kérdezi:

— Tulajdonképen... mikor kezdődik a szerző lúmpaláza?

És sehogysem érti meg, hogyan lehet ezen a nagyon természetesen nevetni!

Egy látóesőves ur.

(*) A Szent György-Czéh aukciós kiállítása. Ezernél több tárgyat halmozott fel a Szent György-Czéh a Nemzeti Szalonban, ahol holnaptól kezdve megkezdődik a művészet és iparművészet minden ágából álló gyűjtemény aukciója. A nagyterjedelmű és sokoldalú anyagból különösen kiemelkednek két művész képei: Kinnach László és Eperjesi Wittich Károlyé. Kinnach László 1907-ben halt meg s a Műesernök akkor nagyszabású hagyatéki kiállítás rendezett műveiből. Az ott kiállított képek egy részét itt is vizionáljuk, de van itt néhány száz új, a nyilvánosság előtt még nem szerepelt rajz is. Meglepően finom intimitások, amelyek eredetileg nem is a nyilvánosságnak voltak szánva és éppen ezért érdekesek és értékesek a nagyközönség és a gyűjtők szempontjából. Kinnach-László harmadfélé száz (fajfajteményén, akvarreljén és rajzán kívül nagyobb gyűjteménye van a szomorú sorsu, világtalan művészek: Eperjesi Wittich Károlynak. Tehetséges, lelkiismeretes művek, még a művész munkaképes korából, szubtilis finom aktok és tanulmányok. Ezek is árverés alá kerülnek, valamint magyar festőművészeink közül Bihari Sándor, Greguss Imre, Katona Nándor, Mednyánszky László, Tornai Gyula, Kardos Gyula, Pentecsi Molnár János, Olgyay Ferencz, Feszély Árpád, ifj. Lechner Ödön, Szublya F. Ferencz Nagy Vilmos, Koszta József kiállított képei és több külföldi rajz, amelyek közül kiemelkedők Th. Rousseau négy rajza és Max Bernth-nak, a Jugend rajzolójának több akttanulmánya. A művészettörténelem egy-két emléke is szerepel a kiállított és árverésre kerülő képek között, így Zausig József, Müller János, Lunnitzer és Polnich egy-egy munkája, valamint több ismeretlen, névtelen festőtől való mű. A kisplasztikai tárgyak között feltűnnek művészettörténeti érdekességükkel a Szent Jeromost és Szent Katalint ábrázoló felsőmagyarországi XV. vagy XVI. századbéli faszobrok, továbbá a gyűjtők szempontjából érdekesek és értékesek a tömegtelen kiállított plakettek, érmek, régi pénzélek, miniatúr tárgyak és rajzok, zománctárgyak, ékszerek, régi ötvösmunkák, keleti iparművészeti és szépművészeti tárgyak, régi fegyverek, harszi eszközök, csecesbeesék, keramikai tárgyak és textilnemek. A nagyszabású gyűjtemény kiállítása a Nemzeti Szalon helyiségében holnap nyílik meg.

(*) Szent Erzsébet legendája az Operában. Az Operaház próbatermeiben ez idő szerint serényen folynak a próbák az október 21-én meginduló Liszt-ünnepségre. Félévre való feladat az, melyet a színház énekkarának most egy-kettőre végeznie kell. A Krisztus és a Koronázási mise mellett nem csekély feladatot ró a személyzetre az Erzsébet-oratórium új betanulása is. Liszt Ferencz hatalmas munkája, amely a Liszt-ünnepségnek fénypontja lesz, részben kettős szereposztásban kerül betanulásra és feljuttatásra ez alkalomra a partitúrának eddig gyakorlatban volt huzásait is, nevezetesen az utolsó képet: Szent Erzsébet temetését. A személyzet tegnap délelben már színpadon kezdte meg a rendelkező próbát Alszegehy főrendező utasítása mellett. A Szent Erzsébet súlyos szerepét, melyet régebben Rotter Gizella, majd Vasquez grófné énekelt, M. Medek Anna éneklte az ünnepségen először. Zsófia szerepét Flattó mellett, aki már régebben énekelté azt, megtanulta Haselbeck Olga is, Lajos Örgöf szólamát pedig Szemere tanultra meg Takáts Mihály mellett. Hermann Örgöföt Venczell éneklte. A többi szólamot Ney Bernát, Mihályi és Váradny Sándor kapták. Az oratóriumot Kerner karnagy vezeti.

A Liszt Ferencz emlékére rendezendő országos ünnepségek alkalmából a magyar királyi Operaházban e hó 21., 24. és 25. napjain tartandó előadásokra a nagyközönség részére még fentartott jegyek árusítását a szokásos elővételi áron esütőtörkőn, e hó 12-én kezdik meg az operaház elővételi jegypénztáránál és a Bárd-féle jegyirodáknál.

(*) Az „Attila“ főpróbája. Holnapután, esütőtörkőn délelőtt feltüntetett órákor tartják meg a nyilvános főpróbát a sajtó meghívott képviselői előtt Márkus László „Attila“ című háromfelvonásos hun legendájából, amelynek bemutatás-előadását e hét péntekére tűzte ki az igazgatóság és e héten még szombaton, vasárnap, ugyancsak a jövő hét hétfőjén is színre kerül. Minden alkalommal P. Márkus Emília, K. Hegyesi Mari, Beregi Oszkár, Pethes Imre, Mihályi Károly, és Mészáros Alajos játszzák a darab főszerepeit, kisebb szerepekben pedig csaknem az egész férfitársulat, azonkívül pedig nagyszámú statisztéria működik közre. Az előadás három felvonásból és utójátékból áll. Az utójátékban Gyenes László, Rózsashegyi Kálmán és Szöke Lajos játszanak.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán Puccini „Bohémélet“ című operáját adják, melyben Mimi—Szamosi Elza, Musette—M. Szover Ilona, Rodolphe—Környey, Marcel—Mihályi, Colline—Kornai, Shaunard—dr. Dálnoki, Benoit—Hegedüs, és Alcindor—Ney B. lesz. Rendező Kiss Dezső rendező. A dalmű után a „Táncgyöveg“ben Nirsche Emília és Brada Ede tánczolják a nagy kettőt. A ballet rendezője Guerra Miklós balletmester. Az előadást Szikla Adolf karnester vezényli. (Évi bérllet 126. szám, kezdete 7 órákor). — Csütörtökön Verdi „Otello“-ja kerül színre Vasquezné, Lunardi, Takáts, N. Valent, Pichler, Kornai, Kertész Ödön, Ney B. és Juhász közreműködésével. (Évi bérllet 127. szám, kezdete 7 órákor).

(*) A Népera első összpróbája. Már majd másfél hónapja folynak az épülő Népera társulatának próbái a Vigadó termében s a folytonos és szorgalmas munkában már annyira előrehaladt a legifjabb budapesti színház személyzete, hogy tegnap már megtartották az első összpróbát. Eddig csak külön-külön mindenki a maga szerepét, a maga részét próbálta karmesterek és rendezők vezetésével elkülönített termekben. Jőformán tegnap találkozott először az egész társulat a Vigadó kistermben; a zenekar, a lórus és mind a szóló énekesek, akik Noeys operájában, a Qua vadis-ban szerephez jutottak és így részt fognak venni a Népera megnyitói előadásán. Most már ugyszólván naponta lesznek ilyen összpróbák, nemcsak a Quo Vadis-ból, hanem egész sereg más darabból is, melyek szöveg, ének és szereprészeivel már teljesen elkészült a társulat. A tegnapi összpróbát Márkus Dezső igazgató vezette.

(*) „Hit és haza.“ A Vígsházban a „Hit és haza“ próbát már teljes díszletezéssel tartják, a mely hű mása a Schönher Károly utasításai szerint a „Glaube und Heimat“ eredeti premiéjéhez készült külső keretnek. A jelmezek is a szerző intenczió szerint készültek, Berlinben, ahol Brahm Ottó színházban játszzák a világhírű darabot, már a százötvenedik előadást érte meg. A Vígsházban ennek legkiválóbb erői játszzák a főszerepeket, köztük Varsányi Irén, aki az ifjabb Rottmót adja és Göllnő-Kertész Ella, aki Sandpergné erősen drámai szerepét adja. Az öreg Rottmót Fenyvesi Emil, fiát, az egyszerű gazdát, akit a mélyreható, lelki konfliktus a nép tragédiájának központjává tesz, Hegedüs Gyula ábrázolja. A szombati bemutatás iránt rendkívül nagy az érdeklődés. Holnap, szerdán, a „Hölgyek öröme“, Hennequin és Mitchell vídám bohózata kerül színre.

(*) A „Taifun“ Párisban. Párisból táviratozzák: Lengyel Menyhért Taifunjának főpróbáját hétfőn este tartották meg. Páris irodalmi és társadalmi életének kiválóságai a színházat egészen megtöltötték és a darab már itt döntő sikert aratott. Az előadás künö; a fűszerepet játszó De Maxnak példátlan személyes sikere volt a főpróbán. A lapok egy része már a főpróba után foglalokzik a darabban. A Figaroban De Flers irt hosszú czikkel, dícsérve a magyar darabot. A többi lap is nagy elismeréssel foglalokzik a Taifunnal.

(*) Meddő operai pályázat. A király a millénium alkalmával négyezer koronás pályadíjat tűzött ki egy egész estét betöltő magyar tárgyú opera jutalmazására, de az erre hirdetett pályázatok eddig még mindig meddők maradtak. A legutóbbi pályázatra, amelynek határideje 1910. december 31-én járt le, három eredeti opera érkezett be. A bíráló-bizottság (Mihálovich Ödön elnöke alatt Hubay Jenő, Herzfeld Viktor, Kerner István és Mészáros Imre) alapos bírálat után múlt szombaton tartott ülésében egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy a pályadíj, a beérkezett művek közül egyiknek sem adható ki. A pályázókra kellő igazolás mellett átvetetik műveiket az Országos Királyi Zeneakadémia titkári hivatalában.

(*) Kiállítás az Iparművészeti Iskolában. Az Iparművészeti Iskola növendékeinek szünidei munkáiból igen szép kiállítást rendeztek az iskola palotájának első és második emeletén. A növendékek a nyár folyamán felkeresték a magyar vidékeket és onnét anyaggal és impressziókkal dusan megrukodva érkeztek vissza. Egész sereg vázlat, rajz, festmény került elő ezekből a tanulmány utakból. A kiállítás holnaptól kezdve minden nap megtekinthető délelőtt 8—12-ig és délután 3—5-ig, minden belépődíj nélkül.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Repülőgyakorlatok a Nyírségen. A Hajdúság és Nyírség határos részlein érdekfeszítő katonai gyakorlatokra készülnek. Nyiregyháza jelentés szerint a hadsereg repülőgépes osztálya még e hónapban repülőgyakorlatokat tart Nyiregyháza és Debreczen között. A hangárokat Nyiregyházán, a katonai gyakorlótérin állítják fel. A repülőgyakorlatokon részt vesznek többek között: Umlauf kapitány, Blaschke főhadnagy, Bier főhadnagy, Stiel főhadnagy és Székely Mihály is.

© Beaumont állapota. Párisi jelentés szerint Beaumont André, aki a most folyó katonai repülőversenyeken szenvedett súlyos sérülést, a reimsi katonai kórházból bevitték a városi kórházba. Az orvosok bíznak abban, hogy Beaumont három héten belül teljesen felépül. Az aviatikus szerencsétlensége nagy megdöbbenést keltett szülővárosában, Lodéveben. Eredetileg úgy volt, hogy Beaumont vasárnap odautazik és jelen lesz azokon az ünnepségeken, amelyeket földieit tiszteletére szándékoztak rendezni. Az aviatikusnak emlékkeresztet szántak, szülőházára pedig emléktáblát illesztettek. A város már lobogódszben állott, de a közbejött balesete az egész ünnepséget természetesen bizonytalan időre el kellett halasztani. Az ünnep rendezői egy táviratot monesztettek Beaumonthoz, amelyben a legmelegebben kívánták gyors felgyógyulását.

FŐVÁROS

(*) Pékmesterek a községi kenyérgyár kibővítése ellen. Megirtuk már, hogy a tanács a községi kenyérgyár kibővítését határozta el és a holnapi közgyűlés elé viszi erre vonatkozó javaslatát. A javaslat szerint a községi kenyérgyár egymillió és 100.000 korona költséggel kibővítendő és akkor a gyár abban a helyzeben lesz, hogy a mai napi 25.000 kilogramm helyett 80.000 kilogramm kenyeret fog előállítani. Ez a mennyiség megfelel a budapesti összfelgyasztás negyed részének és mindenképen alkalmas arra, hogy árszabályozó hatását éreztesse, sőt a mindjobban elfajuló pékuzsorának is gátat vessen. Ettől a pékmesterek már most roppantul megijedtek. Amíg az ő kénye-kedvüknek volt kiszolgáltatva a közönség, amíg azt hitték, hogy ellenükre a pékipar terén nem történhetik semmi, addig a legnagyobb lelki nyugalommal követelték el azt a pártatlan gazságot, hogy heteken át fehérsütémény nélkül hagyták a közönséget. Es most — hogy a főváros már nem tud kitérni a közvélemény nyomása elől és egy újabb üdvös lépést kénytelen megtenni a fogyasztóközönség érdekében — a pékmesterek tüzet kiabálnak és azzal fenyegetik meg a fővárost, hogy ha a községi kenyérgyár kibővítése valóra válik, szüntetik a pékséget és se kenyeret, se fehér-

süteményt nem gyártanak többet. Addig is azonban megelégednek azzal, hogy a közgyűlésnek a községi kenyérgyárak kibővítését kimondó határozatát megfelelően és annak megsemmisítését kéri a belügyminisztertől. Amily gonosz ez a szándék a pékmestereknek, annyira ostoba is. Nem szenved kétséget, hogy a közgyűlés tüntető egyhangúsággal fogja a kenyérgyár kibővítését elhatározni és legény legyen a talpán, aki egy ennyire a közönség érdekében álló szociális alkotás ellen a közgyűlésen állást mer foglalni. A belügyminiszternél is hiába fognak a pékmesterek a községi kenyérgyár ellen agatolni. És attól sem jédünk meg, hogy beszüntetik az üzemüket, mert ezzel csak önmagukat büntetik, már pedig a budapesti pékmesterek sokkal jobban szeretik önmagukat, semhogy ezt a harakirit magukon elvégeznék.

(A Klauzál-utcai villamos. A közúti forgalom jelentős megváltozása fogja eredményezni a legközelebb forgalomba kerülő Klauzál- és Nyár-utcai villamos, amely Kőbánya és a Szabadság-tér között — a nagykerületi forgalom csökkentésével — szolgálja a közlekedést. A tanács az új vonal tarifáit a következőkben kívánja a holnapi közgyűlés útján megállapíttatni:

1. A Szabadság-térről a Klauzál-utca és Rákóczi-ut sarkáig felnöttekért 12 fillér, gyermekjegy 8 fillér.

2. Klauzál-utca és Rákóczi-ut sarkától a Hungária-körutig felnöttekért 12 fillér, gyermekjegy 8 fillér.

3. A Szabadság-térről a Hungária-körutig felnöttekért 16 fillér, gyermekjegy 10 fillér.

4. A Szabadság-térről a Kápolna-térig (Kőbánya) terjedő egész viszonylatban pedig felnöttekért 20 fillér, gyermekjegy 10 fillér.

5. Az új vonalról a vasutársaság hálózatára kiadandó átszálló jegyek ára akként állapítandó meg, hogy két vonalszakaszra kiterjedő utért 10 fillér, kettőnél több szakaszra kiterjedő utért 20 fillér, az új köztemetői vonalra a Maglódi-ut téglagyáron túl, továbbá Erzsébetfalvára 30 fillér legyen a viteldíj.

(Toldy László kegydíja. Toldy László főlevéltáros 26 évi szolgálat után most ment nyugdíjba. A tanács azt javasolta a közgyűlésnek, hogy a főlevéltáros részére 7243, illetőleg az új fizetési rend alapján 8107 korona nyugdíjat szavazzon meg. A közgyűlés a javaslatot nem fogadta el, hanem visszaadta a tanácsnak azzal, hogy méltányos felemeléssel magasabb összegre tegyen előterjesztést. A határozat alapján a tanács a holnapi közgyűlésnek azt ajánlja, hogy Toldynak a szabványos nyugdíjárulék felül 2000 korona kegydíjat adjon.

(Uj főorvos. A főváros tanácsa dr. Frey Ernő ideggyógyorvost az Erzsébet szegényház elmozdított rendelő-főorvossá nevezte ki.

(A szegények nyilvántartása. A tanács a törvényhatósági bizottságnak az év januárjában kelt határozata alapján elrendelte, hogy a jövő év január 1-től a központi szegényügyi nyilvántartó hivatal ideiglenesen állítsa fel a közjótékonyági ügyosztály a szegényügyi nyilvántartás módjának szabályozására szabálytervezést készített, amelyet a tanács elfogadott és 1912. január 1-től kezdve életbe lépett.

(A tifusz- és skarlátbetegek elhelyezése. A tifusz és a skarlát erősen pusztít a fővárosban. A sok beteget már be sem tudják fogadni a kórházak. A tanács tehát a kórházi igazgató javaslatára kimondta, hogy a tifusz- és skarlát-betegeket a kis Rókus helyett épített új kórházakban helyezze el.

(Sirok díszítése. Nyíry Zsigmond, a dunabalti köztemető igazgatója, előterjesztést tett a tanácsnak, hogy Mindszentek és Halottak napjára, mint az minden évben szokásos, a Kerepesi-utí temetőben nyugvó nagyjaink sírhelyét feldíszítsék. A tanács ez alapján a köztemető kápolnájának, a temetőben levő feltámadási emlékeknek, továbbá a Batthyány-, Kossuth- és Deák-mauzóleumoknak, azonkívül Jókai Mór, Klapka György, Weber Antal, Rökk Szilárd, Szilágyi István, Ráth Károly, Kamermayer Károly, Gerlóczy Károly, Halmos János, Kada Mihály és Alkér Gusztáv sírjának feldíszítését elhatározta. Felkérte a tanács Weinszisz Lajos és Gerenday Béla bizottsági tagokat, hogy a sírhelyek feldíszítése és kivilágítása körüli munkákat ellenőrizzék.

(Interpelláció és indítvány. A fővárosi közmunka programjában már régóta szerepel az óbudai főgyűjtőcsatorna építése. A csatornaépítési munkálatait már régen meg is kellett volna kezdeni. Minthogy a munka megkezdése késik, dr. Pető Sándor a holnapi közgyűlésen ebben a tárgyban interpellálni fog. — Hűvös Iván bizottsági tagunk általunk már ismertett indítványán kívül a holnapi közgyűlésre dr. Reiner Ede is jelentett be indítványt. Az indítvány a főváros piacainak vízhatlan anyaggal való burkolásáról és kellő tisztántartásáról szól.

TANÜGY.

= Ünnepezt igazgató. A VI. kerületi Szent László-utcai elemi iskola igazgatóját, Schön Józsefet, aki 40 évi szolgálat után most vonult nyugalomba, szép ünnepség keretében bucsúztatta el ma délelőtt az iskola. Csáky Elek, az új igazgató, dr. Némethi Béla és dr. Wittinger Gyula tanácsjegyzők, a székesfőváros tanácsa és közoktatási osztálya nevében, Mosdóssy Imre kir. tanácsos, a tanfelügyelőség nevében méltatták a kiváló tanferfi érdemeit. Szervei ipariskolai igazgató az iparoktatás fejlesztése körül kifejtett munkásságáért mondott köszönetet, Hajnal Adolf a tanítók nevében, Ember György a tanfelügyelőség megbízásából, Stern Ábrahám az országos izraelita tanítóegyesület megbízásából, Rákos István az Eötvös-alap részéről bucsúztatták el az igazgatót. Dr. Bissitz a VI. kerületi demokratákör disztagsági oklevelét nyújtotta át az ünnepeletnek, Neszmélyi Lajos iskolaszéki elnök pedig az iskolaszék ülésszakának jegyzőkönyvét, Krigs Au Emil lovag római katolikus hitoktató a távozó igazgató nemes gondolkodását emelte ki. Az ünnep a Himnuszal ért véget, amelyet a tanulóifjúság énekelt. Az iskolaszék a tantesület Schön József nevére nagyobb alapítványt tesz az Eötvös-alap javára.

= Pályázat ösztöndíjra. A budapesti V. ker. állami főreáliskola volt iskolatársainak szövetkezete Hofer Károly és dr. Beke Manó alapítványainak, összesen három 100—100 koronás ösztöndíjaira pályázatot hirdet. Ezek az ösztöndíjak egyike az iskola jelenlegi, míg a másik kettő főiskolai tanulmányokat folytató volt, szegénysorsu és jeles előmeneteli növendékeinek van száma. Pályázati kérvények 1911 október hó 25-ig az egyesület elnökénél, Rombauer Emil főigazgatónál nyújthatók be.

KÖZIGAZGATÁS.

Közigazgatási szemle a Drágán vízműveknél. Miskolczy Ferencz Biharmegye főispánja több főszolgabíró és más közigazgatási tisztviselők társaságában a hó 16-án szemleuten tekintette meg a Drágán patak vízműveinek építkezését. A főispánt az építőtől müncheni Woerner-czég szakemberei kálauzolták a megye határára, Remeczen építendő turbina-telep felé, hol az alapozási munkák folynak, s onnan a Drágán és a Jád vízvázlatóján keresztül a Drágán és a Sebesel patakok összefolyását körülvevő völgyszűkülethez. A keskeny völgynyílást itt egy 60 méter magasságu és alól tíz méter szélességű völgyzáró gát fogja elkeresztelni. E gát mögött nyolc—tíz kilométernyi hosszú mesterséges tó fog képződni, melybe husz millió köbméter víz fog összegyűlni. A főispán aztán megtekintette a 7 kilométer hosszúra tervezett alagút nyomjelzését, melyen a vizet a Jád-völgyig vezetik, hol 400 méter magasságu eséssel fogják rábocsátani a telep nagy turbináira. A főispán a nagyszabású terv minden részlete felől tüzetesen informáltatta magát. A közölt adatok szerint a telep 77.000. Volt feszültségű áramot fog előállítani, amely elegendő lesz az összes biharmegyei városok világitására és ezenkívül nagy ipari fejlődést biztosító sok ezer lóerőt is becsát rendelkezésre. A roppant erőjű áramot mindenütt lakatlan vidéken és hozzáférhetetlen elszigeteltséggel vezetik. A községek és városok határában hatalmas transzformátorok beiktatásával lefojazzák 80 Voltra, miáltal teljesen veszélytelenül válik. A főispán különösen arra helyezte a súlyt, hogy a vállalkozók az 1888-iki törvény alapján elrendelt közigazgatási bejárás alkalmával megállapított ama műszaki feltételeknek elegendő legyenek, amelyek az élet- és vagyonbiztonság megóvására szolgálnak. A szemle befejezése után a hivatalos társaság Biharfüredre és Belényesen át utazott vissza Nagyváradra.

Román lelkész, mint kívándorlási ügynök. Brassóból jelentik: A nagyszabású határrendőrkapitányság Monca Pál strezakereisoraí görög keleti lelkész hatvan napi elzárásra és 600 korona pénzbüntetésre ítélte azért, mert több hívőt a lelkész ornatuá orve alatt a magyar határon át akarta csempészni. Tekintettel azonban lelkész voltára, a határrendőrség kimondotta, hogy az elzárás helyett ezerkét száz korona fizethető.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Védőegyesület igazgatótanácsa ma délután gróf Apponyi Albert elnöklése mellett látogatott ülést tartott, amelyen elsősorban az elnök kegyeletes szavakban emlékezett meg elhunyt alelnökéről, Lovassy Ferenczről és indítványára a gyűlés jegyzőkönyvileg adott kifejezést nagylelkű alelnökje elhunyt felett. Jelen-tette továbbá az elnök, hogy Borbély Lajos 1000 koronás alapítvánnyal lépett a tagok sorába. Ezután Dobieczy Sándor alelnök tett jelentést a nyári idő alatt folytatott munkásságról, kiemelve, hogy a magyar írószerek terjesztése érdekében 150 ezer példányban adta ki az egyesület az ifjúsághoz intézett szövegét. Bejelentett továbbá, hogy az erdélyrészi egyesület október hó 23-tól 28-ig terjedő napokon tartja meg Kolozsvárott a „magyar hetet”, mely idő alatt nyolcvan kereskedő kizárólag magyar származású árucikkeket hoz forgalomba. Ezután az alelnök a vidéki ipari tanfolyamokról számolt be és jelentette, hogy Budapestén a piperekereskedés és művirágkészítő tanfolyam újra megnyitott. Határozatba ment, hogy a magyar ásványvizek terjesztése érdekében küldött legelő keresik meg a kereskedelmi minisztert, aki már más alkalommal is helyt adott az egyesület megkeresésének. Ezek után számos javaslatot tárgyaltak, melyek közül a közgyűlés elfogadta Dessauffy-né Hódossy Annának (Eperjes) a magyar származású háztartási cikkek terjesztésére vonatkozó javaslatát. Tárgyalták továbbá a hazai iparpártolás érdekében kifejtendő munkásságra vonatkozó javaslatokat és elfogadták azt a javaslatot, hogy a tavaszi vásáron megint kizárólag magyar termékek jelenjenek meg. Végül az ülés az igazgatótanács kiegészítésül a következő tagokat választotta be a tanácsba: Galgóczy Hetes Antalót, Strelitzky Sándorét, dr. Bakács István igazgatót, Dékány Árpád tanárt, Süttő Tivadar gyározt, Sassy-Nagy Lajos tanárt és Vig Albert ipariskolai főigazgatót.

(—) Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete igazgató-választmánya ma látogatott ülést tartott Benedek Sándor közigazgatási bíró elnöklésével. Az a körülmény, hogy az osztrák pénzügyminiszter már benyújtotta az osztrák tisztviselők működési pótlékának felemeléséről szóló törvényjavaslatot és hogy az osztrák kormány a drágaság enyhítésére a tisztviselők javadalmát összesen 33 millió koronával óhajta felemelni, a magyar állami tisztviselői kar minden rétegében nagy izgalmat keltett, ami igen természetes, mert hiszen a drágaság egyformán sújtja az osztrák és a magyar állami tisztviselőket. Az ülésen izgatottan tárgyalták a kérdést és az e tárgyban a vidékről beérkezett indítványokat és abban állapodtak meg, hogy tizenegy nap múlva rendkívüli választmányi ülést, harmincz nap múlva pedig rendkívüli közgyűlést hívnak össze, amelynek egyedüli tárgya a drágasági, illetve családi pótlék tárgyában való állásfoglalás lesz. Az ülés végén az elnök bejelentette, hogy tudomása szerint a pénzügyi kormány az új nyugdíjtörvényt már jóformán teljesen elkészítette és az még ebben az évben a törvényhazás elé kerül.

NYILT-TÉR.

É rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

== A ==

TOKAJI BOR

a BOROK KIRÁLYA!
Legpompásabb élvezeti czikk,
a leghathatósabb gyógybor!

Feltétlenül HERCZEG
WINDISCHGRAETZ LAJOS
eredeti vartöltésű legyen.

Kapható mindenütt!!

Pinczészei: Sárospatak—Tokaj.

FORGALMI IRODA: Budapest, VI., Teréz-körút 25., I. emelet.

SPORT.

Budapesti őszi loversenyek.

— Tizenegyedik nap. —

Csípős, hideg szél fújt egész délután s így nem csoda, ha a tribünök kongtak az ürességtől. Hozzájárult azonban a nagy érdektelenséghez az is, hogy erősen a meeting végén vagyunk s ilyenkor rendszerint szemmel láthatólag meg szokott csappanni az érdeklődés. Pedig a program nagyobb látogatottságot is megérdemelt volna, mert az első futam kivételével szemből-szemből versenyek váltották fel egymást, amelyeknek kimenetele ugyan nem igen kedvező volt a fogadókra, mert a favoritok következtesen sorban lemaradtak, azonban azt is megállapíthatjuk, hogy legtöbb esetben minden alap nélkül emeltek semmi eséllyel sem indult lovakat favoritpozícióra.

Az *Őszi handicap* kilencz telivérje közül, tegnapelőtti szép futása alapján, *Rosz pénz* lett a favorit. De a Batthyány-ló ma esodálatosan gyengén szerepelt s csak közepes harmadik lett az ügyes lovasnak ígérkező Baluschka lovászgyerek által vezényelt *Javorinka* és *St.-Gilgen* mögött. A versenyről még csak annyit, hogy Janek ismét brillirozott *St.-Gilgen* nyergében s nem rajta mult, hogy nem nyerte meg a versenyt, ellenben kissé feltűnő volt *Rosz pénz* gyenge szereplése, ami különben az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy Planner rendezettjait szembetűnően változó formákat mutatnak.

A *Kétéves kanczák államdíja*-nak minden alap nélkül lett *Serenissima* olyannyira kimondott favoritja, hogy ellene alig játszottak más lovat. Az eredmény meg is mutatta, hogy legutóbbi futásánál csak gyenge lovakat vert, mert a versenyben egy pillanatra sem volt jó momentum. Az igaz, hogy a canterben nyerő *Finom Rózi* ellen kár lett volna minden erőlködés. A Beregvölgy-kanca szép stílusban aratott győzelme nagyban rávilágít *Good Morning* esélyeire a Herckel Memorialban, ahol alkalmasint élénk vetélkedés lesz a fent említett és *Poker* között az első helyért.

Bankár hatalmas súlyával egyszerűen megszaladt ellenfeleitől az *Októberi handicap*-ban s végül játszva nyert a pullost mezőnyből kiszökött két Egyedi-ló; *Romulus* és *Persist* ellen. A Dávid-ló kétségkívül javult legutóbbi futása óta, de mai győzelme jó fényt vet legyőzőire; *Függőre* és *Poker*-re.

Párta nem érdemelte meg azt a nagy bizalmat a *Kétévesek versenyé*-ben — különösen *Serenissima* gyenge szereplése után — melyben részesült. A verseny finiséhez, amely *Katapila* és *Coax* között folyt le, egyáltalán nem is volt semmi köze. A *Pehely-díj*-at *Vansittart* nyerte meg 64 kilójával a leghevesebb finish után. Itt ismét megmutatta Janek, hogy egy kis jóakarattal meg lehet akadályozni azt, hogy bárkinek is kifogása legyen a versenyek tisztasága ellen, mert a lassu iramban végig hátul tartott *Vansittart*-tal a végén oly remek lovgalást produkált, amely a legnagyobb elismerést érdemli.

Ma különben szenzációs hírt kolportáltak szűrtében-hosszában a turfion. Tudniillik azt, hogy két trainertől: *Planner*-tól és *Kaposi*-tól megvonták az időmítási engedélyt. Ezen szigorú ítéletnek a mind gyakrabban előforduló hihetetlen formaváltozások, mint *Kassandra* nyérése a *St.-Leger*-ben, továbbá *Ambrosine* és *Piroska* váltakozó futásai szolgáltak alapul. A vizsgálat megállapította volna a hírek szerint, hogy az említettek depingolták lovaikat verseny előtt.

Részletes eredmény a következő:

I. *Szt.-Lőrinczi díj*. Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Schlessinger B. 46 sk *Piroska* 53 és fél kg (Smejda), 2. Variante 51 és fél kg (Ferguson). Könyvfogadások: 1 és háromnegyed reá Variante, 1 és egy-negyed Piroska.

II. *Őszi handicap*. Díj 10.000 korona. Táv 2000 méter. 1. Bamberger I. 36 sk *Javorinka* 40 és fél kg (Baluschka), 2. St. Gilgen 55 és fél kg (Janek), 3. Rosz pénz 56 és fél kg (Shaw). Futottak még: Ravenswood, Lord Darcy, Most vagy soha, Duramer Kerl, A conto, Integrity. Két és fél hosszal nyerve egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:35, 40:32, 116, 62.

Könyvfogadások: 2 Rosz pénz, 3 és fél Dummer Kerl, 5 Ravenswood, Lord Darcy, 6 Javorinka, 7 A conto, St.-Gilgen. Most vagy soha, 12 Integrity.

III. *Kétéves kanczák államdíja*. Díj 10.000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mautner V. sk *Finom Rózi* 52 és fél kg (Korb), 2. Braunau 52 és fél kg (Guttman), 3. Lesbos 55 kg (Carlake). Futottak még: Au, Nem, Serenissima, Grif. Egy és fél hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:53, 40:30, 74, 108. Könyvfogadások: 1 és egy-negyed Serenissima, 4 Lesbos, Finom Rózi, 5 Braunau, Au, Nem, 7 Grif.

IV. *Októberi handicap*. Díj 6000 korona. Táv 1100 méter. 1. Dávid E. 36 pm *Bankár* 61 és fél kg (Pretzner), 2. Romulus 46 kg (Schuster), 3. Persist 46 kg (Baluschka). Futottak még: Radoteur, Coupfile, Margate, Beg pardon, Nemesis, Sunnyside, Beggar. Három hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:31, 40:78, 168, 212. Könyvfogadások: 2 Bankár, 3 Margate, 5 Nemesis, 6 Coupfile, 7 Persist, 8 Beggar, Radoteur, 10 Romulus, Sunnyside, Beg pardon.

V. *Kétévesek versenyé*. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Springer G. pm *Katapila* 52 kg (Ferguson), 2. Coax me 53 és fél kg (Carlake), 3. Párta 56 és fél kg (Gulyás). Futottak még: Pervenche, Nyakhosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:54, 40:92, 70. Könyvfogadások: 2 és fél reá Párta, 3 és fél Katapila, Coax me, 20 Pervenche.

VI. *Pehely-díj*. (Eladóverseny.) Díj 4000 korona. Táv 3300 méter. 1. Mr. Madden 66 pm *Vansittart* 64 kg (Janek), 2. Minca 38 és fél kg (Baluschka), 3. Merryman 58 és fél kg (Carlake). Futottak még: Titi II, Várnagy, Tokmány, Boncompagno, Suifragette, Pinty, Vasas. Erős küzdelem után fejhosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:54, 40:90, 74, 74. Könyvfogadások: 2 és fél Merryman, 4 Minca, 5 Vansittart, Titi II, Várnagy, 8 a többi.

( ) **Külföldi vívómesterek bemutatkozása.** Csütörtökön, e hónap 12-én este fényes vívőünnepély színhelye lesz Fodor Károly vívómester koronaherceg-utczai vívóterme. Ekkor fognak ugyanis bemutatkozni a főváros sportközönségének az iskola újonnan szerződött külföldi vívómesterei, Arturó Gereschi, Virgilio Pellegrini, mindketten divornói mesterek és Germain Thomas francia mester. Gereschi és Pellegrini mesterek a fiatal olasz gárda legjelesebbjei, az előbbi azzal is feltűnést fog kelteni, hogy mindkét kezével egyformán jól vív. Személyében matadoraink egy régóta nélkülözött erős ellenfelet kapnak. Thomas a hasonló híres francia mester kitűnően képzett fia féként tör és párbajtörben fenomenális. A külföldi mesterek ellenfelei legjelesebb amatőrreink lesznek.

( ) **A mesterképző akadémia új tanára.** A Hivatásos Vívók Egyesületének igazgatója és tanfolyamának hivatalos felügyelője, dr. Gerencsér László ezuton közli az érdeklődőkkel, hogy mesterképző akadémiájának tanári karához sikerült megnyerni Solózer Gáspárt, a MAC. jeles mesterét is, a legutóbbi országos mesterverseny kardban első helyeztjét.

TÖRVÉNYSZÉK.

A berlini botrányper.

— Ítélet előtt. —

Berlin, október 10.

A Wolf-Metternich-per tárgyalása ma ismét nagyon izgalmas volt. Ma már nemcsak a vádlott, hanem az egyik tanu is kikelt a törvényszék erőszakossága ellen, sőt a hallgató közönség is véleményét nyilvánított, úgy hogy a termet már-már ki kellett üríteni.

Az első tanu, akit a mai napon kihallgattak, *Pauli* vezérőrnagy volt, akit már a törvényszék egy ízben kihallgatott. A vezérőrnagy még mielőtt az elnök kérdezte volna, megszólalt:

— Sok mondanivalóm lesz, mert a multkor tárgyalás miatt a legalvalóbb módon megrágalmaztak, bemoeskoztak, épügy, mint maga az államügyész a tárgyalás alatt. Remélem, ma nem kell ilyesmitől tartanom a közvád részéről.

Elnök: Figyelmeztetem, hogy a törvényszék előtt áll, ilyen hangon tehát nem szabad beszélnie! Egyáltalán kérdezem kell, hogy joga van-e önnek a vezérőrnagy címet viselnie?

Tanu: Hogyne! Itt vannak, magammal hoztam kinevezési okmányaimat és tekintsek kintüntetéseimet.

Elnök: Azt kérdeztem, hogy nyugalmazott porosz vezérőrnagy-e a tanu?

— Azt sohasem állítottam — felelt a tanu. — A porosz hadseregben az őrnagy rangig emelkedtem, végig harcoltam az 1870—71. évi háborút, ezért a másodosztályú vaskoronarendet kaptam. Aztán Kinába mentem hivatalos küldetésben, a kínai hadsereget szervezni. Császári kínai vezérőrnagy rangot kaptam Kinában és két nagy kínai rendjellel tüntettek ki. Peruban résztvettem mint

vezérkari törzstiszt a forradalom leverésében és a köztársasági hadseregben elnyertem a vezérkari ezredesi rangot. Handurasban pedig vezérőrnagyságig vittem föl. Németországban hivatalos alkalmakkor sohasem használtam a vezérőrnagyi címet, ezt bizonyítani tudom.

Ügyész: Előttem van a perui főközségi hivatalos átírata, mely szerint annak idején egy *Pauli* nevű elszegényedett tiszt Peruba vándorolt ki, ott áruást követett el a köztársasági elnök, tehát katonai felsőbbség ellen és egy tábornoktól lovat esalt ki. (Nagy derűtség.)

A tanu e szavakra elhalványodik és nem tudja hova lenni izgatottságában, a vádlott pedig többször közbeszól, amiért az elnök megint, majd ezt a kérdést veti föl:

— Tanu ur, ön azt mondta az első tárgyaláson, hogy *Wolf Metternich* grófnak bármily összeg is hajlandó lett volna kölcsönözni. De hát egyáltalán van-e önnek valamije?

Tanu: Ezt három év előttre értettem és akkor még volt, 180.000 márkát esaltak ki tőlem lelketlen szélhámosok.

Alsberg védő szenvedélyesen kel ki az ügyész és a bíróság ellen, amiért a vádlott mentő tanuit terrorizálják.

Gróf *Wolf Metternich* magából kikelve kiált az elnök felé:

— Ha én olyan hangon mernék beszélni, mint a védővel az ügyész, rendbűntetést kapnék. De hát mivel több itt az ügyész, mint a védő. (A közönség padjain sokan helyeselnek a vádlott szavaira, az elnök pedig fenyegetőzik, hogy eltávolítja a hallgatóságot.)

Pauli tanu: A bírák is rágalmaznak, mint az ujságok. Bünyfenítő feljelentést fogok tenni ellenük, a törvényszéket pedig kártérítésért fogom bepörölni.

Az ügyész (a vádlotthoz): Vannak itt olyan levelek, amelyekből az derül ki, hogy ön tudott nevének, *Vallentin Claire* színésznőnek pénzügyi dolgairól és nem volt titok ön előtt, hogy több pénze szokott lenni, mint amennyit a színháznál kap; sőt egy levél arra vall, hogy ön ismerte nevének és egy bécsi gyárosnak viszonyát.

Vádlott: Aljas rágalom, az ügyész hazudik!

Elnök: Rendreutasítom a vádlottat és a törvényszék ki fogja róni ezért a rendbűntetést.

Vádlott: Még akkor is tiltakozom az ilyen hazugságok ellen!

Ügyész: Indítványoznom kell dr. *Preust* vizsgálóbíró levelének felolvasását, amely igazolja, hogy a vádlott levelet írt nevének és kioktatta, hogy mit mondjon a kihallgatásakor, nehogy privát dolgok tudódjanak ki.

A védők tiltakoznak az ilyen levelek felolvasása végett.

Vádlott: Az egészről csak annyi igaz, hogy nem akartam az ürültek házába jutni s ezért irtam feleségemnek. Könnyű lett volna szabadulnom, ha beletörődtem volna abba, hogy a tébolydába kerüljek. Az is igaz, hogy féltékenykedtem feleségemre bizonyos látogatások miatt, mert nem ismerem a bohém művészetet s ezért köztünk ezivódások is voltak, azonban azóta már régen kibékültünk.

A délutáni tárgyaláson hirdette ki a törvényszék elnöke, *Krüger* országos törvényszéki tanácsos, hogy a bíróság a vádlottat 48 órai kenyérrre és vizre ítélte. *Pauli* tanut pedig ugyancsak a törvényszék megsértése miatt 24 órai elzárásra.

Gróf *Wolf-Metternich* szenvedélyesen kiáltott fel:

— Bámom is én, ítéljenek el 10 évre, vagy akár fejezzenek le, mégis be fogom bizonyítani, hogy Poroszországban meg szabad mondani az igazat.

A védő tiltakozást jelentett be a rendbűntetés ellen, mire az elnök figyelmeztette, hogy panaszszal élhet. Ezután tanuként előszólitották gróf *Vetter* volt testőrfőhadnagyot, akire a védelem hivatkozott. A tanu elmondta, hogy *Landsberger*: Dolly asszonynyal nagyon bizalmas lábon volt, szerettek, tegeztek egymást, mintha jegyespár lettek volna. Kölesönt is kapott *Wertheimnétől*, összesen 34.000 márkát, de hosszabb ideje már, hogy megszüntette az érintkezést a családdal.

Ezzel bevégeződött a bizonyítási eljárás. Holnap a perbeszédken lesz a sor és talán már holnap estére meghozzák az ítéletet.

§ **Megrágalmazott polgármester.** A Fiumében megjelenő „*Richki Noviliszt*” című lap mult évi január 10-én megjelent számában *Válics Ferenéz* vendégfős és *Zakaria Vinez* földmies jelenjei lakosok támadó cikket tettek közzé *Grachovác* Iván jelenjei polgármester ellen, akiről azt írták, hogy az igazságot arezulúti, hogy őt Jelenje község terhére és szegényére választották meg polgármesterré. A megtámadott polgármester rágalmazás és becsületsértés sajtóvétségeiért pörbe fogta *Válics Ferenéz* és *Zakaria Vinez* s ellentük mint társzszók ellen vádiratot adott be. Ma tárgyalta

ezt az ügyet a büntető törvényszék esküdtbírósa dr. Mikovich bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlottak azzal védekeztek, hogy a Noviliszben megjelent „Beküldetett” című inkriminált cikket többek jelenlétében a kocsimában szerkesztették és Vicsovics Miklós írta meg. A közleményért azonban elvállalták a felelősséget és kérték a cikkben foglalt inkriminált állítások tekintetében a valódiság bizonyításának elrendelését. A bíróság tekintettel arra, hogy sem jogos magánérdek, sem közérdek nem követeli meg a jelen esetben a valódiság bizonyításának elrendelését, a vádlottak kérelmét elutasította. A perbeszéd után az esküdtek büntetésnek mondták ki mindkét vádlottat a becsületsértés sajtóvétségében és ezért Válics Ferencet és Zakaria Vinczét 500—500 korona pénzbüntetésre, valamint 200 korona ügyvédi költség megfizetésére ítélték. Az ítéletben a panaszos polgármester és jogi képviselője megnyugodtak, a vádlottak ellenben semmisségi panasszal éltek.

§ A zálogosgyilkosok ügye. Temesvárról jelentik: Balázs István, a temesvári rablógyilkos bűnügyben az ügyészség ma hirdette ki a vádiratot, mely 20 oldalra terjed és gyilkossággal és rablással vádolja Balázst, továbbá orgazdasággal ennek sógorát és annak vejét. Az ügyet október végén tárgyalják.

§ A lakatos-sztrájk utójátéka. A múlt év nyarán a lakatos munkások sztrájkban állottak. A hetekig tartó sztrájk folyamán 1910. július 6-án a sztrájkoló munkások nagy számban gyűltek össze a Nyár-utczában. Az összegyűlt munkások előtt Vanczák János lapszerkesztő a felbontott utca közhalmazára állva beszédet tartott és ebben a következőket mondotta:

— Irjátok mindent alá. Irjátok munkába és ott mindent törjetelek, zuzzatok össze!

A rendőrség feljelentésére a kir. ügyészség igaztás vétségéért fogta perbe Vanczák Jánost, akinek ezt az ügyet ma tárgyalta a büntető törvényszék dr. Dusárdy bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlott tagadta bűnösségét és azt, hogy az inkriminált kijelentést tette volna. Több tanu kihallgatása és dr. Pethő Sándor védő védbeszéde után a bíróság Vanczák Jánost az igaztás vétségének vádjára alól felmentette.

§ Elítelt templomtolvaj. Tamaskó János rosvott multu gyári munkás, aki sikkasztásért már két ízben volt büntetve, az év augusztus 19-én alkulcsal felnyitotta a Rákóczi-úti tót templom bejárat ajtaját és a templomban levő perselyek kifosztásához kezdett. Két perselyt nem tudott kinyitni, a harmadikat azonban sikerült felfeszítenie és ebből négy korona készpénzt lopott el. A perselyt fosztogató tolvajt tetten érték és letartóztatták. A kir. ügyészség lopás büntette miatt emelt ellene vádat. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék dr. Füzeses bíró elnöke alatt és a beismerésben levő vádlottat dr. Tóth István kir. ügyész vádelőterjesztése után hat hónapi börtönrre ítélte.

§ Rablás a szőlőben. Kocszár István veresegyházi földműves többedmagával szőlőmunkát végeztet Tóth Lajos veresegyházi birtokos szőlőjében. Ez év június 13-án éjjel a munkások közös tanyáján Kocszár odament Keiner Pál nevű munkástársához és 11 koronát kért kölcsön, hogy a faluba mehessen mulatni. Keiner nem adott neki pénzt, mire Kocszár kést rántott és Keinerre támadva rátérdelt és leszurással való fenyegetéssel kényszerítette ezt a kért 11 korona átadására. Mikor a pénzt megkapta, bement a faluba mulatni. Keiner feljelentésére a eszondörök eskakhamar letartóztatták Kocszár Istvánt, aki ellen a pestvidéki kir. ügyészség rablás büntette miatt emelt vádat. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a pestvidéki törvényszék esküdtbírósa Rónay Kamil elnöke alatt. A beismerésben levő vádlottat az esküdtek büntetésnek mondták ki a rablás büntetésében és ezért a bíróság Kocszár Istvánt egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ Megfenyegetett MÁV felügyelő. Burgermeister György nagymarosi nyugalmazott pályász az év április elején beállított a magyar államvasutak nyugdíj- és jóléti osztályába és ott Litke Jenő MÁV. felügyelőtől, az ügyosztály vezetőjétől, nyugdíjának fölemelését kérte. Hogy szavainak nagyobb nyomatékot adjon, kijelentette, hogy ha kérelmét nem teljesítik, le fogja löni a felügyelőt. Elő is vette fenyegetésképen a revolvert. Ezért az erőszkas föllépésért Litke Jenő máv. felügyelő följelentésére a kir. ügyészség zsarolás kísérletének büntetést emelt vádat Burgermeister György ellen, aki a nyomozat folyamán beismerte, hogy nyugdíjának fölemelését, azt azonban tagadta, hogy ezt megölni akarta volna. Ma tárgyalta ezt a büntető törvényszék dr. Füzeses bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlott előadta, hogy csekély nyugdíjából megélni nem tud és ezért kénytelen volt nyugdíjának fölemelését kérni. Ami pedig a vádbeli fenyegetést illeti, arra már sehogy sem akart visszaemlékezni. A kihallgatott

tanuk terhelő vallomása után a bíróság büntetésnek mondtotta ki a vádbeli cselekmény elkövetésében és ezért egy hónapi fogságra ítélte. Az ítélet ellen a felek fölébkeztek.

KÖZGAZDASÁG.

A végleges cukorkartel előkészítése: Mint ismeretes, hosszas tárgyalások után a cukorkartelt egy évre, 1912. szeptember 30-áig ideiglenesen meghosszabbították azzal, hogy addig a végleges kartel-kötés ügyét kényelmesen megtárgyalhatják. A kartel központi irodája ez ügyben már meg is indította az előmunkálatokat azzal, hogy az összes cukorgyárakhoz körlevelet intézett, amelyben az ideiglenes egyezmény rendelkezéseinek ismertetése után fölkéri a gyárakat, hogy a szétküldött kérdőíveket kitöltve, jelentsék be, hogy a legközelebbi tíz évben minő kontingensre tartanak igényt s általában minő kívánásaik vannak a kartellel szemben? Már most jelzi a központi iroda, hogy amennyiben sikerül összegyeztetni a fölmerülő kívánásokat, a kartelt jövőre tíz évre kötik meg, hogy ezáltal biztosítsák a cukorgyárak nyugodt fejlődését. Nyilvánvaló, hogy ez a tízéves kartel csak terv marad. Egyik gyár sem lesz hajlandó akeziószabadságát ilyen hosszú időre lekötöni, mert hiszen tíz éven belül előreláthatólag annyira változni fognak a cukoripari konjunkturák, hogy a kartel esetleg nemcsak hogy nem fogja előmozdítani a gyárak fejlődését, hanem ellenkezőleg: korlátozni fogja azt. Az ilyen hosszú kartel-szerződések e mellett különösen sértik a fogyasztók érdekeit is, mert a mai túlmagas árak állandósítását eredményezik s megakadályozzák a kereslet és kínálat tényleges viszonya szerint való áralakulást. A cukorkartel működése eddig is leginkább az árak emelkedésében nyilvánult meg s a most megkötött ideiglenes kartel is ezzel kezdte meg munkáját, főlegmélvén a finomított cukor árát métermázsánként két koronával. A nagysüveg ára emellegyva 99, a kockkacukoré 101 korona 100 kilónként budapesti paritásban.

A Dévai Hitelbank felszámolása. A fizetési zavrokba jutott Dévai Hitelbank és az általa alapított Hunyadmegyei Faipar R.-T. ügyében mind a hitelezők és a betevők belegyeztek a csöndes felszámolásba. Ennél fogva november hó 7-ére mind a két társaság rendkívüli közgyűlést hív össze, amely a felszámolást ki fogják mondani. A felszámolást a Magyar Általános Hitelbank fogja ellenőrizni és ahhoz a kormány támogatását is reméli megnyerni. A felszámoló bizottságban a hitelezőket Wirtshafter Bertalan, a Mezőgazdasági Iparfejlesztő és Kereskedelmi R.-T. igazgatója és Katona Lajos a Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankjának a cégvezetője fogják képviselni. A felszámoló-bizottság többi tagjait a Magyar Általános Hitelbank és a felszámoló társaságok fogják delegálni.

Hazardörök a gabonatözsde. E czim alatt vasárnapi számunkban foglalkoztunk azokkal a túlzó spekulációkkal, amelyekkel a budapesti gabonatözsde elhatalmasodott hazardörök újabbán ismét komolyan veszélyeztetik a mi tözsdeink jó hírnevét. Velünk egyidőben a N. Fr. Presse is foglalkozik a budapesti spekuláció túlzásaival s — természetesen — hatalmas kirohanást intéz a magyar határidőüzlet ellen. Ez a kirohanás azonban ez egyszer czélt tévesztett, mert (mint most kiderült) a budapesti tözsde nagy hazard játékaik nem is Budapestről, hanem Bécsből intézik s a legnagyobb hazardör Budapestben a bécsi Schüller-malom, melynek lisztje ugyan nem tud érvényesülni a magyar liszttel szemben, de vezetőségének féktelen játékszenvedélye antul inkább megrontja a budapesti tözsde komoly üzleti szellemét. Igaza van az osztrák lapnak abban, hogy ezt a játékszenvedélyt ki kell irtani a budapesti tözsde-ről. Ennek azonban nem az a módja, hogy a határidőüzletet eltöröljük, hanem az, hogy a bécsi hazardöröket kizárjuk a mi tözsdeinkről.

A Magánmérnökök Országos Szövetsége ma választmányi ülést tartott Kubik Gyula elnöklésével. A választmányi ülés tudomásul vette a kereskedelmiügyi miniszternek az óbecsei villamos világítás felügyelőre és ellenőrzésére vonatkozó azt a leiratilag küölt elhatározását, hogy ezzel a munkával az iparfelügyeléség egyik tagját bizta meg,

akit egyidejűleg eltöltött a tervek elkészítésétől, mivel a tervezési munka a magánygyakorlattal foglalkozó mérnökök feladata. Ugyancsak a kereskedelmiügyi miniszter megküldte a szövetségnek a szmirnai eszárri és királyi főkonzulátus jelentését a bagdadi vasútépítéséről. Közli a konzulátusi jelentés, hogy a hosszabb ideig alkalmazott mérnökök fizetése 800-tól 2000 frank havonként, a napi díj 30 piaster és hogy a munkánál azok a magyar mérnökök, akik a francia nyelvvel valamennyire beszélnek, alkalmazást kaphatnak. Állás iránti folyamodványokat a Majna melletti Frankfurtba kell intézni a következő czimre: Gesellschaft für den Bau von Eisenbahnen in Türkei Bagdadbahn II. Az országos középítési tanácsban a kereskedelmiügyi miniszter felhívására Fischer Emil és Zsigmond B. J. tagokat jelölte ki a választmány az 1912-től 1916-ig terjedő öt évi ciklusra képviselőül. Szóba került azután Győr szabad királyi város tanácsának a veszprémi ut esatornázási munkálatainak vállalatba adása feletti határozata. A városi tanács ugyanis ezt a munkát a közszállítási szabályzat helytelen értelmezése alapján győri vállalatnak adta ki, dacára annak, hogy a végrehajtásra előbb ajánlat is történt és ezt az eljárást még tetézte azzal az újabb szabálytalansággal, hogy a közszállítási szabályzat egyenes tilalma ellenére a helybeli vállalkozótól szóbeli uton utóajánlatot fogadott el. Elhatározta a választmány, hogy ebben az ügyben felir a helyi miniszterhez és a verseny-tárgyalás megsemmisítését kéri. Végül elhatározták, hogy az 1907. III. t. cz. 14. szakasza alapján kiadott közszállítási szabályzat módosítására nézve illetékes helyen részletes előterjesztést tesznek. A módosításra vonatkozó részletes javaslatot tárgyalás alá vette a választmány és az általános vita befejezésével az ülés véget ért.

Az értéktözsde. Az értéktözsde tartózkodó bír nem kedvezőtlen az irányzat. Nagyobb üzlet csak azért nem fejlődik ki, mert a politikai helyzet kedvezőtlennek ítélik meg. Benfentesek rövid idő múlva kormányválságot jósolnak s biztosra veszik, hogy új választások lesznek. Miután pedig az értéktözsde irányzata nagyban alkalmazkodik a politikai helyzethez is, az esetleges politikai fordulat megbénítja most a hangulatot. Másrészt a nemzetközi pénzücs helyzet sem rózsás, sőt a jegybank agresszív magatartása egyenesen elriasztja a spekulánsokat attól, hogy értékeket vásároljanak. Egyes értékekben azért mégis élénk az üzlet. Így az Adria Tengerhajózási R.-T. részvényeinek emelkedése a társaság új szerződésével van összefüggésben. Azt mondják, hogy az új szerződés igen lényeges előnyöket biztosít a társaságnak. Természetesen terheket is ró rá, amennyiben a társaságnak lényegesen ki kell bővítenie hajóparkját. De az ez évi üzleteredménye is fényesen sikerült, úgy, hogy szakkörökben biztosra veszik a magasabb osztalékot. A Nasici Tanningvár részvényeit is állandóan keresik. Azt mondják, hogy ez a társaság a legelső helyet foglalja el az összes szakmabeli vállalatok között. Ez évi üzleteredményei lényegesen meghaladják a múlt évit, sőt a vállalatnak a legnagyobb tölgyfa-kivitele is van. Már pedig a tölgyfa ára az utóbbi időben közel 30 százalékkal emelkedett, ami így lényegesen befolyásolni fogja a vállalat mérlegét. A társaság egyébként az évben igen nagy bevásárlásokat is eszközölt, de ezzel szemben nagy kvantumot adott el a külföldre. A Közuti részvényeiben nagy a variáció. A részvények árfolyama már volt 814 korona is; ma 795 korona, pedig amikor a háborus hírekre a legalacsonyabbak voltak az árfolyamok, ezek a részvények tartották a legjobban magukat. A Közuti igazgatósága — amint ismeretes — már régóta készülődik egy nagyobb tranzakcióra. Hogy mikor fogja azonban ezt keresztülvinni, azt maga sem tudja. A pénzüviszonyok most nem kedveznek a nagyobb műveleteknek. A Magyar Bank részvényeinek árfolyama is sokat szenvedett az utóbbi időben. Ez azonban nem jelent semmit. Aki tudja, hogy a banknak milyen fényesen sikerült az előző évi mérleg (amikor t. i. már megkereste az egész évi osztalékot), hogy a bank a legutóbbi tökécmelés alkalmával garantálta a 40 koronás osztalékot — amit nyugodtan meg is tehetett — az tisztában van azzal is, hogy az az árfolyamvariáció tisztára átmeneti jellegű és hogy a Magyar Bank részvényei rövidesen felül fogják múlni azt az árfolyamot is, amelyen a nyáron állottak. Az Agrárbank és a Jelzálogbank részvényeit benfentesek vásárolják. Ha tisztára csak ki-

únó kamatozásu befektetési értékeket is akarunk vásárolni, akkor ezek a részvények azok közé tartoznak, amelyek meghaladják az 5 százalékos kamatozást. A takarékpénztári értékek közül vezet a Magyar Általános Takarékpénztár részvénye, amelynek árfolyama egyáltalában nem érezte meg az utóbbi idők árhullámzását.

A Körös—Tisza—Marosi Ármentesítő Társulat ülése. Hódmezővásárhelyről jelentik: A Körös Tisza-marosi ármentesítő társulat Kovács Sebestyén Aladár műegyetemi tanár elnöklésével ma tartotta közgyűlését. A közgyűlés hosszabb vita után elfogadott egy határozatot, amely kimondja, hogy a szárazéri társulattól különvállik, illetőleg azon 27.000 hold területet, amely eddig mindkét társulatnak időzött, kivieszi a szárazéri társulat kötelekéből; ezzel szemben egymilliókétszáz ezer korona adósságot átvész a szárazérről. Mintegy százezer korona új teher hárul ezzel évente a társulat tagjaira. A gyűlésen jelen voltak többek között Návay Tamás és Spilka Antal volt főispánok, Lázár György szegedi, Mátéffy Ferencz szentesi, Juhász Mihály hódmezővásárhelyi polgármesterek, Szathmáry Gábor mezőberényi főjegyző, továbbá Szarvas, Makó, Mindszent, Sövegvár, Szentmárton, Orosháza, Földeák képviselői. A határozat ellen, amelyet ezer szóval négy száz ellen meghoztak, Szentes és Szarvas tiltakozásukat jelentették be. A gyűlés előtt meleg ünneplésben részesítették Kovács Sebestyén Aladárt abból az alkalmából, hogy a király udvari tanácsossá nevezte ki.

Fodor István ünneplése. Az Erzsébetvárosi bizottsági tagjai Fodor István udvari tanácsosnak, a Budapesti Általános Villamosságai R. T. vezérigazgatójának harmincz éves elektrotechnikus működését és kiváló közéleti szereplését e hó 17-én, kedden, este nagyszabású bankettel ünneplik. Az estére meghívják a kormányt, a főváros polgármestereit és a főváros törvényhatósági bizottságának legelőkelőbb tagjait is.

Alaptökeemelés. Temesvárról jelentik: A Dél-magyarországi Gazdasági Bank ma tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy alaptökejét 2 millió koronáról 4 millió koronára fölemeli.

Befektetési papírjaink visszaözlése. Ma az a hír terjedt el, hogy a külpolitikai viszonyok elmérsédesése, a helpolitikai viszonyok feszültsége, a kamatláb emelkedése és a pénzügyi viszonyok általánosan tapasztalt feszültsége károsan befolyásolja befektetési papírjaink helyzetét. Jelzálogleveleink nagy tömegekben érkeznek vissza és mivel a francia piac az olasz és a török szükséglet kielégítésére van igénybe véve, különösen Franciaország az, amely bőségesen ontja magyar papirkészletet. Legnagyobb mennyiségben természetesen a Jelzálogbank kötvényei érkeznek vissza, minthogy a Jelzálogbanknak van a legnagyobb forgalma (közel 400 millió korona). Azonban kisebb intézeteink is visszakapják papírjaikat és mindegyik kénytelen nagy visszavásárlásokat eszközölni, aminek természetesen az egész piac megéri a következményeit. Legjobban az építetők, akik egyáltalán nem képesek e pillanatban jelzálogos kölcsönt kapni, vagy ha kapnak is, csak igen súlyos feltételek mellett. Hozzáértők véleménye szerint ez a feszültség nem lesz rövid életű és az év vége előtt alig remélhető enyhülés. Ezzel szemben megállapíthatjuk, hogy nem így áll a dolog. Zálogleveleink most nem „özlönnék” vissza; nincs is olyan ok, amely ezt indokolná.

A Rimamurányi és Hernádvölgyi közgyűlése. A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság — amint már vasárnapi számunkban közöltük — október 25-én, délelőtt tíz órakor tartja az idei közgyűlését. Ugyancsak október 25-én lesz a Hernádvölgyi Vasipar Részvénytársaság közgyűlése is.

Emelik a cukorkaárakat. Az Országos Ipari egyesület cukorka- és csokoládé-gyártási szakosztálya tegnap Schmiéd Henrik elnök elnöklésével ülést tartott, amelyen az iparág viszonyaiban újabb is bekövetkezett kedvezőtlen változásokkal foglalkozott és elhatározta, hogy készítményei árát felemeli és erről a kényszerű áremelésről a vevőket haladéktalanul értesíti. A szakosztály ezután több tagfelvételt határozott és ezzel kapcsolatban kimondta, hogy tagul csak olyan cukorka, csokoládé, vagy konzervgyárost vesz fel, akinek vállalata legalább egy év óta fennáll és aki üzemének gyári jellegét a feldolgozott cukor egy évi mennyiségével igazolja.

Egy takarékpénztár csődje. Göttingából jelentik: Ma megismétlődött a vagyonbukott takarékpénztár ostroma. A kisebb betevők, Lázás izgatottsággal vették vissza pénzüket s majdnem valamennyien a kerületi takarékpénztárba vitték. Az intézet el volt készülve a runra s így simán ment a kifizetés és a közönség megnyugodott.

Cigaretta-hüvely-gyárosok kartelje. Az osztrák és magyar selyempapírgyárak között tudvalevőleg kartel van. Ezen kartel keretében felosztották egymás között a monarchia cigarettahüvely gyárait a selyempapírgyárak. Most ez a kartel a harcban álló cigarettahüvely-gyárakat is egy külön kartelbe akarja szorítani. A magyar cigarettahüvely-gyárosokat Herz Vilmos, a fiumei papírgyár vezérigazgatója hívja össze egy értekezletre legközelebb. A kartelnek létre kell jönnie, mert a cigarettahüvelygyárak teljesen ki vannak szolgáltatva a papírgyárak kénye-kedvének. A papírgyárak különben azzal fenyegetik őket, hogy csak annak a gyárnak adnak nyersanyagot, amely a kartelbe be fog lépni. Persze ennek a kartelnek is első dolga az árakat felemelni, amelyet megint a dohányzó közönségen fognak bevasalni.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
Harminezeser koronát nyert: 34419.
Huszonezeser koronát nyert: 39442.
Huszezeser koronát nyertek: 48693 97742.
Tizezeser koronát nyertek: 4779 és 68749.
Ötzezeser koronát nyertek: 4419 5773 67583 88478.
Kétezeser koronát nyertek: 2768 3923 9004 17627
 18921 22390 25008 33561 39767 40930 43320 43445
 46528 51667 55234 60143 65597 73869 79708 81787
 83757 92655 95637 102402 107692.
Ezer koronát nyertek: 4665 7034 7617 9789 13877
 15491 17973 19808 28090 34531 39435 46197 47684
 48505 50170 53288 61025 62055 62360 66716 70244
 70858 74125 74326 75670 79312 79839 80613 82404
 86034 86620 88917 92108 95330 97665 99014 99345
 100825 101530 104395.

Ötszáz koronát nyertek: 684 1639 2260 10924
 11018 13054 16559 24526 25202 25235 25761 26353
 28875 30169 31573 31823 32929 33647 34558 37676
 37934 38934 39611 40510 41876 43227 44609 45950
 51449 55905 57241 59486 60243 60782 61603 63904
 67008 73258 74497 74437 75054 79212 80896 81518
 82207 85337 87244 88571 93471 95306 95555 97193
 97582 100541 101249 103060 104857 105756 106320
 108545 108751. A többi kihuzott sorsjegyek: *Kétszáz* koronát nyertek.

Török szerencsejé órák! Az osztálysorsjáték mai húzásán a 20.000 koronás főnyereményt a 48693 számú sorsjeggyel ismét a *Török A. és Társa Bankház r. t.* (Budapest, Servita-ter 3.) szerencsés vevői nyerték.

Ismét két főnyereményt egy napon! A Dörge Frigyes bank (Kossuth Lajos-utca 4.) szerencsés ügyfelei ma ismét megnyerték a 30.000 koronás főnyereményt a 34419 számra, azonkívül 5000 koronát a 88478 számra.

A magyar kir. szab. osztálysorsjáték mai húzásán a 25.000 koronás főnyereményt a 39442 számú, a 20.000 koronás főnyereményt a 97742 és a 10.000 koronás főnyereményt a 68749 számú sorsjeggyel Kiss Károly és Társa bankrésztvénytársaság Budapest, Kossuth Lajos-utca 13. szerencsés vevői nyerték: mert Kiss szerencsésje Nagy!

Zavarok a szombathelyi vízvezeték építésénél. Szombathely közönsége a múlt évi nagy tifuszjárvány után elhatározta, hogy modern vízvezeték épít. A vízmű artézi kútját azonban most nem helyezhetik üzembe, mert a *Budapesti Szivattyú- és Gépgyár R. T.* a nála megrendelt gépfelszerelés szállításával késedelmeskedik. Ez a késedelmeskedés meglehetősen föltűnő, mert hiszen ismeretes az a kedvező változás, mely a gyár vezetésében legutóbb beállt, amikor a gyár volt ügyvezető-igazgatóját és cégvezetőjét elbocsátották és helyettük a társaság bankjának megbízásából Kaszab Aladár vette át a gyár irányítását. Kaszab erélyes kézzel hozzá is látott a gyár ügyeinek rendezéséhez, úgy, hogy a szakköröket meglepi a gyár ellen vidékről érkező panasz.

A termés Amerikában. Washingtonból ma a következő hivatalos jelentést kaptuk:

Tengeri. Átlagos állás százalékokban 1911. október 1-én 70.1. 1911. szeptember 1-én 70.3. 1910. október 1-én 80.3. Hozadék ezer bushelenként véve (a terménytözsde becslése) 1119 szeptember 1-én 2,736.161, 1910. október 1-én 3,046.016.

Tavaszi buza. Átlagos minőség százalékokban 1911. október 1-én 79.8. 1911. szeptember 1-én 70.3. 1910. október 1-én 94.1. Átlagos hozadék arenként 1911. szeptember 1-én 9.8. 1910. október 1-én 11.8. Hozadék (becslés) 1911. október 1-én 200.317. 1911. szeptember 1-én 203.149. 1910. október 1-én 239.475.

Zab. Átlagos minőség százalékokban 1911. október 1-én 84.6. 1910. október 1-én 93.8. hozadék 873.641. 1911. szeptember 1-én 842.475. 1910. október 1-én 1,096.396.

Árpa. Átlagos minőség százalékokban 84.9. 1910. október 1-én 88.1. hozadék 145.951. 1911. szeptember 1-én 142.871. 1910. október 1-én 158.138.

Őszi és tavaszi buza együtt. Átlagos minőség százalékokban 1910. október 1-én 93.1. hozam 1911. október 1-én 655.516. 1910. október 1-én 671.718.

A pásztor — gazdasági cseléd. Fölmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a hatásköri bíróság, hogy a város által az állatok felügyeletére felfogadott pásztor is gazdasági cseléd. E minőségen nem változtat az a körülmény, hogy a város szabályrendeletének megfelelőleg, mint alkalmazott esküt tett.

Csőd a fővárosban. A budapesti kir. Kereskedelmi és váltótörvényszék a mai napon elrendelte a csődöt Ungár M. budapesti bejelentett cég (Üzlete IV., Egyetem-ter 5. sz.) ellen. A bíróság csődbiztosá dr. Tomcsányi Albert törvényszéki jegyzőt, tömeggondnokká dr. Magyar Nándor ügyvédet, tömeggondnokhelyettesé dr. Kepes János ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje folyó évi 1911. november 2. napja, a felszámolási tárgyalás december 19. napján, a csődválasztmány megválasztása pedig december 21-én lesz.

A Dunagőzhajózási Társaság szerződése. Az osztrák kereskedelmi minisztérium vezetője az osztrák képviselőháznak törvényjavaslatot nyújtott be az államkormány és a Dunagőzhajózási társaság közötti szerződés viszony megújítása tárgyában.

Mémlövésár. A székesfővárosi Tattersallban ma nyílt meg a XXXII. számú mémlövésár és vásár, amelyre angol teüver ménékből 32 tulajdonos állított ki 40 mént, továbbá egyéb különféle véru ménékből 12 tulajdonos 17 db mént. A vásáron már ma is igen élénk kereslet nyilvánult meg a vevők részéről és eddig a felhajtott anyagnak több, mint 50 százaléka van előjegyezve tulajdonos változására. Az összes ménlovakat holnap, szerdán, délelőtt kilenc óráig vezetik elő a Tattersall nagy tribünje előtt, hol úgy a magyar, mint az osztrák földmívelési kormányok kiküldöttjei teljesítik bevételeiket.

Hajózási hír. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy Milanovics megállóhelyet a javult meder- viszonyok folytán az összforgalom számára f. hó 7-ével ismét megnyitotta.

Kivonat a hivatalos lapból

— Október 10. —

Kinevezések. A cs. és kir. közös pénzügyminiszter Koetschet Teofil orvosotudort, az alsóausztriai tartományi stéinhofi elmeügyintézet rendelő orvosát a bosnyák-hercegovinai országos kórház főorvosává és az elmeügyosztály vezetőjévé;

Bosznia és Hercegovina országos kormányának főnöke Muschek Nándor telekkönyvezetőt a tuzlai járás-bíróságnál főtelekkönyvezetővé a IX. díjosztályba; a pénzügyminiszter Zámbari Lajos gölnczbányai adóhivatali gyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté a szenicei és Skotta József pénzügyigazgatósági díjnokot ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká;

a kassai főügyész Fráter Mór rimaszombati ügyészségi irnokot a rimaszombati ügyészséghez irodatisztékké, Mátéffy Domokos beregszászi ügyészségi irnokot a beregszászi ügyészséghez irodatisztévé nevezte ki.

Névmagyarosítások. A helügyminiszter Rosinfeld Mózes budapesti lakos Rónára, Skrobai István budapesti lakos Kísre, kiskoru Rozenzweig László, Aladár, Ella és Magda verébelyi lakosok Radányira, Muesicska Mihály kisdobrai lakos saját, valamint Antal és László nevű kiskoru gyermekei Kardosra, Pribek Ferenc budapesti lakos, valamint Ferencz nevű kiskoru gyermeke Pappázára, Schwarz Armin budapesti lakos, valamint Béla nevű kiskoru gyermeke Szencsre, Tamási Jánosné, szül. Krásznán Czeczília Takácsra, Einhorn Lajos nagyváradi lakos Szicsre, kiskoru Buchhalter Lajos, Erzsébet és Hermin péntekfalyi lakos Balintra, Grósz Béla nagykerési lakos Balázásra, kiskoru Czukker István czeleldi lakos Halászra, Kohn Henrik budapesti lakos, valamint József nevű kiskoru gyermeke Komáromra, kiskoru Sanich József, Oszkár, István és Terézia temesvári lakosok Szegedre, kiskoru Pécs Miklós máramaroszi lakos Pécsre, kiskoru Taupert János Richard vidáni lakos Tagányira, Klapstock Lajos miskolci lakos, valamint kiskoru László nevű gyermeke Kísre, kiskoru Sterk György budapesti lakos Szatmárra, Winkler Herman budapesti lakos, valamint Tibor és Magdolna nevű kiskoru gyermekei Orbánra, Futner János nágöcsi lakos Faludira, Busztán János brassói lakos Pusztaira, Szvisosa Ignác ilonk-vfalvi lakos Szikszaira, Treckó János óbecsei lakos család névnek Táborira kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Bajjton postamesteri állásra október 27-ig; a szekelyvárhelyi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi irodatisztai állásra 4 hét alatt; a rózsahegyi törvényszéknél bírói állásra, a tornaalföldi adóhivatalnál és a dohányjövédéki központi igazgatóságnál hivatal-szolgai állásra 6 hét alatt; a szászrégeni járásbírósnál albirói állásra, a pestvidéki és dési törvényszéknél jegyzői állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
 Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, október 10.

A készáru-piaczon ma is csendes volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak, de azért megfelelő árakat fizettek. Mivel az árubirtokosok kissé rátartósak voltak és egy esőppet sem forszírozták az eladást, csak kisarányu forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mindössze alig 12.000 q buza kelt el tartott áron. A legdrágább eladási ár 12.55 korona volt 82 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 12.20 korona 79.5 kilós dunaföldvári buzáért. Egyéb gabonaneműk árai nem változtak. Forgalmomba került: 1300 q rozs 10.10 koronás áron, 900 q zab 9.65-9.75 koronás áron, 200 q árpa 9.10 koronás áron és 1000 q tengeri 9.50 koronás áron. A határidőpiacon a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg az üzlet. Kezdetben sürgős kínálattal szemben csak igen kevés vételkedv mutatkozott és így tehát úgy látszott, mintha ma lanyhulna az irányzat és visszamennének az árfolyamok. Később azonban változott a helyzet. Híre járt, hogy a rozst és a zabot ringelni fogják, ami a kontremint igen sürgős fedezésekre ösztönözte, miáltal gyorsan erős túlsúlyra jutott a kereslet, ami aztán az árfolyamok meglehetősen emelkedéséhez vezetett. Az októberi buza ma 3 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 12.11 koronán indult, kezdetben 12.09-ig tovább gyöngült, aztán 12.22-ig emelkedett, majd ismét 12.18-ig gyöngült és zárlatkor 12.10 koronán maradt. Az októberi rozs 10.34 koronás kezdő árfolyama gyorsan 10.43-ig szűkött fel, aztán 10.37-ig gyöngült és zárlatkor 10.39 koronán maradt. Az októberi zab 9.46 koronán indult, 9.59 koronáig emelkedett és zárlatkor 9.55 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 5 fillérrel, az áprilisi buza 3 fillérrel, az októberi zab 9 fillérrel, a májusi tengeri 4 fillérrel emelkedett.

A gabonátőzsdén buzában nem volt felmondás, mindössze 10.000 q zabot mondták fel a hó 15-iki átvételre.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ.

Table with columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Köles. Rows include Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Békési, etc. with prices per 100 kg.

Kötetett: Buza. Tiszavidéki: 300 q 82 k 25.10 K, 600 q 81.5 k 25.10 K, 500 q 81.5 k 25.10 K, 100 q 81 k 25 K, 100 q 82 k 25 K, 200 q 81 k 25 K, 100 q 81 k 24.90 K, 500 q 81 k 25.10 K, 200 q 81 k 24.90 K, 5000 q 81 k 25.25 K, 200 q 80.5 k 24.70 K, 300 q 80.5 k 24.85 K, 600 q 80 k 24.90 K, 100 q 79 k 24.40 K. Pestvidéki: 200 q 81 k 24.90 K, 100 q 79 k 24.40 K, 150 q 81 k 24.80 K. Bácskai: 500 q 78 k 24.70 K. Tolnai: 200 q 80 k 24.60 K.

Dunaföldvári: 1900 q 79.5 k 24.40 K. Rozs: 250 q 20.20 K kpf pp, 800 q 20.20 K kpf. p. 200 q 20.20 K kpf. p. Zab: 200 q 19.30 K kpf. 100 q 19.50 K kpf. 100 q 19.40 K kpf., 175 q 19.40 K kpf., 300 q 19.30 K kpf. T.árpa: 120 q 18.20 K ab hajó. Tengeri: 1000 q 19. - K kocsi.

A határidőpiacon kötöttség: Délelőtt: Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re: Buza 1912 áprilisra 12.22-21-30-28. Buza októberre 12.11-09-22-18-19. Rozs áprilisra 10.71-73-67-69. Rozs októberre 10.34-48-37-39. Zab áprilisra 9.71-78-77. Zab októberre 9.48-47-59-55. Tengeri 1912 májusra 8.60-61-57-68-66.

1 óra 30 perczkor zárulnak: Buza áprilisra 12.28-12.29. Buza októberre 12.19-12.20. Rozs októberre 10.39-10.40. Zab októberre 9.55-9.56. Zab áprilisra 9.77-9.78. Tengeri 1912 májusra 8.66-8.67.

Budapesti gabonaforgalom. 1911. október 5-től 1911. október 6-ig. Erkezett: Buza 10954, Rozs 1407, Arpa 6373, Zab 1942, Tengeri 102, Liszt 253, Korpa 4028. Elszállított: Buza 10954, Rozs 1407, Arpa 6373, Zab 1942, Tengeri 102, Liszt 253, Korpa 4028.

Értéktőzsde.

Ma is renyhén folyt az üzlet az előtőzsdén. Bár külföldről szállard jelentős érkezett és a külpolitikai helyzetet is javultnak tartják. Ámde a nagy üzletelenség és a médió közelsége nyomoztatólag hatott. A vezető értékek kissé javultak és tartottan zárlatuk. A helyi piacon a rimamurányi részvény kissé drágult, ellenben a magyar bankrészvényt a tegnapiánál olcsóbban bocsátották áruba. A készáru-piaczon az Adria és a magyar cukorrészvény helyi és bécsi vásárlás nyomán tetemesen emelkedett. A zárlat kedvező volt. A déli tőzsde irányja megzihárdult, mint a külpolitikai helyzet békés kilátásai vásárlásokra buzdították. A nemzetközi piacon 1-2 koronával drágább áron folyt a vásár. A helyi piacon a két villamos részvényt favorizálták. A készáru-piac szilárd maradt. A járadékpiacon nyugodt. A valuta és ércváltó változatlan.

A tőzsdén kötöttség: Magyar hitelrészvény 832.50-833.25, Jelzálogbankrészvény 482.25, Rimamurányi részvény 691-693, Közuti vasutérészvény 790-790.75, Városi vasutérészvény 413-412.75, Magyar bankrészvény 718-717, Magyar cukoripatrészvény 3200-3188, Polgári sertésfőzörészvény 595-600, Adria tengerhajósrészvény 547-550.

A déli tőzsdén kötöttség: Osztrák hitelrészvény 611, Magyar hitelrészvény 833.50-834.50, Osztrák-magyar államvasutérészvény 734.50-735, Jelzálogbankrészvény 483-483.50, Leszámitoló bankrészvény 568.50, Rimamurányi részvény 693.50-694.50, Közuti vasutérészvény 790-794, Városi vasutérészvény 413-415, Magyar bankrészvény 718.719, Cukorrészvény 3195-3209, Adria-részvény 547, Salgótarjáni részvény 674-675.

Az előtőzsde üzletelene volt, kérés csak elvettve fordult elő tartott áron. Kötöttség: Magyar hitelrészvény 833.75-834.50, Közuti villamos 794.50.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, október 10. (Saját tudósítónktól.) Egészen jelentéktelen forgalom közepette a gabonaneműk ára 5 fillérrel emelkedett. Árpa jól tartott, egyebekben az árfolyamok változatlanok.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 12.85-13.05, bánáti 12.60-12.90, mosoni és győri 12.40-12.65, felsőmagyarországi 12.40-12.65, déli vasuti 12.30-12.50, alsó-ausztriai 12.25-12.65, bácskai 12.60-12.90.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.75-10.95, csepeli 10.65-10.85, pestmegyei 10.75-10.95, déli vasuti 10.70-10.80, különféle magyarországi 10.60-10.80, ausztriai 10.80-11.

Árpa: Morvaországi 10-10.60, marchfeldi 9.20-9.75, bécsvidéki 9.30-9.75, felsőmagyarországi 8.75-10.25, csepeli 8.60-9.50, győri és északmagyarországi 8.80-9.50, déli vasuti 8.70-10, takarnány 8.80-9, maláta 9.25-9.50.

Magyar tengeri 9.90-10.10, Cinquantin 10-10.40, Magyar szék: válogatott 10.25-19.50, elsőrendű 10.15-10.30, közepes 9.90-10.20.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 10. Az előtőzsdén az érdeklődés főleg Skoda-részvény felé fordult, mire 4 K árja-

vulás mutatkozott. Egyébként nyugodt volt a piac és az árfolyamok tartottak. Alpesi részvény a déli tőzsdén élénkült, ellenben Skoda gyöngyebb lett. Az irányzat nyugodt, később általános tartózkodás mutatkozott, csak hitelrészvény javult némileg. Berlin szilárd volt.

10 óra 45 perczor: Osztrák hitel 640.50, Magyar hitel 832.50, Laenderbank 541.50, Unionbank 618, Államvasut 734.50, Déli vasut 113.50, Alpesi 820, Rimamurányi 692, Skoda 684, Török sorsjegy 238, 3 százalékos elsőbbség 263.25. 1 óra 30 perczor: Osztrák hitel 641, Magyar hitel 833, Anglobank 323.25, Bankverein 540, Osztrák föld. hitelintézet 1282, Laenderbank 541, Unionbank 618.50, Magyar jelzálogbank 484, Államvasut 733.50, Déli vasut 113.50, Dunagőzhajózási 1140, Alpesi 823.25, Prágai vasut 2743, Rimamurányi 693.50, Török sorsjegy 238.50, Skoda 681, Keleti vasut 710.

Bécs, október 10. (Magyar értéktőzsde), 4 százalékos arany-járadék 110.70, Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy 300.-, Magyar hitelbank részvény 832.75, Magyar leszámitoló és váltó részvény 569.-, Rimamurányi 692.75, Magyar cukoripar 3180.-, Adria hajózási részvénytársaság -, Magyar koronajáradék 90.50, 4 százalékos magyar földterhm. kötvény 90.60, Magy. nyereim-kölcs. sorsjegy 486.-, Kassa-Oderbergi Vasutérészv. -, Magyar jelzálogbank 483.-, Magy. kereskedelmi bank -.

Bécs, október 10. (Osztrák értéktőzsde zárulata). 4.2 százalékos papír-járadék 91.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.50, 1860-as sorsjegy 1570.-, Osztrák hitel sorsjegy -, Angol-osztrák bankrészvény 324.50, Bécsi Bankverein 539.50, Osztrák-magyar bank 1985.-, Déli vasut 113.-, Dunagőzhajózási r-t. 1140.-, Dohány részv. 312.-, Cs. k. arany (vert) 11.40, Német bankv. 117.80, Osztr. Lloyd 173.-, 4.2 száz. ezüst jár. 91.40, 94.85, Osztr. koronajáradék 91.40, 1864-es sorsj. -, Osztrák hitelintézeti részvény 640.-, Union-Band 618.75, Osztrák Laenderbank 541.50, Osztrák-magyar államvasu 732.75, Elberölgyi vasut -, Alpesi részvény 822.25, 20 frankos 19.20, Londoni váltóár 241.55, Lipótkohó 606.-, Török sorsjegy 238.-.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 10. (Értéktőzsde.) A politikai helyzet kedvező megítélésére, kielégítő vasuti jelentésekre és a villamos iparról szóló ösztönző jele- tésekre a tőzsde villamosági és a vezető bányász- terek favorizálása mellett szilárd irányzatot mutatott és különösen Laura és Phoenix részvények tüntek ki. Vasutak közül varsó-bécsi részvények ismét visz- szamentek, míg amerikaiak, első sorban Kanada Pacific és déli vasut a német piacokkal egyetértően kedvező megítélésben részesültek. Bankok nyugod- tak, de tartottak voltak, csak az orosz papírok for- galma volt élénkebb és a pétérvári nemzetközi kereskedelmi bank részvényei zárlatig erőteljes emelkedést mutattak. A járadékpiacon német kölcsönpapírok kedvezők, török sorsjegyek azonban alacsonyabb árfolyamon jegyeztek. A szilárd alap- irányzat a folytatódólagos árfolyamban is megmaradt. A zárlat azonban az utavi bányák bányász dispo- zíciójára valamivel gyöngyebb volt. A készáru-piacz ipari értékei valamivel gyöngyöbbek voltak. Napj- pénz 3-2 Cs fél, magánkamatláb 4 százalék.

Berlin, október 10. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papír-járadék -, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 91.40 osztrák hitelrészvény 201.-, Déli vasut 20.75 orosz bankjegyek 216.65, 4 százalékos új orosz kölcsön -, Discontó Commandit 185.25, Dinamittruszt 178.25, Harpeni 174.30 Unifikált török járadék 88.25, 4.2 százalékos ezüst jár 91.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.90, Magy. koronajáradék 90.25, Osztrák-magyar államvasut -, Bécsi váltóár 848.-, Olasz járadék -, Alt. villamos- sági Edison 264.30, Geisenkircheni 185.50, Laurakohó 159.75

Frankfurt, október 10. Zárlat. 4.20% papír-járadék -, 4.2 százalékos osztr. ar-jár. 97.40 Magy. ar-jár. 92.90 Osztr. hitelint. részv. 200.90 Osztrák-magyar államvasut 156.25 Északnyugati vasut -, Busstleh radi vasut -, Londoni váltóár 204.70, Bécsi Bank verein 136.55 Villamos részvény -, 3 százaléko- magyar aranykölcsön -, 4.2 százalékos ezüstjáradék 94.70, Osztrák koronajáradék 91.50, Magyar korona- járadék 90.20 Osztrák-magyar bank 141.70, Déli vasut részvény 21.-, Elbavölgyi vasut -, Bécsi váltóár 848.-, Párisi váltóár 814.25, Union bankrészv. -.

Hamburg, október 10. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 94.-, 1860. sorsjegy -, Déli vasut 20.70 4 százalékos aranyjáradék 96.50, Osztrák hitelrészvény 201.-, Osztrák-magyar államvasut -, Olasz jára- dék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.85

London, október 10. Angol consol 77 1/2.

Páris, október 10. (Zárlat). 3 százalékos francia já- radék 93.95, Osztr. aranyjáradék 97.50 Magyar arany járadék 95.45, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.-, 3/4 százalékos Olasz járadék 100.15, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 280.-, 5 százalékos marokkói jára- dék 521.-, 4 százalékos 1890. román köles -, 4 százalékos amort. románjár. 1905.-, 5 százalékos orosz járadék 104.55 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100.20 4 százalékos spanyol jár. 91.25 4 százalékos unifikált török jár. 87.25 Török sorsjegy 198.-, Török dohányrészvény 830.-, Osztrák földhitel-

Intézet 1344. Osztrák-Länderbank 378. — Magyarjelzálogbank 508. — Banque de Paris 16.80 Banque Ottomane 802. — Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 585. — Hartman gépgyár 612. — Rio Tinto 14.60, Sucrerie d'Egypte 78. — Tula 471. — Urikányi kőszén —, Chartered T. —, De Beers 447. — East Rand 84.25, Jagersfontein 18.50, Trans. Land Comp. 43. — Váltó Amsterdamra (rövid) 207.68, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.18, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz aranyváltó rövid 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 3/8. Csekk Londonra 251.90, Magánkamatláb 3.50.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with columns: Milyen időre?, Nyers, Finomított. Rows include Azonnali szállításra, Október-decemberre, Október-agusztusra, Október-májusra, Irányzat: A tengeri és melászári rohamos emelkedése és az exkontingens nyersszesznek mindjobban prezetős hiánya folytán a kontingensszesz is szilárd.

Buzakorpa.

Table with columns: Fajom korpa azonnali szállításra, 1911. szept.-decz-re, Durva korpa azonnali szállításra, 1911. szept.-decz-re.

Zsiradékok.

Table with columns: Disznózsír budapesti, vidéki, Szalonna, Városi 4 drbos, 3.

Kőbányai sertésvarás.

Október 10. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 156—157 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedősúlyban) 163—165 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 168—176 fillérig.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágóhid igazgatóságától.) Október 10. Előző napi eladatlan maradvány 1168 drb sertés. Pótlékhajtás 289 drb sertés. Mai felhajtás 983 drb sertés. Összesen 2440 drb sertés. Eladott 1326 drb sertés. Mai maradvány 1114 drb sertés.

Budapesti szurómarhavásár.

Október 10. Felhajtott: 284 drb élő borjú (közte 19 rugott). Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 128—136 fillérig, kivételesen 138—150 fillér, középminőségű élő borjúkért 116—126 fillérig, rugott borjúkért 72—110. Az irányzat élénk volt, az árak 6—8 fillérrel kgr.-ként emelkedtek.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Okt. 9. okt. 10. méter, Okt. 9. okt. 10. méter. Lists various locations and water levels.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap az Északkeleti Felföld és a Dunántul egy részének kivételével általános volt az eső, amelyhez helyenként zivatar is járult; ma reggelre élénk szél is kerekedett.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Változóan felhős, szeles idő várható további hűsüléssel és elvettve csapadékkal. (Sürgöny-prognózis: Változókéony, szeles, hűvösebb, elvettve csapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 760 +, A hőmérőjel Celsius skálán, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOS MÁTYÁS.

Budapesti értéktőzsde

Large table with multiple columns: Mai záró ár-folyam (PéNZ, ÁRU), Mai záró ár-folyam (PéNZ, ÁRU), Mai záró ár-folyam (PéNZ, ÁRU). Categories include Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénzmekek és váltók.

KÜLÖNFÉLÉK.

Sejtelmes éj.

Valami hír:
Végy tollat s írj!
Papírra tedd
Ez éneket,

Valaki sir:
„Nincs semmi
Mely szivedet
Gyógyítja meg.”

Az a sötét
Ott, mint az ég,
Mely elberult,
Az ott: a mult,

És a jövő?
Futó felhő,
Mely éghatás
Szélbe jár.

Távol dombon
Sötét fantóm
Emelkedik,
Felém jön; int,

Útjára kész
A kaszás kéz;
Lemondón én
Kérdelem: mit kér?

Egy perczre még
Várjon a vég!
Valami hív:
Végy tollat — írj!

De a halál
Tusára áll.
Győztes ki lesz, T. . .

A hajnal öbredez. . .

Timár István

(Öngyilkos diákok Japánban.) A harakiri révén meglehetősen ismert, hogy mennyire pusztít Japánban az öngyilkosság. Konfuciusnak az élet sivárságát hirdető tanainak következménye ez és az ember azt hihetné, hogy a modern Japán a régi vallásból való kiábrándulással együtt az öngyilkosságot is megveti, ám nem így van. Japánban ma is a nyári az öngyilkos, hogy a statisztikában az öngyilkosok rovatában a harmadik helyen van. Mostanában azonban nem vallási okok, hanem leginkább a nehéz megélhetés okozza a sok öngyilkosságot. Az öngyilkosság nagyban pusztít a japán diákok között is, mert százezer diák közül évenként 40—50 önkézzel vet véget az életének. A diákok életuntóságának a legtöbb esetben a szellemi megterhelés az oka, de sokszor a pszichizisztikus filozófia kergeti a halálba őket. Három évvel ezelőtt történt, hogy egy diák valóságos prófétája lett az élet megvetésének és a halál dícsőítésének. Sok követője akadt és ezek mint az árnyék kísérték. Egy napon ez a prófétalelkű diák fölment a Nikkó közelében levő Kegon vízeséshez. Itt, ugyyszólván hatyudalként, versben dícsőítette az elmúlás nagyszerűségét és azután levetette magát a szakadékba. Állandó kísértői közül másnap nyolcz diák követte a halálba. A Kegon vízesést azóta különös előszeretettel keresik föl az öngyilkosok, különösen azok, akik szerelmi csalódás miatt tesznek ekként. A szerelmi csalódás is igen sok japán diákot kerget a halálba. A japán diákság szállóin, geskujasákon, vékony papírkártyákra választja el a leányokat a fiuktól, így hát számtalan szerelmi regény szövődik, aminek akárhányszor öngyilkosság a vége. Az utóbbi évek statisztikái szerint a szerelmi csalódás miatt öngyilkossá vált diákok száma egyre igen gyakran halálba kergeti a japán diákokat. Egy Sinikiró Tanalarki nevű diák trachomás lett, a tanító emiatt elkülönítette társaitól és nehogy megfertőzzön másokat, mindenkinek eltöltötte, hogy érintkezzen vele. A diákok úgy kerülgették, mint a belpoklost és a tanító maga is lenézően bánt vele. A szegény diák a sok üldözéssel végül anynyira elkeseredett, hogy felakasztotta magát.

(A vén teknősbéka.) Westerly közelében George L. Stillmann a napokban rengeteg teknősbékát fogott; ennek a hátán ezek az íráások voltak: „Paul Maxson 1793”, „Adam Stillmann 1808”, „Joshua Stillmann 1865”. E két utóbbi nagyapja és apja volt. Ő is rájegyezte a nevét meg az 1911-es évezámot, azután pedig visszabocsátotta a vízbe a teknősbékát, amely a följegyzések szerint 118 éves immár.

(Féllábbal a világ körül.) Enrico Toti olasz atléta mult héten Rómából kerékpárján elindult, hogy azon világorúli utra menjen. A vállalkozást kiülönösen az teszi érdekessé, hogy Toti három évvel ezelőtt elvesztette féllábbát és így egy lábbal fogja kerekét az egész hosszú uton hajtani. A „Messagero” szerint Toti az utat két év alatt fogja megtenni. Hogy pénzt nem visz magával, azt mindenki természetesen fogja találni, aki ismeri az ilyen többnyire fogadásokon alapuló turák feltételeit. Rómából Toti Ventimigliába indult, ahonnan továbbmegy Franciaországba, Spanyolországba, Portugáliába, onnan hajón Marokkóba, Innen Egyiptomba és Abesszíniába. Ázsia keleti partjain ismét hajóra száll és Japánban tesz hosszabb utat a kerékpárján, majd elhagyja Ausztráliába és azon is keresztülutazik a kerékpárján. Ausztráliából visszatér Afrikába, amelynek azonban csak déli pontját érinti, mert hajón tovább a délamerikai Pernambuco megy. Innen kerékpáron végigmegy egész Dél- és Északamerikán, majd Bostonból visszatér Európába és itt Anglián és Franciaországon át kerékpáron ismét visszatér kiinduló helyére, Rómába.

(A mexikóiak nemzeti itala a pulque.) Ezt az agáve egy neméből, az ugynevezett maquey növényből, más néven agave americanából készítik. Ezt a 25—30 láb magas, nagy kékes-zöld husos levelű növényt, melyen hatalmas tejfölszínű virágok teremnek, a mexikói fensíkon hatalmas ültetvényekben tenyésztik. Egyike a leghálásabb növényeknek, s olyan talajban is megterem, mely más növényekre már nem alkalmas. Amikor a maquey-növény gyümölcse megéri, belsejében dusan fejlődnek a nedvek, melyeket különös készülékkel lecsapolnak. Az így nyert italt előbb börtömlökbe fogják föl, azután pedig hordókba ürítik át és az orjedés ellen preparálva, különvonatokon viszik szét a nagyvárosokba, hol naponta kétszer mérik ki és mindenki nagyon szereti.

(Két milliót érő pipa.) A legdrágább pipája kétségtelenül a fiatal perzsa sahnak van, aki azonban ezt a pipát épp úgy, mint elődei csak ünnepélyes alkalmakkor szívja. A pipa azért olyan drága, mert teljesen ki van rakva gyémántokkal és rubintokkal, melyek két milliót érnek. A drága pipát állandóan őrzi egy hivatalnok, mert egyszer egy nagyvezirt rajta kaptak, amint törével egy pár gyémántot ki akart piszkálni a pipából.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Írta: BILLY MARSH.

62

Mistress Pentreath itt megállt és jelentősen nézett mr. Munderre.

— Folytassa, asszonyom — szolt mr. Munder kegyetlen nyugalommal.

— Nemcsak magam végett — kezdte ujra mistress Pentreath, hanem az ön kedvéért is, mr. Munder, mert mistress Frankland levele a felelősséget ebben az ügyben nemcsak az ön vállamra helyezi, hanem az önére is.

Mr. Munder visszahőkölt, piros lett és leesett az álla. Érezte, hogy a saját kelepezésében fogták meg. Most már nem vonhatta ki magát a felelősség alól, miután önként magára vállalta. Azt sem tagadhatta, hogy mistress Frankland levele határozottan és ismételt emlékeztet meg róla.

Most csupán egy ut volt, hogy tisztességgel vágja ki magát és mr. Munder abban a pillanatban, mikor önuralma visszatért, anynyira, hogy erre a feladatra képesnek érezte magát, pirulás nélkül lépett erre az utra.

— Nagyon csodálkozom, mistress Pentreath — kezdte nagy méltóságosan — hogy képesnek tartott arra, hogy ilyen rendkívüli körülmények között egyedül engednem önt ezekkel az idegenekkel a házban körülmenni. Nem, asszonyom, én nem riadok vissza a felelősségtől. Nem szükséges, hogy mistress Frankland levelére emlékeztessen. Kész vagyok megkezdeni a kalauzólást, amikor ön akarja.

— Minél előbb kezdjük, annál jobb lesz, mr. Munder, mert ez a szemtelen öreg külföldi már úgy fecseg Betseyvel, mintha egész életét át ismerte volna.

És ez igaz volt.

József bátya bizalmaskodó természete

ismét megnyilatkozott a eseléddel szemben, aki ahelyett, hogy visszatért volna a konyhába, megállt és az idegeneket bámulta.

Mialatt a házvezetőnő és a kulesár titkos tanácskozásukat tartották, csodálatos kérdéseket intézett Betseyhez a házra vonatkozólag.

Olyan dolgokat kérdezett, hogy mi dolga van, hol szokott takarítani és más hasonlókat. Betsey egyik kérdésnél jobban vigyorgott, mint a másiknál. Természetes, hogy e kérdések a ház déli szárnyáról, melyen bejötték, a nyugatira tértek, onnan pedig az északi szárnyra, melybe belépni senkinek sem volt szabad.

Mikor tehát mistress Pentreath a kulesárral közeledett, a következőket hallotta:

— De mondja csak, kedves Betsey — szolt József bátya — miért nem megy be senki azokba a dohos szobákba?

— Mert kísértet jár benne — felelt Betsey nevetve, mintha valami jóízű tréfáról volna szó.

— Te hallgatsz mindjárt és kotródsz a konyhába! — kiáltott felháborodva mistress Pentreath.

Sarahhoz fordulva még mindig nem vett tudomást József bátyáról, mialatt így folytatta:

— Ezek a tudatlan emberek ostoba törtétiákat beszélnek a ház omladozó szárnyának régi szobáiról, melyekben több mint fél század óta nem lakik senki. Ostoba törtétiákat mesélnek valami kísértetről és ez a lány is olyan buta, hogy elhiszi.

— Nem, nem így van — szolt Betsey mialatt visszavonult.

— Nem, nem így van. Egy szót sem hisznek a kísértetből . . . legalább fényes nappal nem.

E lényeges fenntartás nyilvánítása után Betsey bár nem szívesen, de eltűnt a színtérről.

Mistress Pentreath pedig nem kis csodálkozással vette észre, hogy a titokzatos

nő a kísértet-história elmesélésénél nagyon sápadt lett és semmiféle ellenvetést nem tett.

Mialatt még azon törte a fejét, hogy mit jelentsen ez, mr. Munder méltóságos magatartással közeledett és büszkén fordult nem József bátyához, sem Sarahhoz, hanem a köztük levő üres levegő felé.

— Ha a házat ohajtják látni, lesznek olyan szívesek és követnek engemet.

E szavak után mr. Munder ünnepélyesen megindult a folyosón, mely a nyugati lépcsőhöz vezetett. Azzal a sajátágos feszes járással ment, mely minden angolnak sajátága, ha vasárnapi sétáját teszi meg.

A házvezetőnő a gyöngéd nemhez illő alárendeltséggel igazította lépéseit a kulesárhoz és úgy ment, mintha a délelőtti és délutáni istentisztelet közötti sétát tenné meg.

— Szegény hübnös lelkekre mondom — sugta oda József bátya hűgának — mintha temetésen volnánk.

Karját nyújtotta Sarahnak. Meglepetéssel vette észre, hogy hűgá nem.

— Mi bajod? — kérdezte halkan.

— Bátyám! Valami természetellenes van ezeknek az embereknek a készségében, melylyel a ház belsejének a megmutatására vállalkoztak — volt a halkan sugott válasz.

— Mit beszéltek ezek olyan titokban? Miért szegzi ez az asszony folyton ránk a szemét? József bátya nem felelhetett, mert ebben a perczben megszólalt a házvezetőnő és a nyugati lépcsőhöz hívta őket.

A kulesár itt hátra maradt, mert minden áron szemmel akarta tartani az idegen urat, akinek biztos, fesztelen magaviselete éppen nem tetszett neki.

Az ily módon megalakult és a lépcsőn felfelé haladó menet azonban nem a kulesár zárta be, hanem Betsey egészítette ki. A eseléd kilopódzott a konyhából, hogy vándorlásukban olyan közelről kövesse az idegeneket, amint csak tehetett, anélkül, hogy mistress Pentreath észrevehette.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1911. október 11-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Marjorie néni.
Vígjáték 4 felvonásban. Irta: Zangwill Izráel.
Személyek:
John Danbury Odry
Id. Danbury Horváth J.
Bob Danbury Pettes
Id. Danbury S. Fái Sz.
Donegal Gál
Marjorie néni D. Ligeti J.
Biddy O'Mulligan Jaszai M.
Peter O'Mulligan Kovács
Latchett Hajdu
Nikodemos Mészáros A.
Kezdeté 1/8 órakor.

VARSZINHAZ

Edes a bűn.
Színmű 3 felvonásban. Irta: Henry Lavedan. Fordította: Adorján Andor.
Személyek:
Lorlayn Csillag T.
Lortay Dezső
Lise Bernin Aczél L.
Tréziner Szomlyó
D'Aprion Kürthy
Jeanne Frémy V. Molnár R.
Szobaleány Kelemen M.
Első Sugár
Második Iványi
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

A hölgyek öröme.
Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Hennequin Maurice. Fordította: Heltai Jenő.
Személyek:
Blaise Csontos
Parsin Tapolczay
Pacodier Szerény
Planturel Vendrey
Mario Anjo Mészáros G.
Kancv Pallay R.
Georgette Bárdi G.
Prosper Sarkadi
Chales Bárdi
Finette Molnár A.
Herbette bárónő Varza A.
Mariette Makay M.
Blanche Csáky I.
Justine Baráts G.
Rüó grófné Gálffy A.
Kezdeté 1/8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Sárga liliom.
Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Bíró Lajos.
Személyek:
A nagyherceg Z. Molnár
Thurzó Viktor Sebestyén
Hessen báró Pethő
Bedőházy gróf Vandory
Basarocz András Tarnai
Katonay ezredes Szirmay
A primadonna Csatai J.
Dr. Perodi Papp
Peredy Judit Gombaszögi
Bokor Adolf Vágó
Cshas Péter Ráthai
Rudas Béla Dobi
Zsi Kovács János Körömendy
Rád János Gere
A főispán Farkas
Emerencia Nagy T.
Náci Császár.
Kezdeté 1/8 órakor.

Fővárosi Városigeti Színház

Nulla ur.
Böhözát 3 felvonásban. Irta: Gavault Pál és Mounsey Lon. Fordította: Géth Sándor.
Személyek:
A herceg Száregh
Lucien Peketa
Ferdinánd Feld L.
Georgette Radó N.
Jeanette Szabolcs
Bouillon Szalay
Farabouille Klenovics
Bébe Szöllösy R.
Houdin Kellér
Guliberte Körömendy I.
Julie Ottóv J.
Marionette Heltai O.
Edouard Mányoky L.
Török
Kezdeté 1/8 órakor.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdivatibb mozgóképpaletája. Bejárati: Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 120-40.
Csak felhívottak! Kizárólagos jogzsal! Még csak pár napig!
A dohánygyári leány
Társadalmi színmű 2 felvonásban. Eszenkivül a teljeszen új felhívott mcsor. Kezdeté d. u. 5 órakor

M. KIR. OPERAHÁZ

Bohémélet.
Dalmű négy képbén. Zenéjét szerzezte: Puccini Giacomo. Szövegét írták: Giacosa és Illica, fordította: Radó Antal. (Jelennek Henry Murger. »La Vie de Bohème«-jéből.)
Személyek:
Rodolphe Kürnyel
Shaunard Dalmóki
Marcel Mihályi
Colline Kornai
Musette M. Szoyor
Mimi Szamosi
Alcindor Ney B.
Benoit Hegedüs

Utána: Táncczgyűveg.

Koreográfiaját szerzezte és betanította Guerra Miklós balletmester. Zenéjét összeállította Szikla Adolf
Kezdeté 7 órakor.

KIRALY SZÍNHÁZ

A kis gróf.
Operett 3 felvonásban. Irta: Martos Ferencz. Zenéjét szerzezte: dr. Rényi Aladár.
Kezdeté 1/8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ

A fehér ember utja.
Irta: Dr. Gáspár Ferencz.
Kezdeté 1/8 órakor.

APOLLO-PROJEKTOR

Színház-utca 1-2. Telefon 68-30.

1911. október 9-től október 12-ig a teljeszen új felhívott mcsor:

A Liberté katasztrófája (eredeti helyszíni felvétel). Lea főz (komédia). A kék róza (dráma). **Oktober 8 Aradon** (eredeti helyszíni felvétel). Czirakodók (humoroszka). A fegyverek orvosa (dráma). A kerka viz-esek (látkép). A gépirónó (bohózát). **Katonavér** (szenzációs dráma).

Legközelebbi műsorváltozás esütörtökön, f. hó 12-én.
Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/8 órakor, vasár- és ünneppapokon 4 órakor kezdődik

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor legelső-rangú színházi és varieté-előadás.

A New-Yorki betörők - A világhírű Piccard-csoport végtelenül mulatságos némajátéka. - **The Hamamoura Family**. A japán mikádo udvari művészi 72.000 koronás színpadi felszerelésűkkel.

A kék róka.

Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operetteje. - Játsszák: Szalontai Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Máthé Sándor, Doktor János és Dezsöffy László. **The Prince of Wales-csoport**, a roppant kedves angol fiúk és lányok. **Router Bros** gladiátorok, Budapestben még nem látott mutatványa. **Lise Ripert** a pajkos párisi dísz. **Az alvajáró** párisi bohózát. Játsszák: Mezey Ilonka és Horthy Sándor. **Tutista és Pitianor** móka, Barsony és Tihanyi a tükör előtt. **Der Nachtwandler** pariser Posse.

Azonkivül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók. A telikertben **Royal-Cabaret** Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. **Kukó Vince** és zenekara. Bal-mabille. Keringő verseny. A legvidámabb budapesti hely.

Minden ünnep- és vasárnap, d. u. 5/8 órakor mérsékelt hely-áru nagy eszládi előadás az összes attrakciók fellépte.

Vasárnap, október 15-én d. u. 3/4 órakor mérsékelt hely-áru nagy eszládi előadás, az összes attrakciók fellépte.

A nm. vall. és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

Áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.
Féjos fogak gyógyítása. Szájpadlásnélküli műfogak, aranyhidak, koronák.
Tartós fogtömések. Jól használható fogcsorok elkészítése és behelyezése.
Foghuzások (altatásban is.)
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Videkek félnap alatt mekapják műfogalkat.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31
110-22; TELEFON: 110-22

Minden este 8 órakor az októberi favorit-műsor.

A new-yorki betörők. A világhírű Piccard-csoport végtelenül mulatságos némajátéka. - **The Hamamoura Family**. A japán mikádo udvari művészi 72000 koronás színpadi felszerelésűkkel. - **A KÉK RÓKA** Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operetteje. Játsszák: Szalontai Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Máthé Sándor, Doktor János és Dezsöffy László. - **The Prince of Wales-csoport**, roppant kedves angol fiúk és lányok. - **Router Bros** gladiátorok Budapestben még nem látott mutatványa. - **Lise Ripert**, a pajkos párisi dísz. **Az alvajáró** párisi bohózát. **Tutista és Pitianor** móka, Barsony és Tihanyi a tükör előtt. - Azonkivül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók.

A telikertben **ROYAL-CABARET**, belépődíj 1 óráig 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj **Kukó Vince** és zenekara hajnalig muzsikál. Bal-mabille. Keringő verseny. A legvidámabb budapesti hely.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap. Kezdeté 1/8 órakor. Ujdonaság! 9 órakor!

Lebovits végakarata

11 órakor: 11 órakor: **KAKUK! KAKUK!**

Bohózátok írták: Glinger és Tansig, ford. és átd. Steinhardt. **STEINHARDT és HURYÁDI** új kuplékál és elsőrendű külföldi számok. Vasár- és ünneppapon délután előadás. Kezdeté 1/8 kor. **Ejtel** után a romok telikertben reggeltől 5 óráig oxidányzene, cabaret és táncz. Belépődíj nélkül. **Jegyek: d. e. 10-1-ig, d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrássy-ut 19 és a Hungaria-fürdő-pénztáránál válthatók.**

Kiváltunk ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
: : : : : (Főpostával szemben) : : : : :

A legrszébb képes hetilap.

Most kezdődik az **UJ IDŐK**-ben

HERCEG FERENCZ új regénye!

Minden új előfizető

INGYEN KAPJA

Dumas 8 kötetes világhírű regényét, a **MONTE CRISTOT.**

Az Uj Idők negyedévre ... 5 korona
Az Uj Idők félévre ... 10 korona

Mutatónyiszámot ingyen küld a kiadóhivatal:
VI., Andrássy-ut 10. szám.

A legrszébb képes hetilap.

Fővárosi Orfeum

VI., Hagymozó-utca 17. sz. Waldmann Irodalm. Sz. K.

22 műsorszám!!

A főattrakciók:

LOLA and OTTO TATE

GEORG NEUMÜLLER

KARTELLI

CARDOSH

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál. A telikertben reggeltől 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-36.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében (VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

A legvidámabb éjteltutáni szórakozó hely. 40 tánc és énekattrakció. Fellépnek: Lise Ripert, Weksa Duo, Sarlegi Franciska, Peltessenyi Vall, La Soora, Seffy Lajos, Hilde d'Eggar, La belle Caritta, Louise Delliense, Prince of Wales Company, Gilda Vincenco, Krasznai Illi, Bezzeg Stefi, Várady Aranka, Elekky Anny, Pallai Tusi, Kelemen Böske, Margot, Fodor Vilma, Weltner Elsa, Donauváberi, Major Mariska, Széchy Etta, Várady Adél, Welton, Alstrup, Nagy-Szabó Margit, Chitta Dolores, Bertha Andersen, Olló Darby, Szabó Margit, Piko Jolán stb) **Kezdeté pontban éjtélkor.** Belépődíj éjteltől 1 óráig 1 korona, 1 óra utl nincs belépődíj. **Kukó Vince** és zenekara hajnalig muzsikál. - **Ball Mabille.** Keringő verseny. Uj noták. Uj tánczok.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségi Révay-utca 13. szám.

Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon 14-22. Előadás kezdete 1/8 órakor.

MA ÉS MINDEENAP

Der „Tugendwächter“

J. ARMIN-tól.

A KONKURENSEK

BATYR-tól.

Továbbá: **Princez Luiza**, **Szöke Szakál**, **Rott Sándor**, **Trebitch**, **Rieza Giza**, **Gerő József**, **Springer**.

CASINO DE PARIS 12 ÓRÁKOR.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 13. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagytársaság Andrássy-ut 19, és Sopronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-56 emeleti „Casino de Parisban” teljeszen új műsor a világ legelső táncz-attrakciók felléptével.

FŐNÖKÖK

ezrel eddig hiába vártak arra, hogy könnyűszerrel jussanak irógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írásu, visszaváltós, tabulátoros, összerendelő, levél-, automatikus sorváltós, csupa aczdtól és vasból készült, rendkívül tartós, univerzál-hiavituras

Ujlaki-irógépet.

Nem írnak alá váltót és folytonosan hahozódó írodai munkálatalkban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt irógépet legmodernebb Ujlaki irógépünkre

BECSERÉLÜNK.

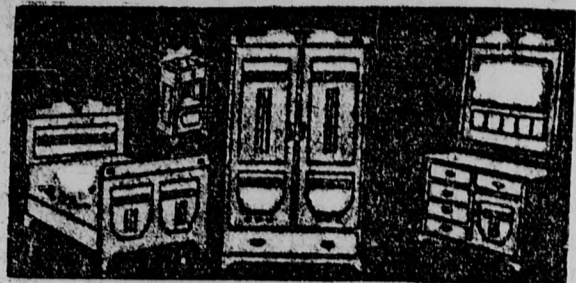
Díjmentes bemutatás országszerte. Árjcszék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA

Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.
Telefon 122-60.

Videki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre relléktálnak, küszöbük cziműkét. Vidéki képviselők kerestetnek.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben
SALAMON JAKAB és TÁRSA czégnél Budapest,
V., Erzsébet-tér 5. szám.
TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99.

Ujrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorvásárlók közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzáratk számítunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.

A kamat negyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.

Törlesztés: minden 100.— korona után **havi 3.—** korona vagy minden 100.— korona után **1/4 évi 9.—** korona.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben
BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VII., VÁCZI-KÖRUT 43. (Saját ház.)

BUTOR

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körut 32. Arjegyék ingyen.

"Altwater"

Gessler

Budapest

JÓ PAJTÁS

Képes heti gyermeklap.

Szerkeszti: **Sebők Zsigmond.**
Főmunkatárs: **Benedek Elek.**

Hétről-hétre megújuló öröm minden gyermeknek a Jó Pajtás. A kicsinyek belőle tanulják és kedvelik meg az olvasást, a nagyobbak tanulva gyönyörködnek híjós verseiben, elbeszéléseiben, regényekben, cikkeiben. A Jó Pajtás-ban mondja el **Sebők Zsigmond Dörmögő Dörmötör** kacagató kalandjait, ide írják ifjúsági műveik javát legjobb írónk, jeles magyar művészeink pedig szép képekkel díszítik a Jó Pajtás-t. Előfizetési ár: negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld mindenkinek a Jó Pajtás kiadóhivatala, Franklin-Társulat Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Magyar Nyugdíjbiztosító R.-Társ.

Központi igazgatóság:

Budapest, VII., Erzsébet-körut 24. sz.

Biztosít bárkinek orvosi vizsgálat nélkül

aggkori nyugdíjat,

rokkantsági járadékot,
özvegyi nyugdíjat és végkielégítést

méréselt díjtelek mellett.

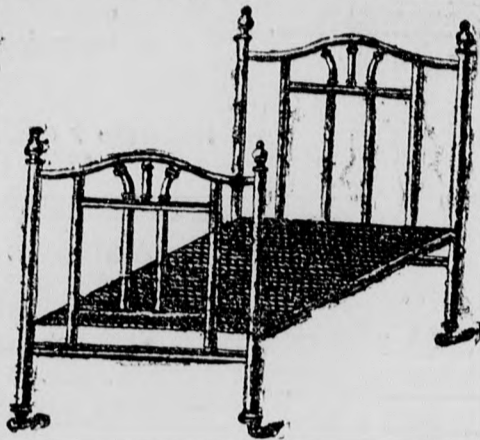
Kérjen tájékoztatót!

Képviseletet mindenütt keresünk.

Kérjen tájékoztatót!

Rézágy 32 frt

Acélsodronnyágyból vaskerettel 5.50

Acélsodronnyágyból vaskerettel 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emállírozva 16 frt, Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít

NÉMETH fémbutorgyára,
V., Koháry-u. 19a.

A világhírű „THE ROYAL”

Gramofonokat minden részegés vagy utózáj nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári áron és minden árföl-emelés nélkül napi 6-10 kor. részletezésre szállítjuk a világhírű Piccoló dőkre is. Piccoló

Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia
grammofonagykereskedők,
Budapest, József-körut
47. Fióküzletek VIII., Baross-
ter 4. Buda, II., Margit-körut
6. sz. Arjegyék ingyen és bér-
mentve. 20888

Szenzációs találmány.

Szabadalmazva:

3956. sz. &

Tört. védve.

41. sz. &

ANTICOL.

Páratlan hatású szer a lovak kólika betegségének megszüntetésére. Ezen Anticol szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólika gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt. Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:
„ANTICOL“-laboratórium
Mayer Ignác kir. főállatorvosnál Brassó.

Kaiserl. und Königl. Husaren-Regiment Kaiser Nr. 1. **Elismervény.**
Alulírott, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur által lovak kólikás megbetegedései ellen feltalált és összeállított gyógyszerét úgy a saját, mint az ezred lovainál meglepő győgyeredményével használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.
Brassó, 1896. április hó 21-én.
(P. H.)

Littke, Oberst s. k.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŰ ORAÜZLET.

Alapítva 1847.

János Prausweller

Ca. és kir. kizárólagosan
Szegeden
szab. chronometer- és műórák, feltalálójá
a remonteir: ingarárnak
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes arjegyék bérmentve. Javítások pontosan eszközöztetnek.

Heti műsor:

Október hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Uránia
12 Csütörtök	Bábjáték	Othello	—	Nyári szerelem	Az élet szava	A kis gróf	Nulla ur	A fehér ember utja
13 Péntek	Atilla	Faust	—	A tolvaj	Ódipusz király	A kis gróf	Nulla ur	A fehér ember utja
14 Szombat	Atilla	Pillangó kisasszony	Válás után	Hit és haza	Az élet szava	A kis gróf	Nulla ur	—
15 Vasárnap Este:	Rosenkrantz és Güldenstern Atilla.	Szevillai Borbély Cranston	—	Nyári szerelem Hit és haza	Nagy diákok Sárga lilom	Csalgányszerelem A kis gróf	Az artatlan Zsuzsi Nulla ur	—

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatnál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegesség tucatzárja 12.- korona. 3 tucatzárja 20% engedmény. **• UTERUS-SPRAI** feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor. **• PESSAR-OCL.** orvosilag rendezve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és jiszcreten küldünk. **BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.**

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztire ügyeljünk.

Olcsó czipőeladás!

VII., Rákóczi-ut 44. sz. (Népszínház-szal szemben)

Az összes raktáron lévő valódi amerikai és angol gyártmányok Barry, King Qualite, Titan és a legjobb hazai gyártmányok **beszerzési áron árusítatnak.**

Mindenemű férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujakór (siphilis) és férfigyöngöség (impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. KAJDACSY

rendelő intézetét

BUDAPEST, VIII., József-körút 2. sz.

Rendel 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást találnak azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

Paplan Paplan Paplan

ágynemű, kárpitos áru, réz- és vasbutorgyár

Polgári és urasági lakosztályok teljes berendezése. Szálloda, kórház és intézetek felszerelése. — Nagy raktár szőnyeg, pokrócz, flanel, gyapjú és teveszőr takarókból, szövet-, plüss- és csipkefüggönyök stb. nagy választékban.

Gichner János Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

800 ábrával ellátott nagy képes árjegyzéket kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetősége Szombathely. 24.479—911. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY,
(kavics szállításának biztosítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége a Győrfehringi és Tapolca-Börgöndi vonalak részére szükséges kavicsmentesítést az 1912. évre biztosítani óhajtván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Az 1912. évi szükséglet a következő:

- 20.000 köbméter zuzott kavics bazaltból (Győr-fehringi vonal részére);
- 2.000 köbméter zuzott kavics bazaltból 15 százalék zuzalékkal keverve a (Tapolca-börgöndi vonal részére);
- 2.000 köbméter zuzott kavics mészkőből 15 százalék zuzalékkal keverve (Tapolca-börgöndi vonal részére).

Az ajánlatok a Külön e célra szerkesztett ajánlati úrlapon teendő meg. A szállítás a magyar királyi államvasutaknál érvényben lévő 93.257—911. számú általános, valamint a szombathelyi üzletvezetőség által egyidejűleg kiadott 24.479—911. számú pályázati feltételek alapján eszközözendő, mely feltételek alóli üzletvezetőségtől díjmentesen megszereshetők. Az általános szállítási feltételek ára 50 fillér és az igazgatóság budapesti nyomtatványtárából készpénzfizetés mellett szereshetők be. Posta útján való megküldés esetében a küldemény bérmentesítéséhez szükséges 20 fillér ugyanoda előzetesen küldendő.

Az egykoronás magyar kir. okmánybályaggal ellátott ajánlatok sértetlen és lepecsételt borítékban ezen küldéssel:

„Ajánlat zuzott kavics szállítására 24.479—911. számhoz.

1911. év november hó 11-ike déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetőségének I. osztályához benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1911. év november hó 10-ike déli 12 óráig a szombathelyi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránaál teendő le, esetleg oda posta útján küldendő be. Letétjegy nem csatolandó az ajánlathoz.

Szombathely, 1911. október hó 11-án.

Az üzletvezetőség.

Utányomás nem díjazatik.

Jelzálogkölcsonöket földbirtokokra, budapesti és vidéki házakra I. és II. helyre a becsérték 80 százalékáig **Előzetes költségek nélkül** a legkedvezőbb feltételek mellett gyorsan folyósított a

Magyar Közvetítő Bank Részvénytársaság

Budapest, Teréz-körút 46. szám. **Telefon: 144—68.**

Parcellázásra alkalmas ingatlanokat keresünk megvételre és iparvállalatok finanszírozását elvállaljuk. — Levéltani megkeresésekre felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges... 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges... 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, kasszák, szekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Balvány-utca 6-C.

Férjhez menne földbirtokos 21 éves leánya 250.000 kor. vagyonnal, továbbá sok száz vagyonos magyar, német, orosz és amerikai hölgy stb. Komoly szándéku urak (vagyon, vallás, foglalkozás mellette) azonnal teljesen díjmentes felvilágosítást kapnak. L. Schlesinger, Berlin 13.

Házasság közvetítés legszigorúbb titoktartás mellett. Férjhezmenendő urhölgyek előjegyve a legkülönösebb hozomány összeggel. Nősülendő urak a társadalom minden osztályából. Cégjelzéstelen levelezés. Nősülendő urak férjhezmenendő urhölgyek vagy azok hozzátartozói legnagyobb bizalommal fordulhatnak Faragó Jenő elismert női jüri házasságközvetítő irodájához. Budapest, Rákóczi-ut 86. (Diszkret, lépcsőházi bejárat).

Akar Ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes tárgyalgató tartassék? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Olvassa el a "Társalgás Művészete" (El-lenálhatatlanság titka és Szellemszűkrák) rendkívül érdekes könyvet! Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót és fellelvalót egyaránt megbódítsa. E könyv korrekl utmutatója lesz az élet minden helyzetében, bálokon, banketteknel, esküvőkön, színházban és mindenütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Áttekinthető kivonat, (tartalomjegyzék) ingyen, diszkreten küld: DEAK, Budapest, Rákóczi-ut 86.

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Veres áfonya befőtt, szépségségi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

10%-kal olcsóbb, mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb butorátúhá, 320 szobabutor a leggyorsabbútól a legfinomabb kivitelig választékra készen áll jótállás mellett. Varga Mihály és Társa, Krisztof-tér 8. I. em.

Butorhitel legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, részletre eladhatunk, minthogy a kellemetlen bankeljárásokat mellőzhetjük és csupán 5 százalékos kamatot a mindig esőkenő összeg után számítunk fel. Butorválaszték a leggyorsabbútól a legdiszesebb kivitelig jótállás mellett. Bővebbet Liszt István IV., Krisztof-tér 8. I. em. Butorraktár.

Ha köhög vagy rekedt, Réthy-féle czukorkát vegyen 60 fill. lerért.

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.-, sóslében kor. 7.-. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29319

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a "Kegelet" szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Diszkerkedvelők Kérjenek árjegyzéket az Első magyar díszfenyő-faiskolától. Tulajdonosa: Copony Ede Körmened. 120 fajta tüvelvű fak, lombfak, sorsfak, díszeserjék kaphatók. 6119

Téliszőlőt birsalmát, körtét, almát, postakosaranként 2.80, barackklevárnak kilóját 2.40, szilvalekvarnak 1.20. Szabó Csongrádról, ugyanott, "Fajboroknak" hektólitere 40.- korona.

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. Fiókküzet: Klauzál-tér 2. Telefon 78-97. 29387

Kézimunka hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. száza.

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. - Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség, elvez és gyomorbetegségeknél különösen hatásos. Kíttüntetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Közönlvelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Hasznalati utasítással. Foraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/I. Telefon 156-80.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lélemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, nrasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrah és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyogek, csillárok. Telefon 82-13. 2859P

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Üresedésben levő számos különféle állás jelentetett be, melyek feljes czimmet olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körut 88. szám.)

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetőkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Elsőrendű Singer varró-gépeket

nagybani árban és minden árfelemelés nélkül havi 8 és 10 K részletre szállítunk 20 évi jótállással és vidékre is bárhova. Láng Jakab és fia varrógép- és kerékpár nagykereskedők Budapest, József-körut 41. szám. Fiókküzetek: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körut 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platinát és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Ugyanitt aranyánczok olesón kaphatók.

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip utca 8. Telefon 54-74.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elválalok mindenféle kuszivatynok és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-ut. 51/E. Telefon 113-46. - Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soha nem létezett rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre. Modern lakberendezési vállalat! Budapest, IV. ker., Gerlóczy-utca 7. sz. 0 iszes butoralbum 1 kor.

25 koronaért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben dívatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből. Liehtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre posztóminták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 28593

Singer varrógépek Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olesón készit. Képes árjegyzéket ingyen küld.

Gyorsírás és gyorsgépírás A Gyakorló Gyorsíró Társaság megnyújtott modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartja gép- és gyorsírási magyart és német szaktanfolyamait. Gabelsberger-Markovics rendszer. Legalaposabb kiképzés különféle rendszerű írógépeken. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. Glogowski és Társa (Remington írógép) VI., Andrássy-ut 12.

Félstabilgépek: 1 drb komponnd, Schlick-féle gyártmány, kb. 40 HP. 1 drb komponnd, Dolainsky-féle gyártmány, kb. 38 HP. 1 drb komponnd, Garrett-féle gyártmány, kb. 28 HP. 1 drb komponnd, Marschall-féle gyártmány, kb. 23 HP. 1 drb magasnyomású, Wertheim-féle gyártmány, kb. 50 HP. 1 drb magasnyomású, Hoffherr és Schrantz-féle gyártmány, kb. 40 HP. 2 drb magasnyomású, Höcker-féle gyártmány, egyenkint kb. 30 HP. 1 drb magasnyomású, Höcker-féle gyártmány, kb. 20 HP. 1 drb magasnyomású. Röck-féle gyártmány, kb. 20 HP. 1 drb magasnyomású. Röck-féle gyártmány, kb. 6 HP. megtekinthető és olesón kapható Abeles Emilnél Budapest, V., Váci-ut 88. Telefon 132-14. Főnti gépek kölcsön is adatnak.

Készpénzért vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen olesón sehol nem kap modern háló, ebéd-, nri és szalon szobákat stb. Gyvzódjon meg, tekintse meg zenült raktármat, itt jutányosan vehet a leggyorsabbútól a legdiszesebb kivitelig minden fajta BUTORT Nagy Imre lakberendezési vállalkozó cég BUDAPEST, Váci-körut 9. szám (Bejárat Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön Természeti és vadászkepek Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Ilet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt. Ára 6 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer E. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

"Hungaria" beszélő-gépek tölcseérnélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, rözeletfizetésre is olesón kaphatók, Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körut 4. Kérjen árjegyzéket.

Csak 6 K-ért küldök 4-5 kilót terő 50 darab finom enyhe toilette-szappant, mely a sajtolásnál némileg elformálódott róza, gyöngyvirág, moschus, puccsú illattal. Igen ritka alkalmi vétel elárúitónak, szállodának, fürdőknek és háztartások számára. Szétküldés készpénz ellenében, vagy utánvétellel (egy 70 fill. több). Szétküldi VAJDA E., Első felsőmagyarországi toilette-szappan gyára, Vág-Ujhely 879.

Nemi betegek Férfiak, nők tripperől csak a valódi és világhírű Larcin Capsulától (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. - Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanusodik a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utánvétellel kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért illés Antal gyógyszerüzében, SZABADKA. Budapesti foraktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerész Bpest, Fehérvári-ut. Utánzatoktól óvakodjunk.

Mézédes csemegeszőlő mázsánként 36.-, postakosaranként 2.20. zöldbaprikát, körtét, almát, szilvát 2.40 K-ért. Gyümölcskivitel, Csongrádról. 11388

Temetőkezési vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46.

Szász királyság Technikum Wittweida. Igazgató: A. Holst, tanár. Magasabb technikai tanítást, elektro- és gépészmérnöki, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépésztő laboratóriumok. Gyári tanulóműhelyek. 3810 hallgató a 36. lekolal evben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olesón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapítottat 1886-ban

Zálogcédulát, briliánsot, gyöngyöt, ékszerket, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz esonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségekkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama, nyilvántartással. Alapította Markovics Irán 1863-ban. Biztos allásközvetítés. - Közérvényi egyesületi oklevelek Nyitva szep. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor-ut 7., saját épületben; előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vigyazzunk! - Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégtől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. - Telefon 64-68.

Nemi betegek Férfiak, nők tripperől csak a valódi és világhírű Larcin Capsulától (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. - Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanusodik a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utánvétellel kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért illés Antal gyógyszerüzében, SZABADKA. Budapesti foraktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerész Bpest, Fehérvári-ut. Utánzatoktól óvakodjunk.